

18. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi Özet Metinleri
Book of Abstracts The 18th International Congress on Social Studies with Recent Research
كتاب الملخصات للمؤتمر الدولي الثامن عشر للدراسات الاجتماعية والتاريخية والقانونية

Editörler - المحررون - Editors

Hatem Fahd Hno - Sami Baskın

08-11 Ekim/October 2024 - Ankara/Türkiye

ISBN: 978-625-98855-3-7

Yayımlanma Tarihi (Publishing Date): 30.09.2024

Yayınevi (Publishing House): Recent Academic Studies

18. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi Özet Metinleri
Book of Abstracts 18th International Congress on Social Studies with Recent Researches

كتاب الملخصات للمؤتمر الدولي الثامن عشر للدراسات الاجتماعية والتاريخية والقانونية

Editörler: *Sami Baskın, Hatem Fahd Hno*

Kapak Resmi: Photo by Tuğba on Unsplash

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

1. Basım, Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)

210 x 297 mm

Kaynakça var, dizin yok.

ISBN 978-625-98855-3-7

1. Sosyal Bilimler 2. Kongreler ve toplantılar 3. Özet Metinler

PDF yayın

Yayımlanma adresi: <https://www.recentsocialstudies.org/tr/>

Recent Academic Studies

Yeni Pazar Mh. Ali Okumuş Cad. Mevlana Sitesi A Blok - Çayeli / Rize

Kongre Onursal Başkanı - Honorary President

Prof. Dr. İbrahim Özcoşar - Rector of Mardin Artuklu University, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Naci Bostancı - Rector of Ankara Hacı Bayram Veli University, Türkiye
Prof. Dr. Mounir Dhouib - President of the Research Laboratory "GADEV/UMRAN"
ENAU - University of Carthage Tunisia

Düzenleme Kurulu / Organizing Board

Düzenleme Kurulu Başkanı - Head of the Organizing Board

Prof. Dr. Hüseyin Akyüz - Ankara Hacı Bayram Veli University, Türkiye

Düzenleme Kurulu Üyeleri / Members of the Organizing Board

Prof. Dr. Hatem Fahad Hanoo - University of Mosul - Iraq
Prof. Dr. Muhammad Matarna - Tafila Technical University - Jordan
Prof. Dr. Najem Dhaher - Carthage University - Tunisia
Prof. Dr. Ömer Bozkurt - Mardin Artuklu University, Türkiye
Prof. Dr. Sid Ahmed Sufyan - University of Annaba - Algeria
Assoc. Prof. Dr. Gehan M. Anwar Deeb - October 6 University - Egypt
Assoc. Prof. Dr. Sami Baskın - Tokat Gaziosmanpaşa University - Türkiye
Dr. Esat Layek - Tokat Gaziosmanpaşa University - Türkiye
Dr. Said Assil - Regional Center for Education and Training Professions - Morocco
Dr. Yasser Ahmad - University of Bahrain - Bahrain

Üniversite Tarafından Bu Kongre İçin Görevlendirilmiş Düzenleme Kurulu Üyesi* Member of the Organizing Committee Appointed by the University for this Congress*

Prof. Dr. Ömer Bozkurt - Mardin Artuklu University, Türkiye

Değerlendirme Kurulu Başkanı - Head of The Evaluation Board

Prof. Dr. Hatem Fahad Hanoo - University of Mosul - Iraq

Değerlendirme Kurulu - Evaluation Board

- Prof. Dr. Abdul Rahman bin Omar bin Ahmed Al-Madkhali - Jazan University – Saudi Arabia
- Prof. Dr. Abdussamed Yeşildağ – Kırıkkale University – Türkiye
- Prof. Dr. Aggo Ali - Batna University 1- Algeria
- Prof. Dr. Alaa Hammad Rajah - University of Baghdad – Iraq
- Prof. Dr. Ali Hamza Abbas - University of Mosul – Iraq
- Prof. Dr. Ali Muhammad al-Ahmar - University of Maiduguri – Nigeria
- Prof. Dr. Belhadry Loufa - University of Abdelhamid Ben Badis, Mostaganem – Algeria
- Prof. Dr. Birgül Bozkurt - Mardin Artuklu University – Türkiye
- Prof. Dr. Boukhal Lakhdar - Salehi University Center – Algeria
- Prof. Dr. Faten Mowaffaq Fadel - Al-Hamdaniya University – Iraq
- Prof. Dr. Fatih Koca – Ankara University – Türkiye
- Prof. Dr. Gehan M. Anwar Deeb - October 6 University – Egypt
- Prof. Dr. Hana Salem Daye - University of Mosul – Iraq
- Prof. Dr. Hanaa Shweikh – Fayoum University – Iraq
- Prof. Dr. Hatem Fahad Hnoo - University of Mosul - Iraq
- Prof. Dr. Hatice Demirbaş - Ankara Hacı Bayram University – Türkiye
- Prof. Dr. Hatice Demirbaş - Ankara Hacı bayram Veli University – Türkiye
- Prof. Dr. Hayat Kuttab - M'sila University – Algeria
- Prof. Dr. Kifah Abbas Ramadan - University of Mosul – Iraq
- Prof. Dr. MA Hebin - Northwest Minzu University - P. R. China
- Prof. Dr. Mohamed Mohy El Din Ahmed - Minya University, Egypt
- Prof. Dr. Mujeebur Rahman - Jawaharlal Nehru University – India
- Prof. Dr. Nadia Khair El-Din Aziz El-Sayed Hatem - University of Mosul – Iraq
- Prof. Dr. Omayma Ghanem Zidan - Egyptian cultural advisor in China – Egypt
- Prof. Dr. Ömer Bozkurt - Mardin Artuklu University – Türkiye
- Prof. Dr. Raghad Abdul Karim Ahmed - University of Mosul – Iraq
- Prof. Dr. Ramazan Armağan - Süleyman Demirel University – Türkiye
- Prof. Dr. Rana Salam - Secretariat of Al-Nahrain University – Iraq
- Prof. Dr. Shereif Abu ElMakarem - The Higher Institute of Languages in El Mansoura – Egypt
- Prof. Dr. Sherine El Shoura - Benha University – Egypt
- Prof. Dr. Şinasi Akdemir – Çukurova University – Türkiye
- Prof. Dr. Uğur Özgöker – İstanbul Arel University – Türkiye
- Prof. Dr. Yehia Kamel - Suez Canal University – Egypt
- Prof. Naglaa Sweed Ibrahim Salih - The Open College of Education - Al-Karkh Study Center - Iraq
- Assoc. Prof. Dr. Mustafa Cora – Ankara Hacı Bayram University – Türkiye
- Assoc. Prof. Dr. Prof. Dr. Talip Ayar – Ankara Hacı Bayram University – Türkiye
- Assoc. Prof. Dr. Serbülen Arpa – Ankara Yıldırım Beyazıt University – Türkiye
- Dr. Ahmed Muhammad Qadan - Al-Qasimi Academy - Palestine
- Dr. Ali bin Munawer bin Rada Al-Juhani - Tabuk University - Saudi Arabia
- Dr. Bahia Ben Sagheer - Université Abdelhamid Mehri Constantine 2- Algeria
- Dr. Faysal Arpaguş – Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye
- Dr. Hasan Turgut - T.C. Cumhurbaşkanlığı Diyanet İşleri Başkanlığı – Türkiye
- Dr. Hassan Kassab - Ibn Zohr University, Agadir – Morocco
- Dr. İsmail Öztürk - Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye
- Dr. Kerkour Mohamed - Tissemsilt University – Algeria

Dr. Liqa Khalil Ismail, Nineveh Directorate of Education / Al-Ma'rifah Secondary School for Girls - Iraq
Dr. Majed Abdel Aziz Al-Khawaja - University of Jordan - Jordan
Dr. Moaz Abdul Latif Al-Nayef - Zayed University. Abu Dhabi - United Arab Emirates
Dr. Mohamed Adel Amtareed - Libya
Dr. Mohamed Faridi - Hassan I University, Settat - Morocco
Dr. Mostafa Yahya, University Center of Nour El-Bashir El-Beidh - Algeria
Dr. Mubarak Saad Al-Ghariyani - Libyan Authority for Scientific Research, Ministry of Higher Education and Scientific Research - Libya.
Dr. Nur Thani - Bayero University, Kano - Nigeria
Dr. Osama Muhammad Salous - Al-Istiqlal University - Palestine
Dr. Sahra Khmeili - University of Badji Mokhtar, Annaba - Algeria
Dr. Saja Qahtan Muhammad - University of Mosul - Iraq
Dr. Sami Bayrakçı - Selçuk University - Türkiye
Dr. Sherin Samir - October 6 University - Egypt
Dr. Sima Faisal Muhammad - University of Mosul - Iraq
Dr. Suat Dönmez - İstanbul Topkapı University - Türkiye
Dr. Şaban Banaz - Tokat Gaziosmanpaşa University - Türkiye
Dr. Tariq Mahdi Abbas Obaid - Directorate of Education of Babylon - Iraq
Dr. Tawfiq Abubakar - University of Bayero - Kano - Nigeria
Dr. Wathiqah Hazem Jassim - General Directorate of Education, Nineveh - Iraq
Dr. Wessam Khairi Morsi - British University in Egypt (BUE) - Egypt
Dr. Yasia Selima - Higher National School of Political Sciences - Algeria
Dr. Yasser Ahmed Juma - Bahrain
Dr. Zahia Souissi - Higher School of Teachers Bouzareah - Sheikh Ben Mohamed Brahimi El Meili Algerian
Dr. Zobayer Ahmed - International Islamic University Chittagong - Bangladesh
Lecturer Hadi Esmer - Tokat Gaziosmanpaşa University - Türkiye

Sekreteryaya - Secretariat

Dinçer Bektaş

ÖN SÖZ

18. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi, 08-11 Ekim 2024 tarihlerinde Ankara'da gerçekleşecektir. Bu kongre, Saybilder Topluluğunun organizasyonunda ve başta Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Carthage University olmak üzere çeşitli yükseköğretim kurumlarının ilmi desteği ile düzenlenmektedir. Kongreye 6 farklı ülkeden davetli konuşmacı davet edilmiştir. Aynı zamanda Türkçe, İngilizce ve Arapça duyurular yapılarak bilim insanlarına çağrıda bulunulmuştur. Bu çağrılar sonrasında Türkiye hariç 12 farklı ülkeden (Birleşik Arap Emirlikleri, Cezayir, Fas, Irak, Katar, Kazakistan, Libya, Mısır, Suudi Arabistan Krallığı, Tunus, Umman, Ürdün) sözlü bildiri kongre programına dâhil edilmiştir. Tüm bildiriler kör hakemlik sürecinden geçirildikten sonra sunuma kabul veya reddi gerçekleştirilmiştir. Bu süreç içerisinde bildirilerin önemli bir kısmına hakemlerden düzeltme talebi gelmiştir. Hakemler tarafından talep edilen düzeltmelerin yapılıp yapılmadığı da özenle kontrol edilmiş ve düzeltilenler sonra kabul mektupları düzenlenerek yazarlarına gönderilmiştir.

Başvuru süreci sonucunda 74'ü Türk bilim insanları tarafından ve 77'si farklı ülkelerden katılan bilim insanları tarafından hazırlanmış toplam 151 bildiri sözlü sunuma uygun bulunmuştur. Bu kitapta sadece özetle kongreye başvuran bilim insanlarının sunacağı bildiri özetlerine yer verilmiştir. Sunum başvuruları tam metinlerle yapanların ise metinleri kongrenin Tam Metin kitabında yer almaktadır.

Kongrenin bilim insanları arasındaki iletişimi kuvvetlendirmesini, bilgi alışverişini arttırmasını, ortak çalışma zeminlerini oluşturmasını, milletimize, insanlığa ve bilgiyle amel edenlere faydalı olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Hüseyin Akyüz
Düzenleme Kurulu Başkanı

İçindekiler - الفهرس - Contents

Bir Fikir Adamı Olarak Cengiz Aytmatov.....	1
Doç. Dr. Halit Aşlar	
Türkiye’de Yerel Yönetim Bakanlığı Denemeleri ve Bakanlığın Önemi.....	3
Uzman Handan Yılmaz	
Göçün Moda Hikâyeleri: Masa Mara Koleksiyonları	7
Evrin Kabukcu	
Expat Tasarımcıların Eklektik Yaklaşımları	9
Evrin Kabukcu	
Türkiye’de Enflasyonun Markov Rejim Değişim Modeli İle Değerlendirilmesi	11
Öğr. Gör. Dr. Yaşar Turna	
Sâmânî Emirlerinden Nasr b. Ahmed ile Oğlu Nuh b. Nasr’ın Bâtınîler’le İlişkisi	12
Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Keskin	
Vardiyalı Çalışan Evli Hemşirelerin Yoğun İş Temposunun Sosyal Hayata Etkisinin İncelenmesi.....	14
Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşenur Cebeci	
Doç. Dr. Gökçen Çatlı	
Çevrim İçi Kumar Bağımlılığı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	15
Lisans Öğrencisi Dicle Adıgüzel	
Dr. Öğretim Üyesi Naif Ergün	
Anadolu’nun Manevi Mimarlarından Hubyar Sultan ve Keçeci Baba’nın Alevîlik ve Bektaşîlik Geleneğindeki Yeri.....	19
Dr. Öğr. Üyesi Şaban Banaz	

Nontraditional Diplomacy- Environmental Diplomacy Initiatives of China in Central Asia	21
Ph.D Sharifa Giritlioglu	
İranlı Bir Âlim: Molla Muhammed Bakır Balekî (1897-1972) ve el-Mantık'ul-mehdevî Adlı Eseri.....	23
Doktora Öğrencisi Gülistan Güvener	
Çağdaş Dönemde Kur'an-ı Kerim'i Anlama Çabaları.....	24
Dr. Öğr. Üyesi İsmail Öztürk	
İsrail Basınında Filistin Çatışmasının Algı Yönetimi: Haaretz Gazetesi Örneği	27
Dr. Öğretim Üyesi Kübra Betül Biçen Gören	
Kamu Sağlık İşletmelerinin Sağlık Turizmine Yönelik Çalışmaları Üzerine Bir Değerlendirme	29
Dr. Emin Kaya	
The Distributional Consequences of Globalization: A Nonlinear Analysis of Canada's Economic, Social, and Political Dimensions	31
Assoc. Prof. Dr. Kemal Erkişi	
The Impact of Socio-Economic Factors on Air Quality: The Case of China	32
Assoc. Prof. Dr. Kemal Erkişi	
Türkiye'de Merkezi Yönetim Harcamalarının Fonksiyonel Ve Ekonomik Sınıflandırmaya Dayalı Analizi	33
Dr. Ümit Acar	
Modern Dünyanın Kötülük Probleminin Kaynağı Olarak Medya	35
Doç. Dr. Ali Yıldırım	

Roger Garaudy'nin Filistin Sorununa Yaklaşımı	37
Dr. Mehmet Sulhan	
İslam Hukukunda Hak ve İnhiraf Bağlamında Cinsiyet Kimliği Söylemi	41
Dr. Öğr. Üyesi Süleyman Şahin	
Din Anlatımının Semboller Üzerinden Sinemaya Aktarımı: Yeşil Yol Örneği.....	44
Dr. Öğr. Üyesi Faysal Arpaguş	
Gazze Nasıl Gıda Çölüne Dönüştürüldü?.....	46
Doç. Dr. Hülya Yiğit Özudoğru	
Edib Ahmet Yükneki'nin Atebetü'l-Hakâyık İsimli Eserinde Kur'an Âyetlerinden İktibaslar	50
Doç. Dr. Faruk Görgülü	
İklim Değişikliği Temelli Fiyat Baskısı: "İklimflasyon" Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme	52
Doç. Dr. Mehmet Bölükbaş	
Türkiye'de Para Politikaları ve Enflasyon Gelişmeleri: 2020-2024 Dönemi Üzerine Bir İnceleme	54
Doç. Dr. Mehmet Bölükbaş	
Recent Developments in Central Bank Digital Currency Projects: Quo Vadis?.....	56
Prof. Dr. Ali Polat56	
Sühreverdi'de İnsan Tasavvuru.....	57
Doktora Öğrencisi Sema Güler	
Osmanlı Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Yargılama	59
Prof. Dr. Ömer Menekşe	

İtalya'nın Turizm Politikası ve Grosseto Destinasyonu.....	61
Prof. Dr. Sibel Mehter Aykın	
Uluslararası Sistemde Devletin Dönüşümü: Siyasi Tarihçilikten Tarihsel Sosyolojiye	63
Beyza Yılmaz Sönmez	
Örgütlerde İşgörenlerin Çalışma Yaşam Kalitesi Durumlarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma	65
Doç. Dr. Ercan Yavuz	
Toksik Liderlik: Scopus Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik Analiz Bir Analiz	66
Doç. Dr. Ercan Yavuz	
Yüksek Lisans Öğrencisi Edanur Varilci	
Câhiliye'den İslâm'a Hac (Bir İbadetin Geçirdiği Değişim ve Dönüşüm)	68
Doç. Dr. Mustafa Necati Barış	
Dijital Yönetim ve Bilgi Çağının Yakınsal İlişkisi	70
Öğr. Gör. Dr. Naci Atalay Davutoğlu	
Ebû Vâkîd El-Leysi'nin Hayatı ve El-Kutubu's-Sitte'de Yer Alan Hadîs Rivâyetleri Üzerine Bir Araştırma.....	73
Doç. Dr. Erdoğan Köycü	
Uzman Eymen Hidir	
Ebussuud Efendi'nin İrşâdü'l-'Akli's-Selîm Adlı Tefsirinde Sure ve Ayetler Arasında Kurulan Anlam Bağı Üzerine Bir Değerlendirme	74
Doç. Dr. Süleyman Pak	
Yükseköğretimde Modernleşme Projesi Olarak Dârülfünun	76
Doç.Dr. Halil İbrahim Çelik	

Sürdürülebilirlik Perspektifinden Gıda Güvenliği ve Kamu Harcamaları: İİT Üye Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme	80
Prof. Dr. Celal Taşdoğan Dr. Öğr. Üyesi, Bilgen Taşdoğan	
Varoluşsal Olarak Ölüme Yaklaşım ve Mutluluk İlişkisi	82
Doktora Öğrencisi Nazire Çakıröz	
Kur'ân-ı Kerim'in Bilimsel Mucizeleri	84
Yüksek Lisans Öğrencisi Zehra Beker	
Kuşaklara göre Akademisyenlerin Metaverse Kaygı Düzeyleri.....	85
Doç. Dr. Esra Gökçen Kaygısız Doç. Dr. Mustafa Özkan	
Vahiy Kültürü Işığında Toplumsal Birlik/Vahdet Anlayışı.....	87
Doç. Dr. Mustafa Cora	
Osmanlı Devleti'nde Öğretim Mekânlarına Dair Düzenlemeler: Bir Maarif Müdürünün Talimatları.....	88
Doç. Dr. Mehmet Ayas	
Fuar Organizasyonu Çalışanlarında İş Doyumu: Türkiye ve Almanya'da Çalışanlara Yönelik Bir Karşılaştırma	89
Bilim Uzmanı Hasan Kayacık Doç. Dr. Erkan Taşkiran	
KBRN Felaketlerinin Psikolojik Etkileri ve Koruyucu-Önleyici Müdahaleler	91
Arş. Gör. Büşra Tuna Prof. Dr. Hatice Demirbaş	

Kent Yoksulluğu ve Kadın	93
Öğr. Gör. Dr. Talha Turhan Doktora Öğrencisi Duygu Karakaş Aydın	
Dünyada ve Türkiye’de Özel Sağlık ve Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Uygulamaları.....	94
Elif Kutluk Yanık Doç. Dr. Özgür Akpınar	
Milli Fabrika Formu Çerçevesinde Paşabahçe Şişecam’ın İlk Yıllarında İşgücü ve Çalışma Koşulları.....	99
Prof. Dr. Hatice Özutku Doktora Öğrencisi Okşan Algur	
Sermaye Piyasası Araçlarının Vergi Mevzuatı Kapsamında Değerlemesi	102
Prof. Dr. Mustafa Kırılı Öğr. Gör. Dr. Gökçe Kafkas Kırılı	
Muhasebe Hilelerinin Vergi Kaçakçılığı Suçu Açısından Değerlendirilmesi.....	104
Prof. Dr. Mustafa Kırılı Öğr. Gör. Dr. Gökçe Kafkas Kırılı	
Muhasebe Denetiminde Yapay Zekâ	105
Prof. Dr. Mustafa Kırılı	
Alevi-Bektaşî Velâyetnâmelerinde Maddî ve Manevî İktidarın Yansımaları	107
Dr. Öğr. Üyesi Serdar Gürçay	
6360 Sayılı Kanun’un Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimlerine Etkisi	109
Dr. R. Kıvanç Arslan	

- Simülasyon ve Dijital İkiz Kavramının Dijital Yönetimle Paradoksal İlişkisi 111
Öğr. Gör. Dr. Naci Atalay Davutoğlu
- 6360 Sayılı Kanun'un Süreç Analizi Çerçevesinde Uygulama Evresi..... 113
Öğretim Görevlisi Dr. R. Kıvanç Arslan
- Türk Siyasetinin Parıldayan Yüzü: Nezihe Muhittin 115
Doç. Dr. Yonca Altındal
- El-Maari'nin Bağışlanma Risalesi'nde (Risaletü'l-Gufran) Halkın Hayalindeki Cennet Tasavvuru..... 117
Dr. Öğretim Üyesi Esat Layek
- 118 ..... الرايات والألوية والشعارات إلى نهاية العصر العباسي مدلولاتها ومضامينها
د. نوال بنت فرحان محمد الخالدي
- 119 ..... المعالجة القرآنية للسلوك البشري: الخصوصية الفردية نموذجًا
د. لطيفة منادي الكعبي
- 120 ..... دور الحياة الاجتماعية في تخطيط المدن الاموية (41 - 132 هـ / 662 - 750 م)
د.د. منيرة بنت مدعث القحطاني
- 121 ..... نظرية الإيثار في سورة الحشر (الآية التاسعة): من خلال كتاب أحكام القرآن لأبي بكر محمد بن عبد الله المعروف بابن العربي المالكي
ت 543هـ
د. مريم المنصوري
- Hasan El-Bennânın Muhtasar Hadis Usûlü Adlı Eserinde Hadis İstılahlarına Dair Değerlendirmelerine Bir Bakış..... 123
Doç. Dr. Erdoğan Köycü

- Peygamberimizin (S.A.S.) Aile ve Yakınları İle Olan İletişimi..... 124
Doç. Dr. Erdoğan Köycü
- Peygamberimizin (S.A.S.) Bireylerle Olan İletişimi 125
Doç. Dr. Erdoğan Köycü
Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşegül Küçükdeniz
- Ebû Vâkıd El-Leysi'nin Hayatı ve El-Kutubu's-Sitte'de Yer Alan Hadîs Rivâyetleri
Üzerine Bir Araştırma..... 126
Doç. Dr. Erdoğan Köycü
Bilim Uzmanı Eymen Hidir
- Amasya İli Yerleşim Yerlerinin Coğrafi Adlarının Araştırılması: Taşova Örneği Özeti .. 127
Serhat Kavuk
Prof. Dr. Asım Çoban
- Kentlerde İklim Değişikliğinin Etkilerini Azaltma ve Uyum Sağlama Önerileri 128
Öğr. Gör. Dr. Nihal Gökçe

Bir Fikir Adamı Olarak Cengiz Aytmatov

Doç. Dr. Halit Aşlar

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi

Özet

Çağdaş Kırgız ve Sovyet edebiyatı veya çağdaş Türk Dünyası edebiyatı dendiğinde ilk akla gelen isimlerin arasında yer alır Cengiz Aytmatov. Yazarlığıyla ön plana çıkan Aytmatov aynı zamanda önemli bir fikir adamıdır. Aytmatov'un edebî yönü bilinirken fikrî yönü yeterince araştırılmamıştır. Elbette her iki yön bir arada ele alındığında Aytmatov'un sanatçı kimliği ön plana çıkar.

Aytmatov sanat hayatına adım attığı ilk yıllarda özellikle Raykan Şükürbekov, Aziz Salıyev, Toktobolot Abdumomunov, Tügölbay Sıdıkbekov ve Süyünbay Eraliyev'in kendisine olan etkisinden bahseder.

Edebî hayatının gelişim dönemlerinde ise eleştirmen Keneşbek Asanaliyev, Kambaralı Bobulov ve Kazak yazar Muhtar Avezov'un etkisine dikkatleri çekmektedir Aytmatov. Mihail Şolohov'un doğumunun 80. yıldönümüne ithafen kaleme aldığı makalesinde ise Şolohov'a olan hayranlığını gizlemez.

Aytmatov'un ilk makalesi 11 Kasım 1951 tarihli "Leninçil Caş" (Leninci Genç) adlı gazetede yayınlanır.

1956 yılında SSCB Komünist Partisi üyeliğine ve aynı yıl içinde SSCB Yazarlar Birliği'ne kabul edilen Aytmatov'un edebiyat ve sanat adamları üzerine kaleme aldığı ilk makalelerini özellikle yerli yazarlara ithafen yazdığı görülür. 1962 yılında kaleme aldığı makalesinde Kırgız yazar Tügölbay Sıdıkbekov'un Kırgız edebiyatı için önemine değinir. Sıdıkbekov'un Kırgız halkının okuma yazmayı henüz öğrendiği 1930'lu yıllarda Kırgız edebiyatının ilk romanlarını kaleme almasını büyük bir coşkuyla karşılar.

Aytmatov'a göre sanatçı mücadeleci ve lider kişilikli olmalıdır. Farklı ülkeler ve toplumlarda doğup büyümüş ve şiirlerini farklı dillerde kaleme almış şairleri zaman ve mekân bağlamında ortak bir paydada bir araya getiren unsur devrimci ruh ve millî şuurdur.

Çalışmada, Cengiz Aytmatov'un insan, hayat, sanat ve edebiyat bağlamında kaleme aldığı yazılar ve verdiği demeçler irdelenerek Aytmatov'un fikrî yönü ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Modern Kırgız Edebiyatı, Cengiz Aytmatov, Fikir Yazıları.

Chinghiz Aitmatov as a Man of Ideas

Assoc. Prof. Dr. Halit Aşlar

Kyrgyz-Turkish Manas University

Abstract

Chinghiz Aitmatov is among the first names that come to mind when it comes to contemporary Kyrgyz and Soviet literature or contemporary Turkish World literature. Aitmatov, who comes to the fore with his writing, is also an important intellectual. While Aitmatov's literary side is known, his intellectual side has not been researched sufficiently. Of course, when both aspects are considered together, Aitmatov's artistic identity comes to the fore.

Aitmatov specifically mentions the influence of Raykan Shukurbekov, Aziz Saliyev, Toktobolot Abdumomunov, Tugolbay Sydykbekov and Suyunbay Eraliyev on her in the first years of her artistic life.

Aitmatov draws attention to the influence of critic Keneshbek Asanaliyev, Kambaralı Bobulov and Kazakh writer Muhtar Avezov in the development periods of his literary life. In his article dedicated to the 80th anniversary of Mikhail Sholohov's birth, he does not hide his admiration for Sholohov.

Aitmatov's first article was published in the newspaper "Leninchil Caş" (Leninchi Young) dated November 11, 1951.

It is seen that Aitmatov, who was accepted as a member of the USSR Communist Party in 1956 and the USSR Writers Union in the same year, wrote his first articles on literary and artistic figures, especially dedicated to local writers. In his article written in 1962, he touches upon the importance of Kyrgyz writer Tugolbay Sydykbekov for Kyrgyz literature. He welcomes with great enthusiasm the fact that Sydykbekov wrote the first novels of Kyrgyz literature in the 1930s, when the Kyrgyz people were just learning to read and write.

According to Aitmatov, the artist should be a fighter and a leader. The factor that brings together poets who were born and raised in different countries and societies and wrote their poems in different languages on a common denominator in the context of time and place is the revolutionary spirit and national consciousness.

In the study, Aitmatov's intellectual side is revealed by examining Aitmatov's writings and statements in the context of human, life, art and literature.

Keywords: Modern Kyrgyz Literature, Chingiz Aitmatov, Opinion writings.

Türkiye’de Yerel Yönetim Bakanlığı Denemeleri ve Bakanlığın Önemi

Uzman Handan Yılmaz

Avrasya Üniversitesi, Trabzon

Özet

Türkiye’de 5 Ocak 1978 tarihinde kurulmuş olan ancak henüz bir yıl geçmiş olmasına rağmen idari sisteme adapte olması beklenmeden 12 Kasım 1979 tarihinde kapatılan Yerel Yönetim Bakanlığı’na olan ihtiyaç, günümüzde büyükşehir ve il belediyeleri sayısının ve öneminin büyük oranda artmasına bağlı olarak yeniden değerlendirilmektedir (Bilgiç ve Gül, 2009:614-615). Yerel Yönetim Bakanlığı, 42. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti aynı zamanda III. Ecevit Hükümeti ve Motel Hükümeti olarak da bilinen ve Mahmut Özdemir tarafından üstlenilmiş olan, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk ve tektir. Bakanlık başta kaynak sıkıntısı olmak üzere belediyelerin birçok sorununu çözmek için kurulmuştur. Bakanlığın görevinin devam ettiği süre içerisinde sorumlulukları, ortaya koyduğu faaliyetler ve kapatılma sebebi sorgulanmıştır. Yerel Yönetim Bakanlığı’nun kurulmasıyla birlikte bakanlığın görev süresince devletin yerel yönetimler üzerindeki birçok denetimi azaltılmaya çalışılmış ve hemen hemen bütün belediyelere yönelik gelirlerini arttırmak amaçlı birçok girişiminin olduğu tespit edilmiştir. Yerel Yönetim Bakanlığı’nun kapatılmasıyla birlikte bakanlığa bağlı olan ve yerel yönetimlerin bütün görev ve sorumlulukları eskiden olduğu gibi tekrar 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı’nun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile İçişleri Bakanlığına bağlı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’ne devredilmiştir (Keleş, 2000:417-418). Çalışmada ayrıca örnek oluşturması amacıyla Norveç, İngiltere, İrlanda, Yeni Zelanda ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti gibi devletlerin söz konusu bakanlık ile ilgili çalışmaları ve görevleri hakkında bilgi verilerek bakanlığın Türkiye’deki ihtiyacı hususunda değerlendirmeler yapılmıştır (Alıcı ve Özasan, 2015:359-360). 2014 yılı seçimleriyle birlikte 30’a ulaşan büyükşehir belediye sayısı, günümüzde de geçerliliğini korumakta; hem il mülki sınırında hizmet vermekte hem de önceki yıllara göre hizmet bakımından birçok sorumluluk ve yükümlülüğü gözlemlendiğinde, yerel yönetimlerin idari sistem içerisindeki öneminin, etkinliğinin ve verimliliğinin artacağı düşünülmektedir. Bu nedenle çalışmada, ülke içerisinde görev ve fonksiyon bakımından değeri artan yerel yönetim birimleri, merkezi yönetimle olan bağlantısı ve yerel yönetimlerin işleyişi daha da etkin ve verimli bir hizmet getireceği düşünülen Yerel Yönetim Bakanlığı’nun kurulmasının gerekliliği irdelenmektedir. Çalışmada, sırasıyla Türkiye’de Yerel Yönetim Bakanlığı kurulmadan önceki dönem, Yerel Yönetim Bakanlığı Dönemi ve Yerel Yönetim Bakanlığı kapatıldıktan sonraki dönem incelenerek, Bakanlığın kurulma ve kapatılma nedenleri, kurumun görev ve fonksiyonları hakkında bilgi verilmektedir. Çalışmada belgesel tarama yöntemi kullanılmış, ulusal ve uluslararası veri tabanlarından yararlanılmış, çalışmanın konusuna bağlı olarak makaleler ve kitaplar analiz edilmiştir.

Güncel sorunların çözümü, mahalli müşterek nitelikli hizmetleri daha etkin ve verimli şekilde yerine getirmeleri ve merkezi yönetimle olan ilişkisi, birden fazla Bakanlığın denetimiyle hareket etmek zorunda kalmamaları hem idari hem de mali özerklik, yerel demokrasi, şeffaflık, katılım gibi kapsamlı olan hedeflerini ortaya koyabilmiş, belirli çerçevede vesayet yetkisi ile donatılmış bir Yerel Yönetim Bakanlığı’na olan ihtiyacın

giderilmesi gerekmektedir. Dünyadaki örnekleri göz önüne alındığında hem yüzölçümü hem de nüfusu açısından Türkiye'den küçük olmasına rağmen ekonomik ve toplumsal olarak gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler içerisinde Yerel Yönetim Bakanlığı kurulmuştur. Ancak Türkiye'de daha geç kurulmuş ve 1 yıl sonrasında kapatılmış olan Yerel Yönetim Bakanlığı, diğer bakanlıklar içerisinde yer alan yerel yönetimlerle ilgisi oldukça yakından olan birimleri, kendi bünyesine dâhil etmesi, çağdaş, demokratik, şeffaf ve katılımcı yerel yönetimler için bir ihtiyaç haline gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: yerel yönetim, merkezi yönetim, yerel yönetim bakanlığı, içişleri bakanlığı

Experiments on Ministry of Local Administration in Turkey and the Importance of the Ministry

Abstract

The need for the Ministry of Local Government, which was established in Turkey on January 5, 1978 but closed on November 12, 1979 without waiting for it to adapt to the administrative system even though only one year had passed, is being re-evaluated today due to the significant increase in the number and importance of metropolitan and provincial municipalities (Bilgiç and Gül, 2009:614-615). The Ministry of Local Government, the 42nd Government of the Republic of Turkey, also known as the 3rd Ecevit Government and the Motel Government, and undertaken by Mahmut Özdemir, is the first and only one in the history of the Republic of Turkey. The ministry was established to solve many problems of municipalities, especially resource shortages. During the period of the ministry's duty, its responsibilities, activities and the reason for its closure were questioned. With the establishment of the Ministry of Local Government, it was determined that the state's many controls on local governments were reduced during the ministry's term of office and that it had many initiatives aimed at increasing revenues for almost all municipalities. With the closure of the Ministry of Local Government, all duties and responsibilities of local governments affiliated to the ministry were transferred to the General Directorate of Local Administrations affiliated to the Ministry of Interior with the Law No. 3152 on the Organization and Duties of the Ministry of Interior, as before (Keleş, 2000:417-418). In the study, information was also provided about the work and duties of states such as Norway, England, Ireland, New Zealand and the Turkish Republic of Northern Cyprus regarding the ministry in question, and evaluations were made regarding the needs of the ministry in Turkey (Alicı and Özaslan, 2015:359-360). The number of metropolitan municipalities, which reached 30 with the elections of 2014, is still valid today; when it is observed that they provide services within the provincial borders and have many responsibilities and obligations in terms of service compared to previous years, it is thought that the importance, effectiveness and efficiency of local governments within the administrative system will increase. For this reason, the study examines the necessity of establishing a Ministry of Local Government, which is thought to provide more effective and efficient service to local government units that have increased in terms of duty and function within the country, their connection with the central government and the functioning of local governments. In the study, the period before the establishment of the Ministry of Local Government in Turkey, the Period of the Ministry of Local Government and the period after the closure of the Ministry of Local Government are examined, and information is provided about the reasons for the establishment and closure of the Ministry, the duties and functions of the institution. The documentary scanning method was used in the study, national and international databases were used, and articles and books were analyzed depending on the subject of the study. The need for a Ministry of Local Government equipped with tutelage authority within a certain framework, such as solving current problems, performing local joint services more effectively and efficiently and their relationship with the central government, not having to act under the supervision of more than one Ministry, and being able to reveal comprehensive goals such as both administrative and financial autonomy, local democracy, transparency,

participation, should be met. Considering the examples in the world, although it is smaller than Turkey in terms of both surface area and population, the Ministry of Local Government has been established in economically and socially developed and developing countries. However, the Ministry of Local Government, which was established later in Turkey and was closed after 1 year, has become a necessity for contemporary, democratic, transparent and participatory local governments by incorporating units that are closely related to local governments within other ministries.

Keywords: local government, central government, ministry of local government, ministry of interior

Göçün Moda Hikâyeleri: Masa Mara Koleksiyonları

Evrin Kabukcu

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Özet

Hikaye pazarlaması, markaların zaman içinde konumlandırılmasına yardımcı olan bir dizi tutarlı anlatı oluşturma uygulamasını içermektedir. Anlatılan hikayeler müşteriler için üretilen değer, şirketin kültürü ve deneyimi etrafında dönmektedir. Olay örgüsü, karakterler ve yükselen aksiyon sayesinde marka ile hedef kitle arasında gerçek bir bağlantı oluşturabilmek mümkün olabilmektedir. Bu bağlamda; hikaye pazarlaması önemlidir çünkü markaların müşterilere kim olduklarını ve değerlerinin neler olduğunu anlatmalarını sağlamaktadır. Böylece müşteriler markayı tanıdıklarını hissettiklerinde markaya kendilerini emanet etme olasılıkları daha yüksek olmaktadır. *Masa Mara*, Cape Town'da yaşayan ve yerinden edilme hikayelerini moda ve görsel sanatlar aracılığıyla anlatan Ruandalı sanatçı Nymabo tarafından kurulan spor giyim markasıdır. Nyambo'nun biyografisi, tasarımlarının ilham kaynağını oluşturmaktadır. Nyambo'nun "*Üçüncü Kültür Çocuğu: Toprağın Oğlu*" ve "*Göç Güzeldir: Tüm Sınırları Yok Et*" koleksiyonlarında ele aldığı göç temasına ve mültecilerin zor durumuna dikkat çeken performans unsurlarını içermektedir. Bu koleksiyonlar, reddedilme ve yabancılaşmaya dair kişisel deneyimleri, "*ötekiler*" olarak algılananların karşılıklı kabulüne dair evrensel bir mesaja dönüştürmektedir. Etkisi, farklı bireysel öğelerin, parçalarının toplamından daha büyük olan anlam ifade eden tasarımlar, barışçıl bir arada yaşama inancını mecazi olarak sunmaktadır. Bu çalışma kapsamında ilgili koleksiyonlar markanın hikayeleri doğrultusunda yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Moda, Hikaye Pazarlaması, Göç, Koleksiyon

Fashion Stories of Migration: *Masa Mara* Koleksiyonlari

Abstract

Story marketing involves a series of consistent narrative practices that help position brands over time. The stories told revolve around the value created for customers, the company's culture and experience. Through plot, characters and rising action, it is possible to create a real connection between the brand and its target audience. In this context, story marketing is important because it allows brands to tell customers who they are and what their values are. When customers feel they know the brand, they are more likely to trust the brand. *Masa Mara* is a sportswear brand founded by Rwandan artist Nymabo, who lives in Cape Town and tells stories of displacement through fashion and visual art. Nyambo's biography is the inspiration for his designs. Nyambo's collections "*Third Culture Kid: Son of the Soil*" and "*Migration is Beautiful: Destroy All Borders*" feature performance elements that draw attention to the theme of migration and the plight of refugees. These collections transform personal experiences of rejection and alienation into a universal message of mutual acceptance of those perceived as "others." Designs that express meaning, whose impact is greater than the sum of the parts of different individual elements, metaphorically present the belief in peaceful coexistence. Within the scope of this study, the relevant collections will be interpreted in line with the stories of the brand.

Keywords: Fashion Story Marketing, Migration, Collection

Expat Tasarımcıların Eklektik Yaklaşımları

Evrin Kabukcu

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Özet

Doğup büyüdüğü, vatandaşı olduğu ülke dışında başka bir ülkede çeşitli kurum, kuruluş, marka, sivil toplum örgütleri ya da işletmelerde çalışan kişiler için kullanılan; göçmenlik statüsünden ziyade *yüksek nitelikli çalışan* tanımına sahip olan expatlar, statülerini asıl yaşadıkları ülkede bağlı oldukları resmi kurum tarafından görevlendirilerek almaktadır. Bu araştırma kapsamında belirlenmiş olan expat tasarımcılar ve bu tasarımcıların eklektik tasarımlarını irdelemek amaçlanmaktadır. Expat olarak çalışacak bir tasarımcının gideceği ülke, tasarımcının bağlı olduğu kurum tarafından belirlenmektedir. Genel olarak üniversiteler ve özel şirketlerde görev alan expat tasarımcıların dünya çapındaki kariyerlerinin incelenmesiyle başlayan bu çalışmanın ilk bölümünde expat kavramı; "göçmen" ya da "diaspora" kavramlarıyla ayrıştırılmış; ikinci bölümde ise dünyanın farklı coğrafyalarından gelmiş olan expat tasarımcılar ve bu tasarımcıların ürün tasarımları üzerinden eklektik yaklaşımları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Expat, tasarımcı, ekletik

Eclectic Approaches of Expat Designers

Abstract

Expats, who are defined as highly qualified employees rather than immigrants, are defined as individuals who work in various institutions, organizations, brands, non-governmental organizations or businesses in a country other than the country they were born and raised in and are citizens of. They are assigned to the official institution they are affiliated with in the country they live in. The aim of this research is to examine the expat designers identified and the eclectic designs of these designers. The country where a designer who will work as an expat will go is determined by the institution the designer is affiliated with. In the first part of this study, which begins with examining the careers of expat designers who generally work in universities and private companies worldwide, the concept of expat is separated with the concepts of "immigrant" or "diaspora"; in the second part, expat designers who come from different geographies of the world and the eclectic approaches of these designers through product designs are examined.

Keywords: Expat, designer, eclectic

Türkiye’de Enflasyonun Markov Rejim Değişim Modeli İle Değerlendirilmesi

Öğr. Gör. Dr. Yaşar Turna

Pamukkale Üniversitesi

Özet

Türkiye ekonomisinde tarihsel süreç içerisinde enflasyonun yüksek seyretmesi ve enflasyonla mücadele politikaları sürekliliği dikkat çekmektedir. Özellikle bazı dönemlerde enflasyonun üç haneli rakamlara çıkması Türkiye’de yaşanan enflasyonist süreçlerin detaylı olarak incelenmesini gerekli kılmaktadır. Bu çerçevede bu çalışmada Türkiye’de 1960-2022 yılları arasında enflasyonun gelişimi Markov Rejim Değişim Modeli ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda Türkiye’de enflasyonist süreçlere ilişkin azalma ve yükselme dönemleri analiz edilerek bu dönemlerdeki fiyatlar genel seviyesindeki istikrar durumu ortaya konulmuştur. Buna göre Türkiye’de enflasyonun azalma eğiliminde olduğu dönemlerde istikrarı koruma eğiliminin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon, Uygulamalı Makro Ekonomi, Markov Rejim Değişim Modeli

Evaluation of Inflation in Turkey with the Markov-Switching Model

Abstract

The high course of inflation in the Turkish economy in the historical process and the continuity of anti-inflation policies draw attention. Especially in some periods, inflation has reached triple digits, which makes it necessary to analyse the inflationary processes in Turkey in detail. In this framework, in this study, the development of inflation in Turkey between 1960 and 2022 is analysed with the Markov-Switching Model. As a result of the analyses, the decline and rise periods of inflationary processes in Turkey were analysed and the stability in the general level of prices during these periods was revealed. Accordingly, it is concluded that the tendency to maintain stability is higher in periods when inflation tends to decrease in Turkey.

Keywords: Inflation, Applied Macroeconomics, Markov Switching Model

Sâmânî Emirlerinden Nasr b. Ahmed ile Oğlu Nuh b. Nasr'ın Bâtınîler'le İlişkisi

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Keskin

Düzce Üniversitesi

Özet

Tarihte ortaya çıkan pek çok mezhep ve fırka, faaliyette oldukları bölgelerde, ya dönemin iktidardaki yöneticileri tarafından desteklenmiş ya da bu fırkaların faaliyetleri tehlikeli görülerek takibe alınmış ve faaliyetleri engellenmeye çalışılmıştır. Bâtınîlik, zaman zaman bazı yöneticiler tarafından destek görse de çoğunlukla Ehl-i Sünnet itikadını benimseyen yöneticilerin baskısına maruz kalmıştır. Esasen tam olarak kim tarafından başlatıldığı ve kökeninin nereye dayandığı hususunda farklı fikirler ileri sürülen Bâtınîlik, nasların zâhirî mânalarını kabul etmeyen, her zâhirin bir bâtını ve her nassın bir te'vili bulunduğunu, bunların gerçek anlamlarını ise ancak Tanrı ile ilişki kurabilen ve Tanrı tarafından belirlenmiş "mâsum imam"ın bilebileceği temel görüşünü savunan aşırı fırkaların ortak adı olmuştur. Son derece gizli bir şekilde teşkilatlanmış örgütler vasıtasıyla merkezî idareye karşı yürütülen isyan faaliyetlerinin başını çeken çeşitli siyasî gruplar için ortak kullanılan bir lakap olan Bâtınîlik, mutedil sûfilerden aşırı Şii fırkalara ve mülhidlere varıncaya kadar birçok zümreyi içine almaktadır. Hicrî IV. yüzyılın ilk yarısında ortaya çıktığı ileri sürülen Bâtıniyye teriminin bu fırka ve zümrelere lakap olarak verilmesi, naslara zâhirî manalarıyla ilgisi bulunmayan bâtınî anlamlar yüklemeleri, gizli bir imamın peşinden gitmeleri, inkâr ettikleri halde inanmış görünüp asıl gaye ve hedeflerini gizlemeleri, faaliyetlerini gizlice yürütmeleri ve alemin sırlarına vâkif olduklarını iddia etmeleri gibi çeşitli sebeplere bağlanmaktadır.

Sâmânî Emirleri, genel olarak iktidarda oldukları süre içerisinde Ehl-i Sünnet itikadını ve Hanefîliği benimsemişlerdir. Bununla birlikte Ehl-i Sünnet itikadını yayma gayreti içerisinde de giren Sâmânîler, Ehl-i Sünnet dışı gördükleri fikirlerin yayılmaması için de ayrı bir çaba göstermişlerdir. Ne var ki Nasr b. Ahmed (ö. 331/943) dönemine gelindiğinde, Bâtınîler Nasr b. Ahmed'i kendi taraflarına çekmeyi başarmışlar ve uzun yıllar rahatça faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Ancak Bâtınîler'in asıl niyetlerinin Sâmânîler'i yok etmek olduğunu fark eden oğlu Nuh b. Nasr (ö. 343/954), babasına tehlikeyi arz etmiş ve babasından iktidarı devralarak Bâtınîler'le mücadele ederek onları etkisiz hale getirmiştir. Bu tebliğde Nasr b. Ahmed'in, Müslümanlar açısından son derece tehlikeli ve gizli bir yapı olan Bâtınîliği nasıl seçtiği ve gelecek olan tehlikeyi oğlu Nuh b. Nasr'ın nasıl bertaraf ettiği açıklanmaya çalışılacaktır. Zira bu tür gizli yapılar geçmişte var olup kaybolmuş değildir. Benzer yapılar her dönemde var olup kendilerine uygun ortam bulduklarında emellerini gerçekleştirme yoluna gideceklerdir.

Anahtar Kelimeler: Mezhepler Tarihi, Sâmânîler, Bâtıniyye, Nasr b. Ahmed, Nuh b. Nasr.

The Relations of the Samanid Emir Nasr b. Ahmad and his son Nuh b. Nasr with the Bātinids

Assistant Professor Mustafa Keskin

Duzce University

Abstract

Many sects and factions that emerged in history were either supported by the ruling rulers of the time in the regions where they were active, or their activities were considered dangerous and were monitored and their activities were tried to be prevented. Even though Bātinism was supported by some rulers from time to time, it was mostly subjected to the pressure of the rulers who adopted the belief of Ahl al-Sunnah. The common name of Bātinism, which has different ideas about who started it and where its origins lie, has become the common name of the extremist sects that do not accept the literal meanings of the texts, that every literal has an underlying meaning, and that every text has a theological interpretation, and that the true meaning of these can only be known by the "innocent imam" who can establish a relationship with God and who has been appointed by God. Bātinism, which is a common nickname for various political groups that lead the rebellion activities against the central administration through highly secretive organisations, includes many groups ranging from moderate Sufis to extreme Shi'ite sects and heretics. The term Bātinīyya, which is claimed to have emerged in the first half of the IVth century, is given as a nickname to these sects and groups for various reasons, such as the fact that they attribute bātini meanings to the verses that are not related to their literal meanings, that they follow a hidden imam, that they hide their real aims and objectives by appearing to be believers even though they disbelieve, that they carry out their activities secretly, and that they claim to be privy to the secrets of the world.

The Sāmānid Emirs generally adopted the belief of Ahl al-Sunnah and Hanafism during their rule. In addition, the Sāmānids, who also endeavoured to spread the Ahl al-Sunnah creed, made a special effort to prevent the spread of ideas that they considered to be outside the Ahl al-Sunnah. However, during the reign of Nasr b. Aḥmad (d. 331/943), the Bātinids succeeded in attracting Nars b. Aḥmad (d. 343/954) to their side and continued their activities comfortably for many years. However, his son Nuh b. Nasr, who realised that the real intention of the Bātinids was to destroy the Sāmānids, presented the danger to his father and took over the power from his father and neutralised them by fighting the Bātinids. In this paper, it will be tried to explain how Nasr b. Ahmad chose al-Bātinism, which was an extremely dangerous and secret structure for Muslims, and how his son Nuh b. Nasr eliminated the coming danger. Because such secret structures did not exist in the past and disappeared. Similar structures will exist in every period and they will try to realise their ambitions when they find a suitable environment.

Keywords: History of Sects, Sāmānids, Bātinīyya, Nars b. Aḥmad, Nuh b. Nasr

Vardiyalı Çalışan Evli Hemşirelerin Yoğun İş Temposunun Sosyal Hayata Etkisinin İncelenmesi

Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşenur Cebeci

İstanbul Aydın Üniversitesi

Doç. Dr. Gökçen Çatlı

İstanbul Aydın Üniversitesi

Özet

Bu çalışma, dünyada ve Türkiye’de iş hizmetinin yedi gün yirmi dört saat zorunlu olarak devamlılığı esas olan *vardiyalı çalışma* sisteminin, bireyler üzerindeki sosyo-kültürel ve psikolojik etkilerini anlamaya odaklıdır. Bildirinin esin kaynağı, halen devam etmekte olan yüksek lisans tez çalışmasına dayanmakla birlikte, gaye bu alandaki akademik saha çalışmalarının kısıtlılığını gidermek ve çalışanların iş koşullarının anlamlandırılmasıyla, empatik yaklaşım sağlamaktır. Vardiyalı çalışma, “güvenlik, havayolları, sağlık sektörü vb.” iş kollarında uygulanmakla birlikte, hizmetin yoğun iş tempolu ve sürekli oluşunun, bireyin kendisine ve sosyal hayatına bir takım olumsuz etkileri olduğu gözlemlenmektedir. Özellikle de insan hayatının söz konusu olduğu sağlık sektöründe çalışan evli hemşirelerin, iş hayatının yoğunluğuna ve yıpratıcılığına bağlı etkilerle, hane içi özel hayatlarının bundan olumsuz etkilendiği kanısı hâkimdir. Bu birincil gözlemi ve akademide var olan yaklaşımları sahada ele almak üzere, İstanbul ilinde iki farklı sağlık kurumunda vardiya sistemine dayalı çeşitli birimlerde (acil servis, yoğun bakım ünitesi, klinik/servis vb.) hizmet veren evli hemşirelerle çalışma gerçekleştirilmiştir. Veriler nicel yöntem doğrultusunda anket tekniği ile toplanmakta olup evli hemşirelere demografik bilgi formu, evlilik doyumu ölçeği, iş-aile çatışması ölçeği ve ailenin tatmini ölçeği kullanılarak uygulama yapılmıştır. Hedef sayıya henüz ulaşamadığı için verilerin toplama süreci halen devam etmekte olduğundan, kesin sonuçlara ulaşılammış olursa da bildiride ilk veriler üzerinden bir yaklaşım geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aile, evlilik, hemşirelik mesleği, vardiya sistemi, vardiya çeşitleri.

Çevrim İçi Kumar Bağımlılığı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Lisans Öğrencisi Dicle Adıgüzel

Mardin Artuklu Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Naif Ergün

Mardin Artuklu Üniversitesi

Özet

Bağımlılık; bireylerin kullandığı madde, alkol, nesne ya da bir davranış üzerinde kontrolünü kaybetmesiyle karakterizedir. Bir davranışsal bağımlılık türü olan çevrim içi kumar bağımlılığı, internet bağımlılığının alt türüdür. Kumarın çevrim içi ortamlarda oynanması bağımlılık düzeyini artırmaktadır. Bundan ötürü çevrim içi kumar bireyler için bir tehlike arz etmektedir. Duygu düzenleme yetersizliğiyle ilgili olduğu düşünülen bağımlılık, bir bağlanım bozukluğu olarak ele alınmaktadır. Duygu düzenleme stratejileri bebeklik döneminde bakım verenle olan ilişki temelinde gerçekleşmektedir. Bu kapsamda bu çalışmada, çevrim içi kumar bağımlılığı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna ek olarak çalışmada çevrim içi kumar bağımlılığı düzeyinin çeşitli sosyo-demografik değişkenlere (cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, gelir düzeyi ve ebeveynde kumar davranışı) göre nasıl değiştiği ve bu değişkenlerin çevrim içi kumar bağımlılığını nasıl yordadıkları da analiz edilmiştir. Bu çalışmada betimsel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin derecesini belirlemeye yarayan bir modeldir. Çalışmaya Türkiye'nin farklı şehirlerinden 307 kişi ($N_{kadın}=201$, $N_{erkek}=103$, $N_{diğer}=3$) katılmıştır. Araştırmanın örnekleme ulaşmak için amaçsal örneklem yöntemi kullanılmış olup verilere çevrim içi şekilde ulaşılmıştır. Araştırmada kullanılan verilerin toplanması amacıyla; Sosyo-demografik Bilgi Formu, İnternet Kumar Bağımlılığı Ölçeği ve Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği uygulanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, bağımsız gruplar t-testi, Mann Whitney u testi, tek yönlü varyans analizi, Kruskal-Wallis testi, Spearman Brown korelasyon tekniği ve ikili lojistik regresyon analizi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda; erkeklerin çevrim içi kumar bağımlılığı, motivasyon ve bağımlılık alt boyutları düzeyleri kadınlara oranla daha yüksek bulunmuşken olumsuz psikoloji alt boyutu cinsiyete göre bir farklılaşma göstermemiştir. Çevrim içi kumar bağımlılığı ve alt boyutları medeni duruma ve gelir düzeyine göre bir farklılaşma göstermemiştir. Lise mezunlarının çevrim içi kumar bağımlılığı düzeyleri üniversite mezunlarına göre daha yüksek bulunmuşken bağımlılık, motivasyon ve olumsuz psikoloji alt boyutları eğitim düzeyine göre bir farklılaşma göstermemiştir. Ebeveyninde kumar davranışı bulunan katılımcıların çevrim içi kumar bağımlılığı ve alt boyutları düzeyleri ebeveyninde kumar davranışı bulunmayan katılımcılara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Çevrim içi kumar bağımlılığı ve kaygılı bağlanma stili arasında orta düzeyde, çevrim içi kumar bağımlılığı ve kaçınan bağlanma stili arasında düşük düzeyde pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır. Çevrim içi

kumar bağımlılığı ve güvenli bağlanma stili arasında ise bir ilişki saptanmamıştır. Kaygılı bağlanma stili, ebeveynde kumar davranışı ve cinsiyet çevrim içi kumar bağımlılığının yordayıcıları olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak kaygılı bağlanma düzeyindeki artış, ebeveynde kumar davranışının bulunması ve cinsiyetin erkek olması çevrim içi kumar bağımlısı olma düzeyini artırmaktadır. Mevcut verilerin sonuçları alan yazın çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Bağlanma stilleri, Çevrim içi kumar bağımlılığı, İnternet bağımlılığı

Examining the Relationship Between Online Gambling Addiction and Attachment Styles

Undergraduate Student Dicle Adıgüzel

Mardin Artuklu University

Asst. Prof. Dr. Naif Ergün

Mardin Artuklu University

Abstract

Addiction is identified as individuals losing control over the substance, alcohol, object, or behaviour. Online gambling addiction, which is a type of behavioural addiction, is considered a subtype of internet addiction. Playing online gambling increases the level of addiction and poses online gambling a danger for individuals. Addiction, which is thought to be related to emotional regulation deficiency, is considered a disorder of attachment. Emotional regulation strategies are established based on the relationship with the caregiver during infancy. In this context, this study examines the relationship between online gambling addiction and attachment styles. In addition, the study analyses how the level of online gambling addiction were differed according to various socio-demographic variables (gender, education level, marital status, income level, and parental gambling behaviour) and how these variables predict online gambling addiction. The relational survey model which is one of the descriptive research method was used in this study. The relational survey model is a model that helps determine the degree of relationship between two or more variables. A total of 307 people ((Nwomen=201, Nmen=103, Nother=3) from different cities in Turkey participated in this study. Participants were selected through a purposive sampling method and reached them via online. The data collection tools used in the study were the Socio-Demographic Information Form, the Internet Gambling Addiction Scale, and the Three-Dimensional Attachment Styles Scale. Descriptive statistics, independent groups t-test, Mann Whitney U test, one-way variance analysis, Kruskal-Wallis test, Spearman Brown correlation technique, and binary logistic regression analysis were applied in the analysis of the data. As a result of the analyses; while the levels of online gambling addiction, motivation and addiction sub-dimensions were found to be higher in men than in women, the negative psychology sub-dimension did not show any difference according to gender. Online gambling addiction and its sub-dimensions did not show any difference according to marital status and income level. High school graduates were found to have higher levels of online gambling addiction compared to university graduates, while the addiction, motivation, and negative psychology sub-dimensions did not differ according to educational level. It was determined that participants whose parents had gambling behaviour had higher levels of online gambling addiction and its sub-dimensions compared to participants whose parents did not have gambling behaviour. A moderate positive relationship was found between online gambling addiction and the anxious attachment style, and a low positive relationship was found between online gambling addiction and the avoidant attachment style. No relationship was found between online gambling addiction and the secure attachment style. Anxious attachment style, parental gambling behaviour, and gender were found to be

predictors of online gambling addiction. As a result, an increase in the level of anxious attachment, the presence of gambling behaviour in the parent, and being male increase the level of online gambling addiction. The results of the current data were discussed within the framework of the literature.

Keywords: Addiction, Attachment styles, Online gambling addiction, Internet addiction

Anadolu'nun Manevi Mimarlarından Hubyar Sultan ve Keçeci Baba'nın Alevilik ve Bektaşilik Geleneğindeki Yeri

Dr. Öğr. Üyesi Şaban Banaz
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet

Alevilik ve Bektaşilik geleneğinde hayatı, yaşantısı ve düşünceleriyle bu yolun manevi mimarları olarak gösterilen; edebiyat, kültür ve sanat alanlarında ise yedi ulu ozan olarak zikredilen Nesîmî, Hatâî, Fuzûlî, Yemînî, Pîr Sultan Abdal, Virânî ve Kul Himmet gibi çok önemli isimler vardır. Ancak bu geleneğe öyle isimler de vardır ki günümüzde yedi ulu ozan arasında sayılmasa bile aslında onların yürüyeceği yola çığır açmış, düşünce dünyalarına ışık olmuş ve Anadolu'da ettikleri tohumlarla onların filizlenmesine sebep olmuşlardır. Anadolu'nun manevi mimarlarından olan ve yukarıda zikrettiğimiz yedi ulu ozanlara çığır açan önemli isimlerden ikisi hiç şüphesiz Hubyar Sultan ve Keçeci Baba'dır. XIII. yüzyılın sonları ile XIV. yüzyılın başlarında yaşadıkları bilinen Hubyar Sultan ve Keçeci Baba'nın Horasan erenlerinden olup Ahmed Yesevî'nin halifeleri oldukları rivayet edilmektedir. "Kolonizatör Türk Dervişleri" olarak ifade edebileceğimiz bu manevi mimarlardan Hubyar Sultan Tokat'ın Almus İlçesi'nin Hubyar Köyü'nde yaşamış ve hayatının önemli kısmını burada geçirerek aynı yere sırlanmış; Keçeci Baba da aynı şekilde Tokat'ın Erbaa İlçesi'nin Keçeci Köyü'nde yaşamış ve yaşadığı yere sırlanmıştır. Anadolu'nun hem Türkleşmesine hem de kendilerine özgü din anlayışlarıyla Anadolu'daki birlikte yaşama kültürüne çok önemli katkıları olan bu iki isim, günümüzde Tokat'ta yaşatılan Alevilikteki iki büyük ana ocağın temsilcileridir ve Amasya, Çorum, Sivas, Yozgat ve Ordu gibi şehirlerde bu ana ocaklara bağlı binlerce talip bulunmaktadır. Bu bildiride Hubyar Sultan ve Keçeci Baba'nın hayatı, düşünce dünyası ve Alevilik-Bektaşilik geleneğindeki yeri ele alınacak; isimleriyle özdeşleşmiş olan Hubyar Sultan Ocağı ve Keçeci Babalılar Ocağı'nın günümüz Aleviliğindeki önemine işaret edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Alevilik, Bektaşilik, Tokat, Hubyar Sultan, Keçeci Baba

The Place of Hubyar Sultan and Keçeci Baba, Spiritual Architects of Anatolia, in the Alevism and Bektashi Tradition

Asst. Prof. Dr. Şaban Banaz

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Abstract

In the Alevi and Bektashi traditions, there are very important names such as Nesimi, Hatai, Fuzuli, Yemini, Pir Sultan Abdal, Virani and Kul Himmet, who are shown as the spiritual architects of this path with their lives, lifestyles and thoughts; and who are mentioned as the seven great poets in the fields of literature, culture and art. However, there are also names in this tradition that, even if they are not counted among the seven great poets today, have actually paved the way for their path, shed light on their world of thought and caused them to sprout with the seeds they planted in Anatolia. Two of the important names who are the spiritual architects of Anatolia and who paved the way for the seven great poets we mentioned above are undoubtedly Hubyar Sultan and Keçeci Baba. It is rumored that Hubyar Sultan and Keçeci Baba, who are known to have lived in the late 13th and early 14th centuries, were among the Khorasan saints and were the caliphs of Ahmed Yesevi. Hubyar Sultan, one of these spiritual architects whom we can call "Colonizer Turkish Dervishes", lived in Hubyar Village of Almus District of Tokat and spent a significant part of his life there and was buried in the same place; Keçeci Baba also lived in Keçeci Village of Erbaa District of Tokat and was buried in the same place. These two names, who made significant contributions to both the Turkification of Anatolia and the culture of living together in Anatolia with their unique understanding of religion, are the representatives of the two major lodges in Alevism that are kept alive in Tokat today, and there are thousands of followers of these lodges in cities such as Amasya, Çorum, Sivas, Yozgat and Ordu. In this report, the lives, thought worlds and places of Hubyar Sultan and Keçeci Baba in the Alevi-Bektashi tradition will be discussed; the importance of Hubyar Sultan Ocağı and Keçeci Babalılar Ocağı, which are identified with their names, in today's Alevism will be pointed out.

Keywords: Alevism, Bektashism, Tokat, Hubyar Sultan, Keçeci Baba

Nontraditional Diplomacy- Environmental Diplomacy Initiatives of China in Central Asia

Ph.D Sharifa Giritlioglu

Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University

Abstract

This study investigates China's environmental diplomacy efforts in Central Asia, a region grappling with severe environmental issues like water shortages, desertification, and climate change effects. Recently, China has heightened its involvement with Central Asian countries through various environmental accords and collaborative projects to tackle these problems. By examining China's bilateral and multilateral environmental agreements and the incorporation of green policies into the Belt and Road Initiative (BRI), this paper assesses how environmental diplomacy strategically advances China's foreign policy objectives in the region.

Through case studies of specific environmental projects, it is argued that China's environmental diplomacy in Central Asia functions both as a strategy to reduce environmental harm and as a means to increase its influence in the area. These efforts have encouraged regional collaboration and enhanced China's global image, yet they also face criticism, particularly concerning sustainability and potential resource exploitation.

This research ultimately enhances understanding of environmental diplomacy as a form of soft power, assisting China in strengthening its role as a significant entity in Central Asia while addressing urgent ecological challenges. The paper concludes with policy recommendations to improve environmental collaboration between China and Central Asian countries and proposes areas for further study on the long-term impacts of China's environmental initiatives in the region.

Keywords: Central Asia, China, Environmental Diplomacy, Sustainable development, Belt and Road Initiative

Geleneksel Olmayan Diplomasi - Çin'in Orta Asya'da Çevre Diplomasisi Girişimleri

Ph.D Sharifa Giritlioglu

Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University

Özet

Bu çalışmada, Çin'in su kıtlığı, çölleşme ve iklim değişikliğinin etkileri gibi ciddi çevresel sorunlarla boğuşan bir bölge olan Orta Asya'ya yönelik çevre diplomasisi araştırılmaktadır. Son zamanlarda Çin, çeşitli çevre anlaşmaları ve bu sorunların üstesinden gelmek için ortak projeler yoluyla Orta Asya ülkeleriyle olan ilişkilerini artırmıştır. Bu çerçevede makale, Çin'in ikili ve çok taraflı çevre anlaşmalarını ve yeşil politikaların Bir Kuşak ve Bir Yol Girişimi'ne (BRI) dahil edilmesini inceleyerek, çevre diplomasisinin Çin'in bölgedeki dış politika hedeflerini stratejik olarak nasıl ilerlettiğini değerlendirmektedir. Belirli çevresel projelerle ilgili vaka araştırmaları yöntemiyle, Çin'in Orta Asya'daki çevre diplomasisinin hem çevresel zararı azaltma stratejisi hem de bölgedeki etkisini artırma aracı olarak işlev gördüğü öne sürülmektedir. Bu çabalar bölgesel işbirliğini teşvik etmekte ve Çin'in küresel imajını güçlendirmektedir, ancak özellikle sürdürülebilirlik ve potansiyel kaynak kullanımı ile ilgili eleştirilerle de karşı karşıya kalmıştır. Bu araştırma nihayetinde çevre diplomasisinin bir tür yumuşak güç olarak anlaşılmasını geliştirerek, Çin'in acil ekolojik zorlukları ele alırken Orta Asya'da önemli bir aktör olarak rolünü güçlendirmesine yardımcı olduğunu savunmaktadır. Makalenin sonuç kısmında, Çin ile Orta Asya ülkeleri arasındaki çevresel işbirliğini iyileştirmeye yönelik politika önerileri ve Çin'in bölgedeki çevresel girişimlerinin uzun vadeli etkileri üzerine daha fazla çalışma için alanlar önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Orta Asya, Çin, Çevre Diplomasisi, Sürdürülebilir kalkınma, Bir Kuşak ve Bir Yol Girişimi

İranlı Bir Âlim: Molla Muhammed Bakır Balekî (1897-1972) ve el-Mantık'ul-mehdevî Adlı Eseri

**Doktora Öğrencisi Gülistan Güvener
Erciyes Üniversitesi**

Özet

Bu çalışmadaki temel amacımız, bugün İran sınırları içerisindeki Merivan şehrinin Çur Bölgesinde yaşamış Kürt kökenli bir âlim olan Molla Muhammed Bakır Balekî'nin hayatı, ilmî şahsiyeti ve çalışmalarını ortaya koymaktır. Molla Bakır Balekî, İran ve Irak'ta tanınan bir alim olmasına rağmen Türkiye'de çok tanınan bir alim değildir. Böyle bir alimi ve ilmî çalışmalarını tanıtmak istemekteyiz. Molla Bakır Balekî meşhur Erdellanîli Han Ahmed Han'ın torunlarından. Molla Bakır nahiv, sarf, aruz, tarif, belagat, fıkıh, Kürt, Fars, Arap edebiyatı, kelam, mantık, fetava, tevhid, sıfat, adap, nucûm, matematik, tefsir, usul, akaid gibi ilimlerde birçok kitap, risale ve haşiyeler telif etmiştir. Molla Bakır Balekî, (Çur'da 6 yıl ve Balek'te 49 yıl) toplam 55 yıl boyunca 300'den fazla kitap yazmıştır. O, günümüz ilimleriyle beraber klasik ilimlerde uğraşmıştır. Marivan Balek köyünde, 300 öğrenciye, 55 yıl boyunca, felsefe, teoloji, astronomi, hukuk, yorum ve mantık ilmini öğretmiştir. Molla Bakır Balekî'nin eserleri Bağdat Üniversitesi'nde "Dini Hukukta Farklılığın Kökeni" adlı doktora derslerinde ve İran Üniversitelerinde Hukuk, İslam Hukuku ve başka alanlarda Yüksek Lisans derslerinde ders olarak okutulmaktadır. Özellikle *el-Mantık'ul-mehdevî* adlı eser Molla Bakır Balekî'nin Teftâzânî'nin Tehzîbü'l-mantık eserine yazmış olduğu bir şerhtir. Bu bildiride çalışma alanımızla ilgili olarak Molla Bakır Balekî'nin *el-Mantık'ul-mehdevî* adlı eserini kısaca tanıtmak mantık alanına dair bir katkı olması açısından faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Molla Bakır Balekî, *el-Mantık'ul-mehdevî*, ilim, mantık

Çağdaş Dönemde Kur'an-ı Kerim'i Anlama Çabaları

Dr. Öğr. Üyesi İsmail Öztürk

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet

Kur'an-ı Kerim'in hem lafız hem de mana inceliklerini kavrayabilmek için müslümanlar tarafından geçmişte üslûbü'l-kur'an, mübhemâtü'l-kur'an, garîbü'l-kur'an vb. pekçok ilim dalı meydana getirilmiştir. Bunları klasik Kur'an'ı anlama çabaları olarak kabul edebiliriz. Ancak yakın tarihte ortaya çıkan çağdaş Kur'an yorumcuları diyebileceğimiz yenilikçi, tarihselci ve konulu tefsir çalışmaları oldukça dikkat çekmektedir. Kur'an-ı Kerim, insanlık tarihindeki bir kesiti dikkate almış ve bu kesitin dinî, ahlaki ve sosyal problemlerine rehberlik etmiştir. Kur'an'da yer alan itikat, ibadet ve ahlakla ilgili ayetler genel olarak yoruma kapalıyken canlı ve değişken olan hukukla ilgili ayetler yoruma açıktır. Kur'an, hukukla ilgili konuları vahiy rehberliğindeki akla ve tabii gelişmelere bırakmıştır. Daha açık bir ifadeyle canlı ve değişken olan hukuk yoruma açıkken dinin aslından olup her zaman geçerli olan adalet yoruma kapalıdır. Mesela; İslam öncesinde savaş hukukunda esirler köleleştirilirken Müslümanlar o dönemdeki cari hukuku gözetmişlerdir. Bu uygulama hukukidir ancak İslam dininin aslından asla değildir. İslam dini köleliğin son bulması için pek çok hüküm getirmişken İslam'da kölelik vardır asla denilemez. Müslümanlar güçlü oldukları dönemlerde kölelik uygulamasına son verilebilmiş olsaydı ne kadar güzel olurdu. Maalesef köleliğe son verilmesi biz Müslümanların değil batılılar eliyle olmuştur. Kur'an'da kadının dövülmesiyle ilgili ayeti de bu bağlamda ele alabiliriz. Kur'an'da, karı-kocadan her biri ayrı bir konumu üstlenmektedir. Bu konum onlara yüce Allah tarafından verilmiştir. Bazı müfessirler kadının itaatsizliği söz konusu olduğu takdirde, öğüt ve yatakları ayırma faydalı olmadığına dövmenin devreye sokulabileceğini söylemişlerdir. Ancak Hz. Peygamber'in eşlerine karşı davranışı dikkate alındığında onun eşlerinden hiçbirini dövmediği hatta ifk hadisesi gibi bir durumda dahi dövmenin asla söz konusu olmadığı aşikardır. Hz. Peygamber döneminde sahabe tarafından kadının dövüldüğüne dair hiçbir haber de intikal etmemiştir. Günümüzde dövme her ne sebeple ve nasıl olursa olsun kadına yönelik şiddet olarak kabul edilmektedir. Günümüz sistemlerinde bu tür sorunların çözümünde hukukî alternatiflerin fazla olması bu tür endişelere yer bırakmamaktadır. Özetle evliliği tehlikeye atacak derece kocanın haklarını ihlal eden kadından sadır olan hatalı davranışlar kocaya karşı işlenen hak ihlali ve suç olarak görüldüğü için son aşamada kadına ceza verilmesi önerilmiştir. Suç-ceza dengesinin sağlanması için cezanın hukuka uygun olarak belirlenmesi, cezanın inatlaşmayı körüklememesi, ıslah amacını yerine getirmesi ve evliliği ayakta tutan sevgi bağını zedelememesi gerekir. Bunun için de bu ceza yetkisi kocanın olmaması hâkimin takdirinde olmalıdır. Ayetin hükmü indiği dönemin yerel örfüne özgü olduğu için indiği dönemle sınırlıdır ve günümüzde bir bağlayıcılığı yoktur, denilebilir. Dolayısıyla seferilik, faiz (riba), cariyelik, küçük yaşta çocuğun evlendirilmesi, kadının şahitliği, kadının üç ay iddet beklemesi ve benzeri konuların, Kur'an-ı Kerim'in temel parametrelerinden biri olarak kabul edilen diyalektik yaklaşımla tekrar değerlendirilmesi gerektiğini ifade edebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, Kur'an, Kölelik, Kadının Dövülmesi, Diyalektik.

Efforts To Understand The Qur'an In The Contemporary Period

Dr. Öğr. Üyesi İsmail Öztürk

Tokat Gaziosmanpaşa University

Abstract

To comprehend the subtleties of the Holy Qur'an in words and meaning, many branches of science have been created by Muslims in the past, such as *usul al-Qur'an*, *mubhemāt al-Qur'an*, *garīb al-Qur'an*, etc. We can recognize these as classical attempts to understand the Qur'an. However, the innovative, historicist, and thematic exegetical studies, which we can call contemporary Qur'anic commentators that have emerged recently, have attracted considerable attention. The Holy Quran is a cross-section of human history and has guided its religious, moral, and social problems. While verses in the Qur'an related to faith, worship, and morality are generally closed to interpretation, verses related to living and changing law are open to interpretation. The Qur'an has left matters of law to reason and natural developments guided by revelation. More precisely, law, which is alive and variable, is open to interpretation, while justice, which is the essence of religion and always valid, is closed to interpretation. For example, when captives were enslaved in the pre-Islamic law of war, Muslims followed the prevailing law of the time. This practice is legal but never an essential part of Islam. While Islam has introduced many provisions to end slavery, it can never be said that slavery exists in Islam. How nice it would have been if slavery had been abolished when Muslims were strong. Unfortunately, it was the Westerners who ended slavery, not us Muslims. The verse in the Qur'an about the beating of women can also be considered in this context. In the Qur'an, each husband and wife occupy a different position. This position has been given to them by Allah Almighty. Some commentators have said that in the case of disobedience of the wife, when admonition and separation of beds do not help, beating can be used. However, considering the Prophet's behavior towards his wives, he never beat any of them, not even in a situation such as the incident of *ifk*. There are no reports of the Prophet's companions beating their wives during the Prophet's lifetime. Today, beating is recognized as violence against women for any reason and in any way. The abundance of legal alternatives for solving such problems in today's systems leaves no room for such concerns. In summary, since the wrongful behavior of the wife who violates the husband's rights to the extent that the marriage is endangered is seen as a violation of rights and a crime against the husband, it is recommended to punish the wife at the last stage. To ensure the balance between crime and punishment, the punishment should be determined under the law, should not fuel stubbornness, should fulfill the purpose of rehabilitation, and should not damage the bond of love that sustains the marriage. To this end, the husband should not have the authority to impose this punishment, but it should be at the judge's discretion. Since the ruling of the verse is specific to the local custom of the time it was revealed, it is limited to the period in which it was revealed and is not binding today. Therefore, we can state that issues such as expedition, interest (*riba*), concubinage, marriage of minors, women's testimony, women's waiting three months for *iddat*, and similar issues should be re-evaluated with a dialectical approach, which is considered one of the basic parameters of understanding the Qur'an.

Keywords: Tafsir, Quran, Slavery, Beating of a Woman, Dialectic.

İsrail Basınında Filistin Çatışmasının Algı Yönetimi: Haaretz Gazetesi Örneği

Dr. Öğretim Üyesi Kübra Betül Biçen Gören

Polis Akademisi, Ankara, Türkiye

Özet

Medyanın çatışmalar üzerindeki etkisi, özellikle Filistin-İsrail çatışması gibi uzun süreli ve karmaşık ihtilaflarda kritik bir rol oynamaktadır. Bu çalışma, İsrail basınında Filistin çatışmasının nasıl algılandığını ve bu algının kamuoyu üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Odak noktası olarak, İsrail'in önde gelen liberal gazetelerinden biri olan Haaretz alınmıştır. Haaretz gazetesi, İsrail'deki diğer medya organlarından farklı olarak, Filistin meselesinde daha eleştirel bir yaklaşım benimsemesiyle dikkat çekmektedir.

Çalışmada, Haaretz'in Filistin çatışmasına ilişkin haber ve yorumları üzerinden, bu çatışmanın İsrail toplumunda nasıl bir algı yönetimiyle sunulduğu analiz edilecektir. Gazetenin, çatışmanın taraflarına dair söylemleri, kullanılan dil, çerçeveleme teknikleri ve olayları sunma biçimi incelenerek, Filistin-İsrail çatışmasının medyada nasıl şekillendirildiği ortaya konulacaktır.

Bu inceleme, Haaretz'in genel yayın politikasını ve editoryal duruşunu da göz önünde bulundurarak, gazetenin Filistin meselesini ele alış tarzının İsrail toplumundaki etkilerini değerlendirecektir. Ayrıca, gazetenin uluslararası kamuoyundaki rolü ve çatışmaya dair oluşturduğu algının, İsrail'in genel medya politikalarından nasıl ayrıştığı da tartışılacaktır.

Sonuç olarak, bu bildiri, Haaretz gazetesi üzerinden, Filistin-İsrail çatışmasının İsrail basınında nasıl algı yönetimine tabi tutulduğunu ve bu yönetimin kamuoyu üzerindeki etkilerini derinlemesine analiz edecektir. Bu bağlamda, medya etiği, objektiflik ve haber sunumunun çatışma çözümündeki rolü üzerine de tartışmalar yürütülecektir.

Anahtar Kelimeler: Filistin-İsrail çatışması, algı yönetimi, Haaretz gazetesi, medya analizi, İsrail basını

Perception Management of the Israeli-Palestinian Conflict in the Israeli Press: A Case Study of Haaretz Newspaper

Asst. Prof. Dr. Kübra Betül Biçen Gören
Police Academy, Ankara, Turkey

Abstract

The impact of media on conflicts is crucial, especially in prolonged and complex disputes like the Israeli-Palestinian conflict. This study aims to examine how the Israeli press manages the perception of the Palestinian conflict and its influence on public opinion. The focus will be on *Haaretz*, one of Israel's leading liberal newspapers, known for its critical approach to the Palestinian issue, which sets it apart from other media outlets in Israel.

The study will analyze *Haaretz*'s news coverage and commentary on the Palestinian conflict to explore how the conflict is framed and presented to the Israeli public. This analysis will include an examination of the language used, framing techniques, and the overall narrative constructed by the newspaper. The goal is to understand how *Haaretz* shapes public perception of the Israeli-Palestinian conflict through its editorial choices.

Furthermore, the study will consider *Haaretz*'s overall editorial policy and its stance on the Palestinian issue, evaluating the newspaper's influence on Israeli society. It will also explore how *Haaretz*'s portrayal of the conflict differs from broader Israeli media policies and its role in shaping international public opinion on the conflict.

In conclusion, this paper will provide a detailed analysis of how the Israeli-Palestinian conflict is subject to perception management in the Israeli press through the lens of *Haaretz* newspaper. The discussion will also cover topics such as media ethics, objectivity, and the role of news presentation in conflict resolution.

Keywords: Israeli-Palestinian conflict, perception management, *Haaretz* newspaper, media analysis, Israeli press

Kamu Sağlık İşletmelerinin Sağlık Turizmine Yönelik Çalışmaları Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Emin Kaya

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Özet

Sağlık turizmi, dünya genelinde hızla büyüyen ve ülkelerin ekonomik ve sosyal kalkınmalarına önemli katkılar sağlayan bir sektör olarak ön plana çıkmaktadır. Özellikle gelişmiş sağlık altyapısı, nitelikli sağlık personeli ve stratejik jeopolitik konumu ile Türkiye, sağlık turizmi alanında önemli bir potansiyele sahiptir. Son yıllarda yapılan yatırımlar ve uygulanan politikalar sayesinde Türkiye, sağlık turizminde tercih edilen destinasyonlar arasında üst sıralarda yer almaktadır.

Bu çalışmanın amacı Türkiye'nin sağlık turizmi faaliyetlerinin değerlendirilmesine bir kaynak teşkil etmek ve ülkemizdeki kamu sağlık tesislerinin son dönemde sağlık turizmine yönelik yaptıkları tanıtıcı faaliyetleri ortaya koymaktır. Bu kapsamda uluslararası sağlık turizmi yetki belgesine sahip 199 kamu sağlık işletmesinin internet sitelerinde sağlık turizmine yönelik sundukları bilgiler ve yakın dönemde yaptıkları çalışmalar sistematik olarak incelenerek elde edilen bulgular sağlık turizmi politikaları doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Bu araştırmanın, Türkiye'nin sağlık turizmi alanındaki mevcut durumunun anlaşılmasına ve kamu sağlık işletmelerinin bu sektördeki rolünün güçlendirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, elde edilen sonuçlar doğrultusunda, sağlık turizmi politikalarının etkinliğinin artırılması ve Türkiye'nin uluslararası sağlık turizmi pazarındaki konumunun iyileştirilmesine yönelik stratejik adımların belirlenmesine yardımcı olması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: sağlık turizmi, kamu sağlık işletmeleri, sağlık turizmi politikaları

An Assessment of Public Healthcare Institutions Activities in Health Tourism

Dr. Emin Kaya

Isparta University of Applied Sciences

Abstract

Health tourism has emerged as a rapidly growing sector globally, contributing significantly to the economic and social development of countries. Turkey, with its advanced healthcare infrastructure, qualified medical personnel, and strategic geopolitical location, possesses substantial potential in the field of health tourism. Recent investments and implemented policies have positioned Turkey among the top destinations in health tourism.

The purpose of this study is to provide a resource for evaluating Turkey's health tourism activities and to highlight the promotional efforts recently undertaken by public healthcare facilities in this domain. In this context, the websites of 199 public healthcare institutions, which hold international health tourism authorization certificates, were systematically examined to analyze the information provided regarding health tourism and the activities conducted in recent times. The findings were assessed in alignment with health tourism policies.

This research is expected to contribute to the understanding of the current state of health tourism in Turkey and to strengthen the role of public healthcare institutions in this sector. Additionally, based on the findings, the study aims to assist in identifying strategic steps to enhance the effectiveness of health tourism policies and improve Turkey's position in the international health tourism market.

Keywords: health tourism, public healthcare institutions, health tourism policies

The Distributional Consequences of Globalization: A Nonlinear Analysis of Canada's Economic, Social, and Political Dimensions

Assoc. Prof. Dr. Kemal Erkişi

Antalya Bilim University

Abstract

This study examines the effects of globalization on income inequality with its economic, social, and political dimensions in the period 1995–2022, in the case of Canada. The model measures income inequality using the Gini Index as the dependent variable and incorporates three globalization dimensions, along with control variables like human capital, GDP per capita, foreign direct investment, and urban population growth. We employ Fully Modified Ordinary Least Squares (FMOLS) and Canonical Cointegration Regression (CCR) methods to assess long-term relationships. The study addresses the nonlinear effects of globalization's economic, social, and political dimensions on income inequality. The findings indicate that economic and social globalization initially exacerbate income inequality, but eventually lead to improvements in income distribution as their effects reverse beyond a certain threshold. This demonstrates the nonlinear nature of these impacts on income distribution. Additionally, we find that human capital, foreign direct investment, and urban population growth reduce income inequality. However, an increase in GDP per capita is associated with worsening income distribution. The FMOLS estimates indicate a significant effect of political globalization on income inequality, but the CCR method does not confirm this result. Therefore, we may say that the impact of political globalization on inequality is inconclusive. Overall, this study shows that economic and social globalization initially increase inequality, but their impact diminishes at higher levels. While human capital, foreign direct investment, and urban population growth all contribute to reducing inequality, Conversely, an increase in GDP per capita tends to exacerbate inequality. These results reveal that when income equality is taken into consideration, globalization policies and economic growth strategies should be designed more carefully, with balancing policies aimed at reducing income inequality. In this context, a more detailed examination of the effects of different dimensions of globalization on income distribution will have important implications for policymakers.

Keywords: Economic globalization, social globalization, political globalization, income inequality

The Impact of Socio-Economic Factors on Air Quality: The Case of China

Assoc. Prof. Dr. Kemal Erkişi

Antalya Bilim University

Abstract

In this research, we investigate the impact of socio-economic factors on air quality in China from 1994 to 2023 by employing Fully Modified Ordinary Least Squares (FMOLS) and Canonical Cointegrating Regression (CCR) techniques in estimations. The research centers on a composite air quality index that incorporates key pollutants, including household air pollution, NO_x exposure, ozone exposure, PM_{2.5} exposure, and SO₂ exposure. Specifically, the research's core goal is to explore how economic growth, energy consumption patterns, human capital development, factor income distribution, urbanization, and economic globalization have an impact on air quality in a rapidly developing nation like China. The empirical analysis reveals that economic growth, as measured by GDP per capita, and fossil fuel energy consumption are major contributors to air pollution. This underscores the environmental costs associated with China's rapid economic expansion. Conversely, better air quality is associated with a higher share of renewable energy consumption, improvements in human capital, and a more equitable distribution of labor income. The latter suggests that a fairer distribution of income from labor can contribute to environmental sustainability, possibly by reducing income disparities that drive excessive consumption patterns or encouraging greater investment in cleaner technologies. The study also reveals that urban population growth and economic globalization, including trade and financial globalization, put additional pressure on air quality. This demonstrates the difficulty of balancing economic growth and urban development with environmental protection, emphasizing the need for policies that promote sustainable energy use, improve education, ensure fair income distribution, and carefully manage urban growth and economic globalization in China to address air quality issues.

Keywords: Air quality, economic globalization, income distribution, energy, urbanization

Türkiye’de Merkezi Yönetim Harcamalarının Fonksiyonel Ve Ekonomik Sınıflandırmaya Dayalı Analizi

Dr. Ümit Acar

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet

Kamu hizmeti gerek merkezi yönetim gerekse de yerel yönetimler tarafından insanların bir arada yaşaması sonucu ortaya çıkan ortak gereksinimleri karşılamak için yapılan faaliyetlerdir. Kamu hizmetinin sunumunu gerçekleştiren kamu tüzel kişileri ister merkezi yönetim ister yerel yönetimler olsun mal ve hizmet satın almak zorundadırlar. Bu satın alma işlemi kamu harcaması olarak isimlendirilmektedir.

Günümüzde kamu sektörü pek çok sebeple artan kamu harcamalarıyla birlikte ekonomide önemli bir aktör haline gelmiştir. Kamu sektörü, kamu harcamaları aracılığıyla bireyler ve ekonomi üzerinde önemli etkiler oluşturabilmektedir. Diğer taraftan kamu harcamaları, devletin artan fonksiyonlarını yerine getirirken kullandığı en önemli araçlardan biridir. Bu etkilerin değerlendirilebilmesi kamu harcamalarının çeşitli biçimlerde analiziyle mümkün olabilmektedir. Bazı ülkelerde milli gelirin yarısını aşan büyüklüğe ulaşan kamu harcamalarının detaylı biçimde analiz edilmesi bu harcamaların etkinliğinin ve dönemsel yöneliminin belirlenmesi açısından kaçınılmaz bir ihtiyaçtır.

Kamu harcamalarının analizi, bu harcamaların farklı amaçlarla farklı biçimlerde sınıflandırılmasıyla mümkün olmaktadır. Bu sınıflandırma türlerinden fonksiyonel sınıflandırma, kamu harcamalarını devletin ulaşmak istediği sosyoekonomik hedeflere göre gruplandırmayı, ekonomik sınıflandırma ise kamu harcamalarının ekonomi üzerindeki etkilerini tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Bu çalışmada Türkiye’de 2006-2023 dönemi merkezi yönetim tarafından yapılan kamu harcamaları, fonksiyonel ve ekonomik sınıflandırmaya dayalı olarak her sınıflandırma için alt düzeylere de inilerek analiz edilmiştir. Analizde harcamaların GSYH içindeki payları, toplam harcamalar içerisindeki payları ve reel tutarlarının yıllara göre değişimi incelenmiştir.

Çalışmanın sonuçları, Türkiye’de fonksiyonel ve ekonomik sınıflandırmaya dayalı merkezi yönetim harcamalarının 2008 Küresel Finansal Krizi ve COVID-19 pandemisi dönemlerinde önemli değişiklikler gösterdiğine işaret etmektedir. Benzer şekilde aynı değişim bu harcamaların alt düzeylerinde de gözlemlenmektedir. Merkezi yönetim harcamalarındaki değişimle ilgili sunulan detaylı analizin, bu harcamaların miktar ve bileşimini belirleyen hükümet için önemli bir kılavuz olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: fonksiyonel sınıflandırma, ekonomik sınıflandırma, kamu harcamaları, merkezi yönetim

Analysis of Central Government Expenditures in Turkey Based On Functional and Economic Classification

Dr. Ümit Acar

Ankara Yıldırım Beyazıt University

Abstract

Public services are activities carried out by both central and local governments to meet the common needs that arise as a result of people living together. Public legal entities that provide public services, whether central or local governments, must purchase goods and services. This purchasing process is called public expenditure.

Today, the public sector has become an important actor in the economy with increasing public expenditures for many reasons. The public sector can create significant effects on individuals and the economy through public expenditures. On the other hand, public expenditures are one of the most important tools used by the state to fulfill its increasing functions. Evaluating these effects is possible by analyzing public expenditures in various ways. Detailed analysis of public expenditures, which exceed half of the national income in some countries, is an inevitable need to determine the efficiency and periodic trend of these expenditures.

Analyzing public expenditures is possible by classifying these expenditures in different ways for different purposes. Of these classification types, functional classification aims to group public expenditures according to the socioeconomic goals the state wants to achieve, while economic classification aims to determine the effects of public expenditures on the economy.

In this study, public expenditures made by the central government in Turkey for the period 2006-2023 were analyzed by going down to the sub-levels for each classification based on functional and economic classification. The analysis examined the shares of expenditures in GDP, their shares in total expenditures, and the changes in their real amounts over the years.

The results of the study indicate that the central government expenditures based on functional and economic classification in Turkey showed significant changes during the 2008 Global Financial Crisis and the COVID-19 pandemic. Similarly, the same change is observed in the sub-levels of these expenditures. The detailed analysis presented regarding the change in central government expenditures will be an important guide for the government in determining the amount and composition of these expenditures.

Keywords: functional classification, economic classification, public expenditures, central government

Modern Dünyanın Kötülük Probleminin Kaynağı Olarak Medya

Doç. Dr. Ali Yıldırım

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet

Din felsefesinin temel konularından biri olarak kötülük problemi ağırlıklı olarak, her şeyi bilen, her şeye gücü yeten kendisi muhakkak iyi olan Tanrı ile içinde yaşadığımız dünyada varlığını inkâr edemeyeceğimiz sorunlar arasındaki negatif ilişkiyi esas alır. Buna göre dünyada var olan kötülüğün mahiyeti, kaynağı, tabiatı iyi olan Tanrı'nın buna izin vermesinin gerekçeleri ve var olan kötülüklerin insan yaşamı ile anlamlı bir şekilde ilişkilendirilmesi de din felsefesinin konu ettiği başlıklardır. Bu bildiride ise modern dünyanın kötülüklerinin ortaya çıkmasında kısaca medya olarak ifade edebileceğimiz platformların etkinliği ele alınacaktır. Bu platformlardan ön plana çıkan televizyon haberleri ile internet ortamında gerçekleştirilen paylaşımlar dikkate alınarak kötülüğün kaynağı ve insanlar üzerine etkileri sorgulanacaktır. Haber programları son 90'lı yıllara kadar dünyada meydana gelen olayları, siyaset haberleri ve ülkede ortaya gelişmeleri aktaran bir içeriğe sahipken 90'ların ortalarından itibaren özel TV kanallarının da ortaya çıkmasıyla öncelikle magazin haber kültürü yaygınlaşmış ve arkasından Olumsuz örnek oluşturabilecek, yedi yaş altı için sakıncalı, cinsel içerikli, korku ve şiddet içeren haberler de dahil olmak üzere birçok içerik haber programlarında yer almaya başlamıştır. Özellikle daha legal, kabul görmüş ve herkesin ailece izleyebileceği bir program olabilmesi açısından bir onaya sahip olması nedeniyle izleyici kitlesi de çok yaygın olan haber programları son dönem içerikleriyle her türlü olumsuzlukların tüm topluma anlık aktarımı için yaygın bir platforma dönüşmüş görünmektedir. Bu içerikler topluma birçok olumsuzluğu (insan yaralama/öldürme, hırsızlık, sapkınlık, aldatma, yalan, cana/mala zarar verme, vb.) farklı biçimleriyle sürekli olarak sunmak suretiyle bir tür kanıksamanın ve hatta öğrenmenin de zeminini hazırlamaktadır. Dolayısıyla gerçekleştiği anda ve gerçekleştiği yerde kalmasına fırsat verilmeyen kötülüğün, dünyanın her yerinde ve herkes tarafından bilinmek ve öğrenilmek suretiyle yaygınlaşma ve kabul görme durumu ortaya çıkmaktadır. Konunun kötülük problemi açısından önemi ise kötülüğün ortaya çıkışında yeni bir faktörün devreye girmiş olması ve toplumun ya da bireyin kötülüğü açıklamada başvurduğu yolun yani teodisenin bu noktada ne tür bir açıklama içerdiğidir. Kısaca bu durumda ortaya konan teodise / kötülüğü açıklama ya da yorumlama biçimi, insanın medya karşısındaki tutumu ile ilgilidir. İnsan medyadaki haberler karşısında temkinli yaklaşan, seçici davranan, analiz eden ve ona göre tutum belirleyen olmak durumundadır.

Anahtar Kelimeler: Medya, Modernizm, Kötülük problemi, Teodise.

Media as the Source of the Evil Problem of the Modern World

Assoc. Prof. Dr. Ali Yildirim

Tokat Gaziosmanpaşa University

Abstract

As one of the fundamental issues of the philosophy of religion, the problem of evil is mainly based on the negative relationship between God, who knows everything, is omnipotent, and is absolutely good, and the problems that we cannot deny exist in the world we live in. Accordingly, the nature and source of the evil that exists in the world, the reasons why God, who is good in nature, allows it, and the meaningful association of existing evils with human life are the topics covered by the philosophy of religion. In this paper, the effectiveness of platforms, which we can briefly describe as media, in revealing the evils of the modern world will be discussed. The source of evil and its effects on people will be questioned by taking into account the prominent television news from these platforms and the posts on the internet. While news programs had a content that conveyed world events, political news and developments in the country until the last 90s, with the emergence of private TV channels from the mid-90s, the magazine news culture became widespread and then it could set a negative example and be unsafe for those under the age of seven. Many contents, including news with sexual content, fear and violence, have begun to appear in news programs. News programs, which have a very widespread audience, especially because they are more legal, accepted and approved as a program that everyone can watch as a family, seem to have turned into a widespread platform for the instant transmission of all kinds of negativities to the whole society with their recent content. These contents constantly present many negativities (injuring/killing people, theft, perversion, deception, lies, harming life/property, etc.) to society in different forms, thus laying the groundwork for a kind of habituation and even learning. Therefore, the evil that is not allowed to remain at the moment and place where it occurs, becomes widespread and accepted by being known and learned all over the world and by everyone. The importance of the subject in terms of the problem of evil is that a new factor has come into play in the emergence of evil and what kind of explanation the way society or the individual uses to explain evil, that is, theodicy, contains at this point. In short, the theodicy / way of explaining or interpreting evil in this case is related to people's attitude towards the media. A person has to be cautious, selective, analyze and determine his/her attitude towards the news in the media.

Keywords: Media, Modernism, The problem of evil, Theodicy.

Roger Garaudy'nin Filistin Sorununa Yaklaşımı

Dr. Mehmet Sulhan

Millî Eğitim Bakanlığı, Mardin, Türkiye

Özet

Roger Garaudy, Fransız Müslüman bir filozof, yazar ve siyasetçidir. Özellikle Batı'nın emperyalist politikalarını ve İsrail'in Filistinlilere karşı tutumunu çok sert bir şekilde eleştiren görüşleriyle tanınır. Garaudy'nin Filistin sorununa yaklaşımı, özellikle İsrail'in Filistin halkına yönelik yasa dışı politikalarını ve Batı'nın bu politikaları desteklemesini eleştiren bir bakış açısına dayanır. O, İsrail'in Filistin topraklarındaki işgalini ve Filistinlilere yönelik baskı politikalarını açıkça kınamış, yaşanan bu işgal durumunun adaletsiz olduğunu ve uluslararası hukukun ihlal edildiğini savunmuştur. Garaudy'nin Filistin sorununa genel yaklaşımı, İsrail'in Filistin'e yönelik politikalarını sert bir şekilde eleştiren ve Batı'nın bu durumu desteklemesini kınayan bir perspektife dayanır.

Garaudy'nin en bilinen eserlerinden birisi, "İsrail Mitler ve Terördür". Bu eserinde İsrail'in kuruluşuna dair tarihi mitleri eleştirel bir şekilde ele alır ve bu mitlerin, Filistin halkına karşı yürütülen politikaları meşrulaştırmak için kullanıldığını iddia eder. Yazar ayrıca İsrail'in varlığını haklı çıkarmak için kullanılan bazı tarihsel ve teolojik argümanları eleştirir. Garaudy, İsrail'in kendisini Yahudi soykırımının bir sonucu olarak sunduğunu, ancak Filistin halkının yaşadığı trajedinin göz ardı edildiğini savunur.

Garaudy'nin İsrail devleti ve Filistin sorununa bakışını birkaç ana başlıkta özetleyebiliriz:

1. Tarihsel ve Teolojik Argümanların Eleştirisi: Garaudy, İsrail devletinin varlığını meşrulaştırmak için kullanılan tarihsel ve dini mitlerin abartıldığını ve çarpıtıldığını savunur. Ona göre, İsrail'in kurucuları, Yahudilerin tarihte sürekli zulme uğrayan bir millet olduğu argümanını kullanarak dünya kamuoyunu manipüle etmişlerdir.
2. Siyonizmin Eleştirisi: Garaudy, Siyonizmi bir tür emperyalizm olarak görür ve bu ideolojinin, Yahudilerin ulusal kurtuluşu değil, Filistin topraklarının işgali ve sömürgeleştirilmesi anlamına geldiğini savunur. Bu bağlamda, İsrail'in Siyonist politikalarının hem Yahudilere hem de Filistinlilere zarar verdiğini ileri sürer.
3. Filistinlilerin Durumu: Garaudy, İsrail devletinin kuruluşunun Filistinlilerin büyük acılar yaşamalarına sebep olduğunu ve bu durumun uluslararası hukuk açısından kabul edilemez olduğunu belirtir. Filistinlilerin topraklarının zorla ellerinden alınmasını ve İsrail'in işgal politikalarını eleştirir.
4. İsrail'in Desteklenmesi: Garaudy, Batı dünyasının özellikle ABD'nin İsrail'e verdiği sınırsız desteği eleştirir ve bu desteğin İsrail'in hukuk dışı eylemlerini cesaretlendirdiğini iddia eder.

Bu ve benzer görüşleri nedeniyle Garaudy, Batı'da geniş çapta eleştirildi ve hatta "Holokost inkârcılığı" ile suçlandı. Kitapları, birçok ülkede yasaklandı ve kendisi de çeşitli yasal sorunlarla karşılaştı. Örneğin Fransa'da yargılandığı mahkeme "İnsanlık suçlarını inkâr ettiğini" söyleyerek onu para cezasına mahkûm etti. Ancak Garaudy, İsrail devletinin politikalarını eleştirmenin antisemitizmle karıştırılmaması gerektiğini savundu ve kendi eleştirilerini insan hakları ve adalet temelinde yaptığını belirtti. İsrail hükümetinin politikalarını eleştirdiğini ve Filistinlilerin haklarını evrensel insan hakları çerçevesinde savunduğunu ifade etti.

Anahtar Kelimeler: Felsefe, Filistin, İsrail, Roger Garaudy, Terör

Roger Garaudy's Approach to the Philistine Question

Dr. Mehmet Sultan

Ministry of National Education, Mardin, Türkiye

Abstract

Roger Garaudy is a French Muslim philosopher, writer and politician. He is particularly known for his harsh criticism of the imperialist policies of the West and Israel's treatment of the Palestinians. Garaudy's approach to the Palestinian question is based on a perspective that criticizes Israel's illegal policies against the Palestinian people and the West's support for these policies. He openly condemned Israel's occupation of the Palestinian territories and its oppressive policies against the Palestinians, arguing that this occupation was unjust and a violation of international law. Garaudy's overall approach to the Palestinian question is based on a perspective that harshly criticizes Israel's policies towards Palestine and condemns the West's support for this situation.

One of Garaudy's best known works is "Israel Myths and Terror". In this work, he critically examines the historical myths surrounding the creation of Israel and argues that these myths are used to justify policies against the Palestinian people. He also criticizes some of the historical and theological arguments used to justify Israel's existence. Garaudy argues that Israel presents itself as the result of the Jewish genocide, while the tragedy of the Palestinian people is ignored.

Garaudy's view of the state of Israel and the Palestinian question can be summarized under several main headings:

1. Criticism of Historical and Theological Arguments: Garaudy argues that the historical and religious myths used to justify the existence of the state of Israel are exaggerated and distorted. According to him, the founders of Israel manipulated world public opinion by using the argument that the Jews were a persecuted people throughout history.
2. Criticism of Zionism: Garaudy sees Zionism as a form of imperialism and argues that this ideology means the occupation and colonization of the Palestinian territories, not the national liberation of the Jews. In this context, he argues that Israel's Zionist policies harm both Jews and Palestinians.
3. The Situation of the Palestinians: Garaudy states that the establishment of the state of Israel has caused great suffering to the Palestinians and that this situation is unacceptable in terms of international law. He criticizes the forced dispossession of Palestinian lands and Israel's occupation policies.
4. Support for Israel: Garaudy criticizes the unlimited support given to Israel by the Western world, especially the United States, and claims that this support encourages Israel's illegal actions.

For these and similar views, Garaudy was widely criticized in the West and even accused of "Holocaust denialism". His books were banned in many countries and he himself faced various legal problems. In France, for example, a French court sentenced him to a fine for "denying crimes against humanity". However, Garaudy argued that criticizing the policies of the Israeli state should not be confused with anti-Semitism and that his criticism was

based on human rights and justice. He said he criticized the policies of the Israeli government and defended the rights of Palestinians within the framework of universal human rights.

Keywords: Philosophy, Palestine, Israel, Roger Garaudy, Terror.

İslam Hukukunda Hak ve İnhiraf Bağlamında Cinsiyet Kimliği Söylemi

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman Şahin

Selçuk Üniversitesi

Özet

Geniş bir anlam yelpazesine sahip olan hak kavramı İslam Hukuku literatüründe, dinin ve hukukun yetki ve ayrıcalık tanıdığı alan olarak ifade edilmektedir. İnhiraf ise Arapça bir kelime olup sapma, değişme, bozulma ve yoldan çıkma gibi anlamlara gelmektedir. Bu bağlamda cinsiyet kimliği söyleminin bireyin yetki alanında olan bir hak mı yoksa sapmayı, bozulmayı ifade eden bir inhiraf mı olduğu çalışmada ele alınmıştır. Dolayısıyla öncelikli olarak cinsiyet ve cinsiyete dair kavramlara yer verilmiş, hususen bir tercih hakkı olarak sunulan cinsiyet kimliği kavramı ele alınmıştır. Yapılan tanımlamalara göre cinsiyet kimliği, insanın yaratılışı itibariyle sahip olduğu cinsiyete uygun olsun ya da olmasın kişinin duyumsadığı yönelimler çerçevesinde kendisine yeni bir cinsiyet inşa etmesi olarak ifade edilebilir. Bireyin kendisine bir tercih alanı olarak tanımlanan cinsiyet kimliği, kişinin istek ve arzuları doğrultusunda kendisini şekillendirdiği ve arzu edildiği takdirde cerrahi müdahalelerle tabiatından gelen kodları değiştirebildiği bir anlayış olarak karşımıza çıkmaktadır. İlgili anlayışın en temel dayanağı olarak da özgürlük kavramı öne sürülmektedir. Çalışmada özgürlük kavramı genel hatlarıyla tanımlanmış, hak kavramıyla olan ilişkisi ele alınmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda hukuk felsefesinde tartışılan özgürlük hakkı ve hak özgürlüğü görüşlerine genel hatlarıyla yer verilmiştir. Aynı şekilde İslam hukuk metodolojisinde bireye tanınan ve özgürlük olarak ifade edilebilecek ibaha alanı ve sınırları tartışılmış ve İslam hukuku nazarında bireyin cinsiyet belirleme yani bedeninde tasarrufta bulunma yetkisinin olmadığı, bunun özgürlük adı altında veya başka gerekçelerle mümkün olamayacağı ifade edilmiştir. İnsanın fıtrata itibariyle erkek veya kadın olarak yaratıldığı, dinî metinlerin bunu taviz göstermeksizin açık ve net bir şekilde beyan ettiği vurgulanmıştır. Ayrıca karşı cinse benzemeye veya meyletmeye dair ciddi tehditlerin de dinî metinlerde yer aldığı görülmüştür. Bununla birlikte tarih içerisinde nadir de olsa hüsnâ/ara cinsiyetler söz konusu olmuş, İslam hukukunun bu durumu cinsiyet bağlamında nasıl değerlendirdiği ve bu kimselerin hak ve sorumluluklarına dair hükümlerin neler olduğu çalışmada ele alınan diğer konulardan olmuştur. Doğuştan söz konusu olan cinsel bozukluklarıyla sonradan edinilen cinsel gelişim bozukluklarının İslam hukukunda ne şekilde değerlendirildiği ortaya konmuştur. Fakihlerin hüsnânın cinsiyetini belirleme noktasında göstermiş oldukları hassasiyet ve kriterler ayrıca ele alınmıştır. İslam hukukçuları nezdinde ve İslam dininde insanın yaratılışı gereği erkek ve kadın olmak üzere iki tür cinsiyet üzere var olduğu, bunların dışında üçüncü bir cinsiyet türünün söz konusu olamayacağı açık bir şekilde görülmüştür. Dolayısıyla cinsiyetler arası geçiş, çok cinsiyetçilik, cinsiyetsizlik vb. şeylerin bu bakımdan sapkınlık olarak nitelenebilecek aşırı ve hastalıklı yönelimler olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada konu öncelikle cinsiyete dair kavramsal çerçeve ortaya konulmuş ve genelde bireylerin özelde ise Müslümanların sahip olduğu özgürlük alanı ele alınmış, sonra toplumun bir nüvesini oluşturan bireyin dinî kimlikten bağımsız olarak tasarrufları tartışılmıştır. Bu bağlamda İslam hukukçularına göre cinsiyet kimliği söyleminin hak ve özgürlük olarak değerlendirilmediği, inhiraf olarak kabul edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu söyleme karşı toplumun kesin ve net tavırlar sergilemesi ve en ufak bir taviz bile vermemesi gerektiği, aksi takdirde ilgili söylemin insan, aile ve toplum için büyük tehlikelere sebep olacağı vurgulanmıştır.

Anahtar kelimeler: İslam hukuku, hak, inhiraf, ibâha, özgürlük, cinsiyet kimliği.

Gender Identity Discourse in The Context of Rights and Transgressions in Islamic Law

Asst. Prof. Dr. Süleyman Şahin

Selçuk University

Abstract

The concept of right, which has a wide range of meanings, is defined in the Islamic Law literature as the area where religion and law grant authority and privilege. Inhiraf is an Arabic word that means deviation, change, corruption and going astray. In this context, this study examines whether gender identity discourse is a right that is within the jurisdiction of the individual or an inhiraf that expresses deviation and corruption. Therefore, first of all, the concepts of sex and gender are included, and the concept of gender identity, which is presented as a right of choice, is discussed. According to the definitions made, gender identity can be defined as the construction of a new gender for oneself within the framework of the orientations one feels, whether or not it is appropriate to the gender one has by creation. Gender identity, which is defined as an area of choice for the individual, appears as an understanding in which the individual shapes himself/herself within the framework of his/her wishes and desires and, if desired, can change the codes coming from his/her nature through surgical interventions. The concept of freedom is put forward as the most fundamental basis of this understanding. In this study, the concept of freedom is defined in general terms and its relationship with the concept of right is tried to be discussed. In this context, the views on the right to freedom and freedom of rights discussed in the philosophy of law are given in general terms. Likewise, the area and limits of ibaha, which can be expressed as freedom and which is granted to the individual in Islamic legal methodology, are discussed, and it is stated that the individual does not have the authority to determine gender, that is, to dispose of his body, and that this cannot be possible under the name of freedom or for other reasons. It was emphasized that human beings are created as male or female by nature and that religious texts clearly and unambiguously declare this without compromise. It has also been observed that religious texts contain serious threats against resembling or inclining towards the opposite sex. In addition to this, there have been some rare cases of the hünsâ/intermediate sexes in history, and how Islamic law evaluates this situation in the context of gender and what are the provisions regarding the rights and responsibilities of these people are among the other issues addressed in the study. The evaluation of congenital disorders of sexual development and acquired disorders of sexual development in Islamic law has been revealed. The sensitivity and criteria of the jurists in Islamic law in determining the sex of the human being are also discussed. It has been clearly seen by Islamic jurists and in the religion of Islam that human beings are created with two types of gender, male and female, and that there cannot be a third type of gender outside of these. Therefore, it has been determined that things such as transition between genders, polysexualism, genderlessness, etc. are extreme and diseased tendencies that can be characterized as heresy in this respect. In this study, firstly, the conceptual framework of gender is presented and the area of freedom that individuals in general and Muslims in particular have is discussed, and then the dispositions of the individual, who constitutes the nucleus of the society, independent of religious identity, are discussed. In this context, it has been concluded that according to Islamic jurists, the discourse on gender identity is not

considered as a right and freedom, but as an apostasy. It is emphasized that the individual should take a clear and definite stance against this discourse and should not make even the slightest concession, otherwise it will cause great dangers for the individual, family and society.

Keywords: Islamic law, right, inhiraf, ibāha, freedom, gender identity.

Din Anlatımının Semboller Üzerinden Sinemaya Aktarımı: Yeşil Yol Örneği

Dr. Öğr. Üyesi Faysal Arpaguş
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet

Stephan King'in *The Green Mile* adlı romanından aynı adla sinemaya uyarlanan ve başrolde Tom Hanks'in oynadığı, 1999 yapımı film, tebliğe konu edilmiştir. İlginç senaryosu, oyunculuğu, müziği ve daha başka yönleri ile film, başta akademi (Oscar) olmak üzere Saturn, Broadcast, Black Reel gibi pek çok ödüle layık görülmüştür. Filmin vizyona girdiği dönemde yaklaşık 300 milyon dolar hasılat yapması, filme ne denli rağbet edildiğinin önemli göstergelerindedir. Özetlenecek olursa, filmdeki sahnelerden birisinde filmin başkarakterlerinden John Coffey, üzerine basıldığı için ezilen ve ölmek üzere olan bir fareyi mucizevi bir şekilde hayata döndürmektedir. Bir diğer sahnede idrar yollarındaki iltihap sebebiyle acılar içinde kıvranan Colmant hapishanesi gardiyanlarından Paul, John Coffey'nin mucizevi dokunuşuyla iyileşir. Hapishane müdürünün beyninde tümör olan karısı Melinda da Coffey'nin müdahalesi ile eski sağlığına kavuşur. Bir insanın elinden tuttuğunda ona dair sır sayılabilecek şeyleri bilmesi ve yaklaşan tehlikeyi önceden sezebilmesi de John Coffey'nin diğer özellikleri arasında yer almaktadır. Tüm bu mucizevi şeylerin, Stephan King'in hayal gücünün yansıması mı yoksa bazı dini kodlar mı taşıdığı sorularını akla getirmektedir. İster istemez Hz. İsa'nın mucizelerinden ölüleri diriltmesi, hastaları iyileştirmesi ve insanların evlerinde sakladıkları şeyleri bilmesi arasında bir benzerlik kurulabilmektedir. İşte bu sebeple film, tebliğe konu edilmiştir. Bununla amaçlanan, modern dünyada kitleleri etkilemek için beyaz perdenin birtakım referanslarla dini öğelerden nasıl yararlandığını göstermeye çalışmaktır. Çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmış, filmin tezimize örnek olduğu düşünülen kesitlerinin, İncil ve Kur'ân'da nasıl geçtiği irdelenmiştir. Ardından, bir bakıma ortaya atılan iddianın sağlamasını yapmak için, kitap yazarının gerçekte neyi hedeflediğinin izi sürülmeye çalışılmıştır. Neticede şu bulgulara ulaşılmıştır: Yeşil Yol, hakkında yapılan pek çok yorumda da belirtildiği gibi, insanın içine işleyen, etkili, dram türü bir filmidir. Aradaki bağlantılar kurulup filmin üzerindeki perde kaldırıldığında altından mucizeleri ile John Coffey'de müşahhaslaşan Hz. İsa figürü karşımıza çıkmaktadır. Filmin pek çok yerindeki dinî söylem tarzı da bunu teyit etmektedir. Bu, üstü kapalı bir şekilde, Hristiyanlığın, sinema aracılığıyla modern tarzda kitlelere anlatım şekli olarak değerlendirilebilir. Gerçekte yazarın ve yönetmenin böyle bir amaç güttüğü, kesin olarak iddia edilemez. Sadece iç ve dış göstergelerle bunlar söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, Kur'ân, İncil, Sinema, Yeşil Yol Filmi.

Transferring Religious Narration to Cinema through Symbols: The Green Mile Example

Assist. Prof. Dr. Faysal Arpaguş
Tokat Gaziosmanpaşa University

Abstract

The 1999 film, adapted from Stephen King's novel *The Green Mile* with the same name and starring Tom Hanks, was the subject of the notification. With its interesting script, acting, music and other aspects, the film was deemed worthy of many awards, especially the Academy (Oscar) and also Saturn, Broadcast and Black Reel awards. The fact that the film grossed approximately 300 million dollars when it was released is an important indicator of how popular the film was. To summarize, in one of the scenes in the movie, one of the main characters, John Coffey, miraculously brings back to life a mouse that was crushed and about to die because it was stepped on. In another scene, Paul, a guard at Colmant prison, who is writhing in pain due to inflammation of the urinary tract, is healed by John Coffey's miraculous touch. The prison warden's wife Melinda, who has a brain tumor, is also restored to her former health with Coffey's intervention. Among John Coffey's other characteristics are his ability to know secrets about a person when he holds their hand and to foresee approaching danger. This brings to mind the question of whether all these miraculous things are a reflection of Stephen King's imagination or whether they carry some religious codes. Inevitably, a similarity can be drawn between the miracles of Jesus Christ, such as his raising the dead, healing the sick, and knowing what people hide in their homes. This is why the film was the subject of the notification. The aim here is to try to show how the silver screen uses religious elements with certain references to influence the masses in the modern world. The content analysis method was used in the study, and the sections of the film that were thought to be examples of our thesis were examined in terms of how they were mentioned in the Bible and the Qur'ān. Then, in order to verify the claim made, an attempt was made to trace what the author of the book actually aimed for. As a result, the following findings were reached: The Green Mile, as stated in many comments about it, is a moving, effective, drama film. When the connections are established and the curtain is lifted, we see the figure of Jesus Christ, embodied in John Coffey with his miracles. The religious discourse in many parts of the film also confirms this. This can be implicitly evaluated as a way of expressing Christianity to the masses in a modern way through cinema. In reality, it cannot be claimed with certainty that the writer and director had such a purpose. This can only be said with internal and external indicators.

Keywords: Tafsir, Qur'ān, Bible, Cinema, Green Mile Movie.

Gazze Nasıl Gıda Çölüne Dönüştürüldü?

Doç. Dr. Hülya Yiğit Özudoğru

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Gıda çölleri, sakinlerin uygun fiyatlı, sağlıklı gıda seçeneklerine (özellikle taze meyve ve sebzelere) erişiminin, uygun seyahat mesafesinde market bulunmaması nedeniyle kısıtlı olduğu veya hiç olmadığı coğrafi alanlar olarak tanımlanabilir. Gıda çölleri insanların sağlıklı gıdaya erişimde fiziksel ve ekonomik engellerle karşılaştığı, göreceli dışlanma alanlarıdır.

Araştırmacılar, bazı insanların sağlıklı bir diyet tüketmemesinin nedeni olarak ekonomik, coğrafi, psikolojik ve sosyolojik olmak üzere birçok faktör öne sürmüşlerdir. Bu faktörler çeşitli 'gıda çölü' türleri üretmek için etkileşim içindedirler. 7 Ekim 2023 tarihinden itibaren Filistin ve İsrail arasında devam eden çatışmadan 2.1 milyon kişi etkilenmiştir. 365 km²'den oluşan Gazze topraklarında yaşayan bu insanların % 90'ı savaşın başladığı günden itibaren birden fazla yerinden edilmiştir. 314 km²'lik Gazze şeridinin %86'sı tahliye emri altına alınmıştır. Halk belli başlı yerleşim bölgelerine tahliyeye zorlanmalarından dolayı Gazze'nin yüzölçümünün yalnızca % 14'lük bölümünde sıkışmış durumdadır. Artan güvensizlik, yetersiz ve aşırı zorlanmış altyapı, devam eden savaş ve sınırlı hizmetlerle bir araya geldiğinde, yüz binlerce insan için vahim insani durum daha da kötüleşmeye devam etmektedir. 2.1 milyon nüfusuyla Gazze şeridinin %96' sını IPC 3 ve üstünde gıda güvenliği sorunuyla karşı karşıyadır. 745 bin kişi IPC 4 ve 495 bin kişi IPC 5 seviyesinde gıda güvenliği sorunu yaşamaktadır. 2015 yılı itibariyle Gazze şeridinde yaşayan yaklaşık olarak 116 bin kişinin gıdaya erişmek için 10 km'den daha fazla mesafeyi aşması gerekmektedir.7 Ekim 2023 tarihi itibarıyla hali hazırda 20000 kişi UNRWA merkezlerinde yaşamaktadır. Sorunun gittikçe kronik hale gelmesi Gazze'de sağlıklı bir diyete ve gıda güvenliğine erişimde yaşanan zorlukların tanımlanmasına olan ihtiyacı belirginleştirmektedir. Çalışmanın amacı Gazze'nin gıda çölüne dönüşmesinde etkili olan ve gıdaya erişime engeller yaratan faktörlerin neler olduğunu incelemektir.

Gazze'de gıda çölünü besleyen bu itici güçler ikincil veri kaynaklarından faydalanılarak tespit edilmiştir. Veriler OCHA Middle East and North Africa Occupied Palestinian Territory updates sayfasından elde edilmiştir. İnsani Durum Güncellemesi, 7 Ekim 2023 tarihinden itibaren OCHA tarafından haftada üç defa yayınlanmaktadır. Gazze Şeridine ait güncel bilgiler pazartesi ve cuma günleri, Batı Şeria ise çarşamba günleri de yayınlanmaktadır. Çalışmada Gazze şeridi için hazırlanan bültenlerden faydalanılmıştır. Gazze'nin gıda çölüne dönüşmesinde etkili olan faktörler kronolojik olarak analiz edilmiştir. Ayrıca OCHA sayfasında bu tarihten öncesine ait Gazze'ye ilişkin verilerde incelenmiştir. Faktörlerde zaman içinde meydana gelen değişiklikleri anlamak için bir sebep sonuç ilişkisi kurulmaya çalışılmıştır.

Bulguları belli başlı birkaç tema altında toplamak mümkündür. İsrail'in tahliye emirleri, su, sanitasyon ve hijyen hizmetlerini veren tesislere zarar vermesi, elektrik ve su teminini durdurması, kentsel alanlarda yaşayanlar için hareket kısıtlamaları, potansiyel tedarikçilere

erişim eksikliği, UNRWA'nın gıda operasyonu askıya alması ve hali hazırda yardım alan ailelere yönelik dağıtım döngüsünün aksaması, erişim kısıtlamaları nedeniyle çiftçilerin günlük tarımsal faaliyetlerini yürütememesi, Kerem Şalom geçiş kapısının kapatılması sonucu Gazze'ye yem girmemesi, denizler de avcılık yapılmasını yasaklaması bunlardan bazılarıdır.

Ayrıca, hâkim olan güvensizlikten dolayı şirketlerin veya araçların geceleri nakliye kamyonlarının dolaşması tehlikesi nedeniyle çalışmayı reddetmeleri de bunlar arasındadır. Hareket kısıtlamalarına bağlı olarak sütün bozulması, aşırı yüksek sıcaklıkların sınırda mahsur kalan gıdaların bozulma riskini artırdı. Yerel pazarlarda taze sebze fiyatlarında yaşanan artış, gıda stoklarındaki düşüş, uluslararası kuruluşlara ait yardım depolarına ve mutfaklara zarar verilmesi, yemek pişirmek için yakıtın bulunmaması, UNRWA barınaklarında olmayan ailelere yardım dağıtımının engellenmesi, hizmet sunum noktalarının kapatılmak zorunda kalınması ve yardım çalışanlarının öldürülmesi diğer nedenlerdendir.

Koordineli insani yardımların kasıtlı ve bilinçli olarak engellenmesi, ulaşımın daha maliyetli hale gelmesi ve yararlanıcılarla iletişimin gittikçe zorlaşması nedeniyle hizmet sunumunun maliyetlerinin artması, yerinden edilenlerin sayısının artması artan hizmet talebinin karşılanamamasına neden olmaktadır. Hasarlı yollar, kanun ve düzenin bozulması, insani kargo güzergâhı boyunca hareketin engellenmesi özellikle Gazze'nin kuzey bölgelerinde ki halkın yaşam riskini artırmaktadır.

Nüfusun yoğun olduğu bölgelerdeki çok sayıda konutun hedef alınması yaşlılar, kadınlar ve çocuklar da dâhil olmak üzere çok sayıda kişinin gıdaya erişimini engellemeye devam etmektedir. Sonuç olarak 2.1 milyon insanın bir gıda çölünde yaşamak zorunda kalmasında etkili olan faktörler erişim engelleri, yerinden edilme (tahliye emirleri), üretim yetersizliği, kısıtlamalar ve demografik özellikler olarak ifade edilebilir.

Anahtar kelimeler: OCHA, Gazze, gıda çölü, gıda erişimi, yerinden edilme

How Gaza Was Turned into a Food Desert?

Assoc. Prof. Dr. Hülya Yiğit Özüdoğru

Ankara Hacı Bayram Veli Univeristy

Abstract

Food deserts are defined as geographic areas where residents have limited or no access to affordable, healthy food options (especially fresh fruits and vegetables) due to the absence of nearby markets within a reasonable travel distance. Food deserts are areas of relative exclusion where people face physical and economic barriers to accessing healthy food.

Researchers have proposed several factors—economic, geographic, psychological, and sociological—as reasons why some people do not consume a healthy diet. These factors interact to produce various types of "food deserts." Since October 7, 2023, 2.1 million people have been affected by the ongoing conflict between Palestine and Israel. The people living in Gaza, an area of 365 square kilometers, have been displaced multiple times since the war began, with 90% of them being displaced. 86% of the 314 square kilometers of Gaza Strip is under evacuation orders. Due to forced evacuations into specific settlement areas, people are now confined to just 14% of Gaza's total area. The combination of increasing insecurity, inadequate and overstressed infrastructure, ongoing conflict, and limited services continues to worsen the already dire humanitarian situation for hundreds of thousands of people. With a population of 2.1 million, 96% of Gaza Strip's population is facing food security issues at IPC level 3 and above. 745,000 people are at IPC level 4, and 495,000 people are at IPC level 5 in terms of food security. As of 2015, approximately 116,000 people living in the Gaza Strip needed to travel more than 10 kilometers to access food. As of October 7, 2023, 20,000 people are already living in UNRWA centers. The increasing chronic nature of the problem highlights the need to identify the difficulties in accessing a healthy diet and food security in Gaza. This study aims to examine the factors that have contributed to Gaza becoming a food desert and created barriers to food access.

The driving forces behind the food desert in Gaza have been identified using secondary data sources. The data was obtained from the OCHA Middle East and North Africa Occupied Palestinian Territory updates page. The Humanitarian Situation Update has been published three times a week by OCHA since October 7, 2023. Updated information about the Gaza Strip is published on Mondays and Fridays, while updates for the West Bank are published on Wednesdays. The study utilized bulletins prepared for the Gaza Strip. The factors contributing to Gaza's transformation into a food desert have been chronologically analyzed. Additionally, data from OCHA's website prior to this date has been examined. An attempt was made to establish a cause-and-effect relationship to understand the changes in factors over time.

The findings can be grouped under a few main themes. These include Israel's evacuation orders, damage to facilities providing water, sanitation, and hygiene services, cessation of electricity and water supply, movement restrictions for urban residents, lack of access to potential suppliers, the suspension of UNRWA's food operations, disruption of distribution cycles for families already receiving aid, inability of farmers to carry out daily agricultural

activities due to access restrictions, closure of the Kerem Shalom crossing gate preventing feed from entering Gaza, and the ban on fishing in the seas.

Additionally, due to prevailing insecurity, companies or intermediaries refuse to work because of the danger of transport trucks moving at night. Restrictions on movement led to milk spoilage, and extremely high temperatures increased the risk of food spoilage at the border. Rising prices of fresh vegetables in local markets, a decrease in food stocks, damage to aid warehouses and kitchens belonging to international organizations, lack of fuel for cooking, obstruction of aid distribution to families not staying in UNRWA shelters, forced closure of service delivery points, and the killing of aid workers are other contributing factors.

The deliberate and conscious obstruction of coordinated humanitarian aid, the rising cost of transportation, and the increasing difficulty of communicating with beneficiaries have raised the costs of service delivery. The increasing number of displaced people has made it impossible to meet the growing demand for services. Damaged roads, the breakdown of law and order, and obstruction of movement along humanitarian cargo routes, especially in the northern regions of Gaza, have increased the risk to people's lives. Targeting of numerous homes in densely populated areas continues to prevent access to food for many people, including the elderly, women, and children. In conclusion, the factors contributing to 2.1 million people being forced to live in a food desert can be summarized as access barriers, displacement (evacuation orders), production insufficiency, restrictions, and demographic characteristics.

Keywords: OCHA, Gaza, food desert, food access, displacement

Edib Ahmet Yükneki'nin Atebetü'l-Hakâyık İsimli Eserinde Kur'an Âyetlerinden İktibaslar

Doç. Dr. Faruk Görgülü

Düzce Üniversitesi

Özet

Edib Ahmed, 12. asırda yaşamış Arapça ve Farsçaya hâkim, bilgili ve erdem sahibi bir Türk edip ve âlimdir. Onun kaleme almış olduğu Atebetü'l-hakâyık isimli eser, Türk-İslam edebiyatının didaktik üslupla telif edilmiş ilk manzum eserlerinden biridir. Eser, Karahanlılar zamanında (840-1212) Türklerin Müslümanlığı kabul edişlerinin ilk dönemlerde yazılmış olması hasebiyle Türk topluluklarına İslamiyet hakkında bilgi vermek ve ahlâki açıdan onları eğitmek maksadıyla yazılmıştır. Söz konusu eser Türklerin İslamiyet'i kabulünden sonra toplumsal hayatta meydana gelen sosyo-kültürel değişimle birlikte ortaya çıkan edebî dilin esere yansımaları göstermesi bakımından da kayda değerdir. Orta Asya'da Karahanlı lehçesiyle yazılan bu eser, aynı dönemlerde ve aynı tarzda telif edilmiş olan Yûsuf Has Hâcib'in Kutadgu Bilig'inden yarım asır kadar sonra telif edilmiştir. Kutadgu Bilig'de göze çarpan millî unsurların, bu eserde dinî bir karaktere dönüşerek devam ettiği görülür.

İslam'a yeni girmiş veya bu dini henüz kabul etmemiş olan Türklere İslam dininin temel ilkelerini ve ahlak esaslarını öğretmek maksadıyla kaleme alınmış olan bu eseri önemli kılan hususlardan birisi ve belki de en önemlisi, eserde yer alan şiirlerin Kur'an ve hadislerden mülhem bir ruh ve anlayışla telif edilmesidir. Zira İslamiyet'in etkisi altında gelişen Türk İslam Edebiyatının birinci derece kaynağı hiç şüphesiz Kur'an-ı Kerim'dir. Bu dönem, Türk Edebiyatı açısından, âyet ve hadisler başta olmak üzere beslendiği kaynaklar itibariyle büyük bir değişim ve dönüşümü de içinde barındırmaktadır. Bu bağlamda değerlendirdiğimizde Atebetü'l-hakâyık'ın İslamiyet'in kabulü sonrası Türk Edebiyatı'nda doğrudan âyet iktibaslarının yapıldığı ilk eserlerden biri olduğu söylenebilir. Dolayısıyla Türk İslam Edebiyatının ilk numunelerinden olan bu eserin temel kaynağı Kur'an âyetleridir. Müellif eserde yer alan şiirlerinde bazen doğrudan âyetlere atıfta bulunurken bazen de âyetleri lafız veya mana/telmih yolu ile beyitlerde kullanmıştır. Bu nedenle pek çok söz âyetlerden mülhem olarak ifade edilmiştir. Eser büyük oranda ahlak konusuyla ilgili âyetlere yapılan manzum şerh mahiyetinde bir denemedir. Bu âyetler büyük oranda yapılan nasihatleri ve sözleri destekleme ve teyit amacıyla kullanılmıştır. İşte bu çalışmada Edip Ahmet'in Atebetü'l-hakâyık isimli eserindeki şiirlerine doğrudan ya da dolaylı olarak ilham veren Kur'an âyetleri tespit edilerek bunların tahlilleri yapılmıştır. Bu çerçevede giriş kısmında önce çalışmanın önemi ve çerçevesine değinilmiş, daha sonra eserden hareketle müellifin doğrudan iktibas ettiği veya telmih yoluyla işaret ettiği âyetleri hangi bağlamda kullandığı belirtilerek sonuç bölümünde konu genel hatlarıyla değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Edib Ahmed Yükneki, Atebetü'l-hakâyık, Kur'an-ı Kerim, âyet, Türk Edebiyatı.

Quotations from the Verses of the Qur'an in Edib Ahmet Yükneci's Work Titled
Atebetü'l-Hakâyik

Assoc. Prof. Dr. Faruk Görgülü

Düzce University

Abstract

Edib Ahmed, who lived in the 12th century, was a Turkish writer and scholar who was fluent in Arabic and Persian, knowledgeable and virtuous. His work *Atebet al-haqqâyik* is one of the first verse works of Turkish-Islamic literature written in didactic style. The work was written during the Karakhanids period (840-1212) in the early period of the Turks' acceptance of Islam and was written with the aim of informing the Turkish communities about Islam and educating them morally. The work in question is also noteworthy in terms of showing the reflection of the literary language that emerged with the socio-cultural change in social life after the Turks' acceptance of Islam. This work, written in the Karakhanid dialect in Central Asia, was written about half a century after Yûsuf Has Hâjib's *Kutadgu Bilig*, which was written in the same period and in the same style. It is seen that the national elements in *Kutadgu Bilig* continue in this work by transforming into a religious character.

One of the most important aspects of this work, which was written with the aim of teaching the basic principles and ethics of Islam to Turks who had recently converted to Islam or who had not yet accepted this religion, is that the poems in the work were written in a spirit and understanding inspired by the Qur'an and hadiths. Because the primary source of Turkish Islamic Literature, which developed under the influence of Islam, is undoubtedly the Qur'an. This period, in terms of Turkish Literature, contains a great change and transformation in terms of the sources it feeds on, especially verses and hadiths. When we evaluate it in this context, it can be said that *Atebetü'l-hakâyik* is one of the first works in which direct verse quotations are made in Turkish Literature after the acceptance of Islam. Therefore, the main source of this work, which is one of the first examples of Turkish Islamic Literature, is the verses of the Qur'an. In the poems included in the work, the author sometimes directly refers to the verses, and sometimes uses them in the couplets by way of wording or meaning / allegory. For this reason, many sayings are expressed in the form of verses. The work is largely an essay in the form of a verse commentary on verses related to the subject of morality. These verses are mostly used to support and confirm the advice and sayings.

In this study, the Qur'anic verses that directly or indirectly inspired Edip Ahmet's poems in his work *Atebet al-haqqâyik* were identified and analyzed. In this framework, the importance and framework of the study are first mentioned in the introduction, then the context in which the author used the verses that he directly quoted or pointed out by way of *telmi*h is indicated, and the subject is evaluated in general terms in the conclusion section.

Keywords: Edib Ahmed Yükneci, *Atebetü'l-hakâyik*, Qur'ân al-Kerîm, verse, Turkish Literature.

İklim Değişikliği Temelli Fiyat Baskısı: “İklimflasyon” Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme

Doç. Dr. Mehmet Bölükbaş

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye

Özet

Küresel düzeyde fosil yakıt kullanımında ve enerji talebinde görülen artış ve sanayileşme sürecinin negatif dışsallığı olarak anılan sera gazı salınımındaki yükseliş iklim değişikliği olgusunun temel nedenleri arasında yer almaktadır. Bunların yanında ormanların ve arazilerin bilinçsiz kullanımı ve son yıllarda hızla artan yerkürenin sıcaklığı küresel iklim değişikliğinde rol oynayan faktörler arasındadır. İklimde yaşanan değişikliğe bağlı olarak da sosyal ve ekonomik pek çok sorun ortaya çıkmaktadır.

İklim değişikliği ile gündeme gelen en önemli sorunlardan birisi özellikle arz şokları ile gelişen fiyat baskısıdır. Son yıllarda yaşanan küresel ekonomik ve finansal krizler ile Covid-19 salgını sırasında ve sonrasında uygulanan genişletici para politikaların yol açtığı küresel enflasyonun yanı sıra iklim değişikliği temelli bu fiyat baskısı da üzerinde durulması gereken güncel bir ekonomik sorun olarak değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda çalışmada iklim değişikliği temelli fiyat baskısı konusu ele alınarak iklimflasyon kavramı üzerine bir değerlendirme yapılmıştır. İlk kez Avrupa Merkez Bankası yönetim kurulu üyelerinden olan Isabel Schnabel tarafından kullanılan “iklimflasyon” kavramı literatürde yeni olmakla birlikte iklim değişikliğinin ekonomik boyutunu ilgilendirdiğinden önem arz etmektedir. Bu çerçevede çalışmada ilk olarak iklim değişikliği ve fiyat baskısı iklimflasyon kavramı üzerinden ele alınmakta, ardından yeni bir enflasyon türü olarak değerlendirilebilecek olan iklimflasyonun gelecek dönemlerdeki olası boyutları ve ekonomi üzerindeki muhtemel etkileri tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, enflasyon, iklimflasyon.

Climate Change Based Price Pressure: An Evaluation on the Concept of “Climateflation”

Assoc. Prof. Dr. Mehmet Bölükbaş

Aydın Adnan Menderes University

Abstract

The increase in global fossil fuel use and energy demand and the increase in greenhouse gas emissions, which are referred to as the negative externality of the industrialization process, are among the main causes of climate change. In addition to these, the unconscious use of forests and lands and the rapidly increasing temperature of the earth in recent years are among the factors that play a role in global climate change. Many social and economic problems arise due to the change in climate.

One of the most important problems that come to the agenda with climate change is price pressure, which develops especially with supply shocks. In addition to the global economic and financial crises experienced in recent years and the global inflation caused by the expansionary monetary policies implemented during and after the Covid-19 pandemic, this price pressure based on climate change is also considered as a current economic problem that needs to be focused on.

In this context, the subject of climate change-based price pressure was addressed in the study and an evaluation was made on the concept of climate inflation. The concept of “climateflation”, which was first used by Isabel Schnabel, a member of the board of directors of the European Central Bank, is new in the literature, but it is important because it concerns the economic dimension of climate change. In this context, the study first addresses climate change and price pressure through the concept of “climateflation”, and then discusses the possible dimensions of climate inflation, which can be considered as a new type of inflation, and its possible effects on the economy in the future.

Keywords: Climate change, inflation, climateflation.

Türkiye’de Para Politikaları ve Enflasyon Gelişmeleri: 2020-2024 Dönemi Üzerine Bir İnceleme

Doç. Dr. Mehmet Bölükbaş

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye

Özet

Para arzını kontrol eden ve parasal yetki kurumu olarak bilinen merkez bankalarının para piyasasındaki mevcut dengeyi korumak ya da piyasa dengesizliğini gidermek için uyguladığı para politikaları çeşitli amaçlara sahiptir. Ekonomik büyümeye katkı verme, istihdam artışını sağlama, döviz kurlarında istikrarı sağlama ve ödemeler dengesini sağlama gibi amaçların yanında en temel amaç fiyat istikrarını sağlamak ve sürdürmektir. Bu amaçların gerçekleştirilmesi için de pek çok genel ve özel para politikası aracı kullanılmaktadır.

Merkez bankaları özellikle ekonomideki fiyat istikrarını sağlamak amacı ile gerektiğinde daraltıcı para politikası stratejileri benimseyerek enflasyonu kontrol altında tutarken, zaman zaman da genişletici para politikaları ile deflasyon sorunu ile mücadele etmektedir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası da Covid-19 salgını ve sonrasında günümüze kadar enflasyonu kontrol altında tutmak ve dolayısıyla fiyat istikrarını sağlamak amacıyla çeşitli para politikaları uygulamaktadır. Bu çalışmada 2020-2024 yılları arasında Türkiye’de uygulanan para politikalarına ve bu politikaların enflasyon üzerindeki etkilerine yer verilmiştir.

Çalışma sonucunda Covid-19 salgın dönemi ile birlikte önce genişletici para politikalarına yer verildiği ardından ise salgın öncesi dönemde de yüksek olan ve salgın ile birlikte artış eğilimi gösteren enflasyonu önlemek amacıyla daraltıcı para politikalarına yer verdiği izlenmiştir. Çalışmada aynı zamanda uygulanan para politikalarının enflasyon üzerindeki etkileri makroekonomik göstergeler ışığında değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Para politikası, enflasyon, Türkiye.

Monetary Policies and Inflation Developments in Türkiye: A Study on the 2020-2024 Period

Assoc. Prof. Dr. Mehmet Bölükbaş
Aydın Adnan Menderes University

Abstract

The monetary policies implemented by central banks, known as the monetary authority institution that controls the money supply, to maintain the current balance in the money market or to eliminate market imbalances have various purposes. In addition to purposes such as contributing to economic growth, increasing employment, ensuring stability in exchange rates and ensuring the balance of payments, the most basic purpose is to ensure and maintain price stability. Many general and specific monetary policy tools are used to achieve these purposes.

Central banks, especially in order to ensure price stability in the economy, keep inflation under control by adopting contractionary monetary policy strategies when necessary, while occasionally combating the problem of deflation with expansionary monetary policies.

The Central Bank of the Republic of Türkiye has also implemented various monetary policies in order to keep inflation under control and thus ensure price stability since the Covid-19 pandemic and its aftermath. This study includes the monetary policies implemented in Türkiye between 2020-2024 and the effects of these policies on inflation.

As a result of the study, it was observed that expansionary monetary policies were first implemented during the Covid-19 pandemic period, and then contractionary monetary policies were implemented in order to prevent inflation, which was high in the pre-pandemic period and tended to increase with the pandemic. The study also evaluated the effects of the implemented monetary policies on inflation in the light of macroeconomic indicators.

Keywords: Monetary policy, inflation, Türkiye.

Recent Developments in Central Bank Digital Currency Projects: Quo Vadis?

Prof. Dr. Ali Polat

Ankara Yıldırım Beyazıt University

Abstract

The emergence of Central Bank Digital Currencies (CBDCs) represents a pivotal evolution in the global financial architecture, with profound implications for monetary policy, financial stability, and the efficiency of payment systems. This paper seeks to provide a comprehensive analysis of recent developments in CBDC projects across various regions, focusing on the underlying motivations driving central banks towards digital currency adoption. It delves into the diverse design choices, such as account-based versus token-based systems, and the varying degrees of centralization in CBDC implementation. Through a comparative analysis of case studies from central banks in developed and emerging economies, the research identifies key trends, including the push for greater financial inclusion, the need for more resilient and efficient cross-border payment systems, and the potential for CBDCs to serve as tools for combating illicit financial activities.

The study also explores the emerging challenges associated with CBDC deployment, particularly in areas of cybersecurity, data privacy, and the potential disintermediation of the banking sector. The findings suggest that while CBDCs have the potential to revolutionize financial systems by providing faster, more secure transactions and enhancing central banks' control over monetary policy, they also introduce significant risks that must be carefully managed. These risks include potential cybersecurity threats, the erosion of privacy, and the challenge of ensuring interoperability across different CBDC systems. The paper concludes by discussing the future trajectory of CBDC adoption, emphasizing the importance of international collaboration in establishing regulatory frameworks and standards to mitigate these risks and maximize the benefits of CBDCs.

Keywords: Money, Payments, CBDC, Cross-Border Transactions,

Sühreverdi'de İnsan Tasavvuru

Doktora Öğrencisi Sema Güler*

Çankırı Karatekin Üniversitesi

Özet

İnsan (إنسان) kavramı, Arap yazısına göre dört harften oluşan bir sözcüktür. Fakat bu sözcük kendi içerisinde dünyayı da barındırır. Çünkü insan, makrokozmos (büyük evren) içerisinde mikrokozmosdur (küçük evren). Bu bildiride İshrak felsefesinin kurucusu olan Sühreverdi'de insan tasavvuru anlatılacaktır. Sühreverdi için evrendeki insanın konumu, insanın amacı, insanın yaşamı ve bu yaşamda nasıl davranması gerektiği gibi konulara yer verilecektir. Ayrıca bu bildiride insanın sadece bu maddi âlemdeki amacına değil diğer manevi amaçlarına da değinilecektir. Çünkü insan tek yönlü bir varlık değildir. İnsan hem bedeni ile bu âlemde evrene düzen vermekte hem de evrenden evrenin düzenine ilişkin bilgi edinmektedir. İnsan hem içsel dünyasında manevi yönden bir şeyleri anlamlandırmak bu anlamlandırdıklarını açıklama gereksinimi duymakta hem de insan içsel dünyasında sığınacağı, içindeki yalnızlığı gidereceği ve gerçek bilgiyi öğrenebileceği yüce yaratıcıya ihtiyaç duymaktadır. Sühreverdi bu yüce yaratıcıya Nuru'l Envar demektedir. Sühreverdi de Nuru'l Envar'ın önemine de bu bildiride insan tasavvuru açıklanırken değinilecektir. İnsan tasavvuru konusu ele alınırken filozofumuzun kitapları, çeşitli makaleler ve konuyla alakalı çeşitli kitaplar değerlendirilerek nitel bir araştırma yapılmıştır. Bu nitel araştırma sonucunda Sühreverdi de insan evrenin anlamı ve Nuru'l Envar'ın bir parçasıdır. Nuru'l Envar'dan kopup gelen insan anavatanı olan bu yaratıcıya her zaman ihtiyaç duymakta ve O'na geri dönmek istemektedir. Bu geri dönme isteği insanın kendi özünü tanımasına sebep olmaktadır. Özünü tanıyan insan kendini bilir kendini bilen insan evrenin anlamını kavramaktadır. Evrenin gerçekliğine yönelik manaları idrak etmektedir ve evrenin sınırlarını çözmektedir. Bu sayede insan evreni bir kitap gibi okuyabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Felsefe, Sühreverdi, Nurul Envar, Evren, İnsan

* Bu bildiri Doç. Dr. Ayşe Kökçü danışmanlığında devam etmekte olan Plotinos ve Sühreverdi'de Varlığın Dereceleri Bakımından Arınma isimli doktora tezinden üretilmiştir.

Human Image in Suhreverdi

PhD Student Sema Güler*

Çankırı Karatekin University

Abstract

The term human (إنسان) is a word consisting of four letters according to the Arabic script. But this word also contains the world within itself. Because man is a microcosm (small universe) within the macrocosm (big universe). In this paper, the human imagination in Suhrawardi, the founder of the Ishraq philosophy, will be explained. For Suhrawardi, topics such as the position of man in the universe, the purpose of man, the life of man and how he should behave in this life will be included. In addition, in this paper, not only the purpose of man in this material world but also his other spiritual purposes will be touched upon. Because humans are not a one-sided being. Man both gives order to the universe in this world with his body and obtains information about the order of the universe from the universe. Human beings need to make sense of things spiritually in their inner world and explain these meanings, and they also need the Almighty Creator in their inner world, from whom they can take shelter, relieve their loneliness, and learn true knowledge. Suhrawardi calls this supreme creator Nuru'l Envar. The importance of Suhrawardi and Nuru'l Envar will also be mentioned in this paper while explaining the human imagination. While discussing the subject of human imagination, a qualitative research was conducted by evaluating our philosopher's books, various articles and various books related to the subject. As a result of this qualitative research, in Suhrawardi, human being is the meaning of the universe and a part of Nuru'l Envar. Man, who came away from Nuru'l Envar, always needs this creator, his homeland, and wants to return to Him. This desire to return causes people to recognize their own essence. A person who knows his essence knows himself, a person who knows himself understands the meaning of the universe. He comprehends the meanings of the reality of the universe and unravels the secrets of the universe. In this way, people can read the universe like a book.

Keywords: Philosophy, Suhrawardi, Nurul Envar, Universe, Human

---

* This paper was produced from the doctoral thesis titled Purification in Terms of the Degrees of Being in Plotinus and Sühreverdi, which is ongoing under the supervision of Assoc. Prof. Dr. Ayşe Kökçü.

Osmanlı Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Yargılama

Prof. Dr. Ömer Menekşe

Düzce Üniversitesi

Özet

Ceza muhakemesi, kamu düzenini bozan ve suç sayılan bir fiilin işlenip işlenmediğini araştırma sürecidir; bu yüzden ortada bir suç varsa, bozulan kamu düzeninin bir an önce düzeltilmesi için failin/faillerin en kısa sürede cezalandırılması gerekir. Ayrıca delillerin zamanla kaybolmaması, tanıkların olayı unutmamaları gibi sebeplerle yargılama mümkün olan en kısa sürede bitirilmelidir. Bunların yanında suçlanan sanığın suçlu olmayabileceği de düşünüldüğünde, bozulan sosyal, ailevi ve ekonomik itibarının mümkün olan en kısa sürede iadesi ancak hızlı bir yargılamayla sağlanabilir. Zira günümüzde de yargıya yöneltilen en önemli eleştirilerden birisi adaletin tahakkukunun gecikmesi, davaların bazen gereksiz formaliteler yüzünden yıllarca sürmesidir.

Bu itibarla Osmanlı muhakeme usulünde, davanın makul bir süre içinde hükme bağlanmasına itina gösterilmiş, şartları tamamlanan davaların geciktirilmesi uygun görülmemiştir. Ayrıca geç tecelli eden adalet, hakların yok olmasına ve tarafların mağduriyetine neden olabileceği için muhakemede çabukluk ilkesine önem verilmiş, yargılamanın gecikmemesi için gerekli tedbirler alınmıştır.

İşte bu bildiride de tarihsel süreçte Osmanlı döneminde şer'îye mahkemelerinde ceza davalarının hızlıca nasıl tamamlandığına ilişkin örnekler sunulmuş, seri yargılama yapılması, davaların bir an önce sonuçlandırılmasına yönelik alınan tedbirler irdelenmiş ve bu tedbirler doğrultusunda formaliteden uzak, sade ve hızlı bir yargılama usulüyle çalışan mahkemelerin Osmanlı kamu düzeninin ve asayişin sağlanmasında ne derece başarılı olduğu gösterilmiştir. Dolayısıyla Osmanlı hukuk tecrübesinden günümüz hukuk sistematığına ve bakış açısına yol gösterici nitelikte veri sağlanmasının mümkün olduğu ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Hukuku, Ceza Muhakemesi, Seri Yargılama, Makul süre, Çabukluk

Serial Judgment in Ottoman Criminal Procedure Law

Prof. Dr. Ömer Menekşe

Duzce University

Abstract

Criminal procedure is the process of investigating whether an act that disrupts public order and is considered a crime has been committed; therefore, if there is a crime, the perpetrator or perpetrators must be punished as soon as possible so that the disrupted public order can be corrected as soon as possible.

In addition, the trial should be completed as soon as possible so that evidence is not lost over time and witnesses do not forget the incident. In addition to these, considering that the accused may not be guilty, the restoration of his/her damaged social, family and economic reputation as soon as possible can only be achieved through a speedy trial. One of the most important criticisms of the judiciary today is the delay in the administration of justice and the fact that cases sometimes last for years due to unnecessary formalities.

In this respect, the Ottoman judicial procedure paid attention to the adjudication of the case within a reasonable period of time, and it was not deemed appropriate to delay cases whose conditions were completed. In addition, since delayed justice could lead to the loss of rights and victimization of the parties, the principle of promptness was given importance and necessary measures were taken to prevent delays in the proceedings.

In this paper, examples of how criminal cases were completed quickly in the Shariah courts during the Ottoman period in the historical process are presented, the measures taken to conduct speedy trials and to conclude the cases as soon as possible are examined, and in line with these measures, it is shown to what extent the courts working with a simple and fast trial procedure away from formalities were successful in ensuring Ottoman public order and public order. Therefore, it has been tried to demonstrate that it is possible to provide data from the Ottoman legal experience to guide today's legal systematics and perspectives.

Keywords: Ottoman Law, Criminal Procedure, Speedy Trial, Reasonable Time, Promptness

İtalya'nın Turizm Politikası ve Grosseto Destinasyonu

Prof. Dr. Sibel Mehter Aykın

Akdeniz Üniversitesi

Özet

Avrupa Birliği tarafından hayata geçirilen Avrupa Akıllı Turizmin Yeşil Öncüsü yarışması, Avrupa Seçkin Destinasyonlar Ağı (EDEN - European Destinations of Excellence Network) yarışmasının ardıdır. Tıpkı EDEN yarışmasında olduğu gibi, Avrupa Akıllı Turizmin Yeşil Öncüsü yarışmasında da çevre ile dost üretim ve tüketim süreçlerine geçişi teminat altına alan uygulamaları yaygınlaştırmak esastır. Bir diğer ifadeyle, Avrupa Akıllı Turizmin Yeşil Öncüsü yarışması sürdürülebilir turizm vasfına sahip destinasyonları görünür kılmak ve diğer destinasyonlar için ilham kaynağı oluşturmalarını sağlamak üzere düzenlenmektedir. 2024 yılı itibarıyla, 6 ülkeden toplam 8 şehir ve bunlara ilave olarak Avusturya ile Slovenya sınırında bulunan Karawanken-Karavenke UNESCO Küresel Jeoparkı Avrupa Akıllı Turizmin Yeşil Öncüsü yarışmasına başvuruda bulunmuştur. Bunlardan Grosseto, Grevena, Karawanken-Karavenke UNESCO Küresel Jeoparkı ve Valongo kısa listeye girerken, Grosseto birinci seçilmiştir. Bu çalışmanın amacı, Grosseto'yu birinciliğe taşıyan uygulamaları ön plana çıkarmak suretiyle turizm destinasyonlarının yeşil ve dijital dönüşümlerinin planlanmasına katkıda bulunmaktır. Bu amaç doğrultusunda, çalışmada nitel araştırma yöntemleri arasında sıralanan "durum çalışması" (vaka çalışması, örnek olay çalışması) yöntemi kullanılacaktır. Çalışmada ilk olarak Avrupa Birliği'nin Avrupa Akıllı Turizmin Yeşil Öncüsü çağrısı hakkında bilgi verilecektir. Ardından İtalya'nın turizm politikası ve performansından bahsedilecektir. Son olarak, Avrupa Akıllı Turizminin Yeşil Öncüsü parametreleri çerçevesinde incelenen Grosseto örneğinden hareketle, Avrupa Akıllı Turizmin Yeşil Öncüsü çağrısına başvuruda bulunmayı planlayan destinasyonlar için politika önerileri geliştirilecektir,

Anahtar Kelimeler: Turizm Politikası, İtalya, Avrupa Birliği, Avrupa Akıllı Turizmin Yeşil Öncüsü, Grosseto.

Tourism Policy of Italy and the Destination of Grosseto

Prof. Dr. Sibel Mehter Aykın

Akdeniz University

Abstract

Launched by the European Union, the European Green Pioneer of Smart Tourism competition is the successor to the European Destinations of Excellence Network (EDEN) competition. Just like the EDEN competition, the European Green Pioneer of Smart Tourism competition aims to promote practices that ensure the transition to environmentally friendly production and consumption processes. In other words, the European Green Pioneer of Smart Tourism competition is organized to make sustainable tourism destinations visible and to serve as a source of inspiration for other destinations. As of 2024, a total of 8 cities from 6 countries, including the Karawanken-Karavenke UNESCO Global Geopark on the border between Austria and Slovenia, have applied for the European Green Pioneer of Smart Tourism competition. Grosseto, Grevena, Karawanken-Karavenke UNESCO Global Geopark and Valongo were shortlisted, while Grosseto was selected as the winner. The aim of this study is to contribute to the planning of green and digital transformation of tourism destinations by highlighting the practices that brought Grosseto to the first place. In line with this purpose, the "case study" method, (case study, case study), which is listed among qualitative research methods, will be employed in this research. The study will first provide information about the European Union's call for the European Green Pioneer of Smart Tourism. Then, Italy's tourism policy and performance will be discussed. Finally, based on the case of Grosseto, which is analyzed according to the parameters of the European Green Pioneer of Smart Tourism, policy recommendations will be developed for the destinations planning to apply for the European Green Pioneer of Smart Tourism call.

Keywords: Tourism Policy, Italy, European Union, European Green Pioneer of Smart Tourism, Grosseto

Uluslararası Sistemde Devletin Dönüşümü: Siyasi Tarihçilikten Tarihsel Sosyolojiye

Beyza Yılmaz Sönmez

Karabük Üniversitesi

Özet

Bu çalışmanın amacı, uluslararası ilişkilerde merkezi bir rol oynayan ulusların yükselişi ve devletlerin dönüşüm süreçlerini, tarihsel sosyoloji ve dünya sistemleri teorisi perspektifinden sosyo-ekonomik bağlamda incelemektir. Modernleşme teorilerinin genellikle tek boyutlu açıklamalar sunduğu göz önüne alındığında, bu çalışmanın hedefi, devletlerin dönüşümünün hem içsel hem de dışsal faktörlerin bir ürünü olduğunu ortaya koymak ve bu dönüşümün uluslararası sistemle olan "belirleyici" ilişkisini analiz etmektir.

Tarihsel sosyoloji, toplumların tarihsel süreçler içindeki ekonomik faaliyetlerini, sosyal yapılarını ve bu iki alan arasındaki etkileşimi inceleyen disiplinler arası bir alandır. Bu bağlamda yapılan çalışmalar, geçmiş ekonomik sistemlerin işleyişini, sosyal eşitsizlikleri, yaşam standartlarını ve teknolojik gelişmeleri anlamamızda önemli bir rol oynamaktadır. Sosyo-ekonomik tarih anlayışı, aynı zamanda toplumsal değişimlerin ve dönüşümlerin ardındaki derin yapısal dinamikleri ortaya koyarak, tarihsel olayların yüzeysel analizlerinin ötesine geçmeyi amaçlar. Bu alan, toplumsal yapıların evriminin ekonomik ve sosyal faktörlerle nasıl şekillendiğini inceleyerek, tarihsel süreçlerin daha kapsamlı bir anlayışını sunar. Bu nedenle, tarihsel analizlerin sadece siyasi tarihçilikle değil, aynı zamanda sosyo-ekonomik dinamiklerin ışığında yapılması gerektiği düşünülmektedir. Sosyo-ekonomik dinamiklerin bu analizlerde dikkate alınması, devletlerin ve toplumların dönüşüm süreçlerinin daha net bir şekilde anlaşılmasını sağlar ve bu süreçlerin küresel ve yerel etkilerini daha iyi kavramamıza yardımcı olur.

Çalışma, Barrington Moore, Theda Skocpol, Marc Bloch ve Charles Tilly gibi önemli tarihsel sosyologların eserlerinden yola çıkarak ve Annales Ekolu'nun uzun vadeli tarihsel süreçler ve toplumsal yapıların evrimine verdiği önemi vurgulayarak Avrupa'daki devletlerin sosyal, ekonomik ve kültürel yapıları ile siyasi kurumları arasındaki ilişkileri tarihsel bir sınıflandırma denemesiyle ele almaktadır. Dolayısıyla, devletlerin dönüşümünün toplumsal olayların bir bütünü olarak ele alınması gerektiği ifade edilmektedir.

Ek olarak, çalışmada dünya sistemleri teorisi çerçevesinde devletlerin uluslararası sistemdeki yerlerine de değinilerek merkez-çevre ilişkileri, eşitsiz değişim ve bağımlılık ilişkileri gibi konular incelenmektedir. Karşılaştırmalı analiz yöntemi kullanılarak farklı devletlerin tarihsel süreçleri araştırılmış ve bu süreçlerin uluslararası sistemdeki yerleriyle olan ilişkileri ortaya konmuştur.

Çalışmanın önemli bulgularından biri, devletlerin dönüşümünün tek bir faktöre indirgenemeyeceği, aksine içsel ve dışsal faktörlerin karmaşık bir etkileşimi olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, tarihsel okumayı sadece siyasi tarihçilik ile sınırlandıran indirgemeci yaklaşımların, devletlerin dönüşümünü tam olarak anlamada yetersiz kaldığı vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın bulguları, tarihsel sosyoloji ve dünya sistemleri teorisi perspektiflerinin önemini ve katkısını öne çıkarmaktadır.

Anahtar Kelimeler: (1) tarihsel sosyoloji, (2) dünya sistemleri teorisi, (3) modernleşme teorileri.

Transformation of the State in the International System: From Political Historiography to Historical Sociology

Beyza Yılmaz Sönmez
Karabük University

Abstract

The aim of this study is to examine the rise of nations and the transformation processes of states, which play a central role in international relations, from the perspective of historical sociology and world systems theory in a socio-economic context. Considering that modernization theories generally offer one-dimensional explanations, the aim of this study is to reveal that the transformation of states is a product of both internal and external factors and to analyze the “determinant” relationship of this transformation with the international system. Historical sociology is an interdisciplinary field that examines the economic activities of societies in historical processes, their social structures and the interaction between these two fields. Studies conducted in this context play an important role in our understanding of the functioning of past economic systems, social inequalities, living standards and technological developments. The understanding of socio-economic history also aims to go beyond superficial analyses of historical events by revealing the deep structural dynamics behind social changes and transformations. This field offers a more comprehensive understanding of historical processes by examining how the evolution of social structures is shaped by economic and social factors. Therefore, it is thought that historical analyses should be conducted not only with political historiography but also in the light of socio-economic dynamics. Taking socio-economic dynamics into account in these analyses provides a clearer understanding of the transformation processes of states and societies and helps us better grasp the global and local effects of these processes.

The study examines the relations between the social, economic and cultural structures and political institutions of states in Europe with a historical classification attempt, based on the works of important historical sociologists such as Barrington Moore, Theda Skocpol, Marc Bloch and Charles Tilly, and emphasizing the importance given by the Annales School to long-term historical processes and the evolution of social structures. Therefore, it is stated that the transformation of states should be considered as a whole of social events.

In addition, the study examines the places of states in the international system within the framework of world systems theory, and examines issues such as center-periphery relations, unequal exchange and dependency relations. Using the comparative analysis method, the historical processes of different states were investigated and the relations of these processes with their places in the international system were revealed.

One of the important findings of the study is that the transformation of states cannot be reduced to a single factor, but rather is a complex interaction of internal and external factors. In addition, it is emphasized that reductionist approaches that limit historical reading only to political historiography are insufficient to fully understand the transformation of states. In this context, the findings of the study highlight the importance and contribution of the perspectives of historical sociology and world systems theory.

Keywords: (1) historical sociology, (2) world systems theory, (3) modernization theories.

Örgütlerde İşgörenlerin Çalışma Yaşam Kalitesi Durumlarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma

Doç. Dr. Ercan Yavuz - Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İbrahim Aydın

Mustafa A. Demirel

Özet

Çalışma yaşam kalitesi, modern iş dünyasında açısından vazgeçilmez bir kavramdır. Çalışma yaşam kalitesi farklı yönlerini literatürde ele alınmış, çalışanların iş deneyimlerinin iyileştirilmesi için önemli katkılarda bulunmuşlardır (Walton, 1973; Westley, 1979; Levine vd., 1984). Bu kavramın doğru anlaşılması ve uygulanması, hem bireysel başarı hem de örgütsel başarı açısından kritik bir rol oynamaktadır. Buradan hareketle geniş bir ifadeyle çalışma yaşam kalitesi, "bir çalışanın yaşamı boyunca ulaşabildiği maddi ve maddi olmayan değerlerin toplamı" şeklinde tanımlanmaktadır (Demirbilek ve Türkan, 2008). Çalışma yaşam kalitesinin geliştirilmesi, sadece çalışanların yaşam kalitesini artırmakla kalmaz, aynı zamanda iş yerinde daha sürdürülebilir ve verimli bir ortam hazırlamaktadır. Yani, çalışanların iş yaşamlarında deneyimledikleri tatmin, sağlık ve refah düzeyini ile ilişkilidir. Bu kavram, çalışma koşulları, iş güvencesi, ücretler, iş-yaşam dengesi ve iş yerinde katılım gibi birçok faktörü içermektedir. Ayrıca çalışma yaşam kalitesinin önemi, hem çalışanların kişisel mutluluklarını artırmak hem de örgütsel verimliliğin yanında rekabet gücünü yükseltmek açısından kritik bir role sahiptir. Araştırmanın amacını, işgörenlerin sosyo demografik durumları ile çalışma yaşam kalitesi durumları arasındaki durumun incelemesi oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında genel tarama modeli (Karasar, 2012) kullanılmıştır. Bu doğrultuda Kırşehir ilinde hizmet sektöründe faaliyet gösteren 384 işgörenden veriler çevrimçi ve yüz yüze şekilde toplanmıştır. Elde edilen bulgular arasında gelir düzeyi, günlük boş zaman aktivitesine katılım, çalışılan kurum ve kıdem durumuna göre çalışma yaşam kalitesi farklılaşırken cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, çocuk sayısı, çalışma pozisyonu ve yaşa göre çalışma yaşam kalitesi durumunda fark tespit edilmemiştir. Bu araştırmada elde edilen bulgular, çalışanların çalışma yaşam kalitesinin bazı demografik ve mesleki değişkenlere göre farklılaştığını göstermektedir. Gelir düzeyi, günlük boş zaman aktivitelerine katılım, çalışılan kurum ve kıdem durumu gibi değişkenler, çalışma yaşam kalitesini etkileyen önemli faktörler olarak öne çıkmıştır. Bu sonuçlar, bireylerin maddi durumlarının, boş zamanlarını değerlendirme biçimlerinin ve kurumsal yapı ile deneyimlerinin, iş yaşamlarına dair algılarını ve memnuniyetlerini doğrudan etkileyebileceğini göstermektedir. Öte yandan, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, çocuk sayısı, çalışma pozisyonu ve yaş gibi değişkenlerin çalışma yaşam kalitesi üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, çalışma yaşam kalitesinin demografik özelliklerden ziyade, daha çok bireylerin iş yaşamındaki deneyimleri ve dışsal faktörlerden etkilendiğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: İşgören, Çalışma Yaşamı, Çalışma Yaşam Kalitesi

Toksik Liderlik: Scopus Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik Analiz Bir Analiz

Doç. Dr. Ercan Yavuz

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Yüksek Lisans Öğrencisi Edanur Varilci

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Toksik liderlik, örgütsel davranış literatüründe giderek daha fazla ilgi gören, olumsuz etkileri nedeniyle üzerinde durulan bir liderlik tarzıdır. Toksik liderler, yıkıcı, manipülatif ve düşmanca tutum ve davranışlarla çalışanların moralini, iş tatminini ve psikolojik iyilik halini olumsuz etkilemektedir. Bu araştırmanın amacı, toksik liderlik konusunun 1981-2024 yılları arasındaki uluslararası literatürdeki eğilim ve gelişimlerini ortaya koymaktır. Bu kapsamda, betimsel tarama yöntemi ve nicel araştırma tekniklerinden biri olan bibliyometrik analiz kullanılarak, Scopus veri tabanından elde edilen 162 makale incelenmiştir. Araştırma bulguları, toksik liderlik alanında yayımlanan çalışmaların özellikle 2019-2022 yılları arasında ciddi bir artış gösterdiğini ve en yüksek çalışma sayısına 2024 yılında ulaşıldığını ortaya koymuştur. Toksik liderlik konusunda yapılan çalışmalar, "Bilgisayar Bilimleri", "İşletme, Yönetim, Muhasebe", "Sosyal Bilimler" ve "Psikoloji" gibi farklı disiplinlerde yoğunlaşmaktadır. Bu alanda en fazla yayını gerçekleştiren yazarlar arasında Boddy, C.R. (8), Labrague, L.J. (6), Walton, M. (4) ve Dev, S. (3) yer almaktadır. Ülkeler düzeyinde ise en çok çalışma Amerika Birleşik Devletleri (48), Birleşik Krallık (21) ve Türkiye (13) tarafından yapılmıştır. Çalışmaların %74,1'ini makaleler oluştururken, geri kalan kısmı kitap bölümleri, konferans bildirileri ve editöre notlar gibi çeşitli türlerden oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, toksik liderlik, çalışanların iş memnuniyetini azaltmakta ve bu durum işten ayrılma oranlarını artırmaktadır. Bu liderlik tarzı, örgüt içinde güvensizlik, düşük iş birliği ve çalışan bağlılığı sorunlarına neden olarak örgüt kültürünü olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca, toksik liderler genellikle narsistik, otoriter ve empati yoksunu bireyler olarak tanımlanmaktadır. Bu özellikler, çalışanların psikolojik sağlığını ve örgütsel verimliliği olumsuz etkileyen çeşitli sorunları beraberinde getirmektedir. Sonuç olarak, toksik liderlik üzerine yapılan mevcut çalışmalar, bu liderlik tarzının örgüt üzerindeki yıkıcı etkilerini ortaya koymakta, ancak farklı kültürel bağlamlarda toksik liderliğin nasıl ortaya çıktığı ve bu liderlik tarzıyla başa çıkma stratejilerinin daha fazla araştırılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Toksik, Toksik Liderlik, Liderlik

Toxic Leadership: A Bibliometric Analysis Based On the Scopus Database

Assoc. Prof. Dr. Ercan Yavuz - Ankara Hacı Bayram Veli University

Master's Student Edanur Varilci - Ankara Hacı Bayram Veli University

Abstract

Toxic leadership has emerged as a critical issue in the field of organizational behavior, attracting increasing attention due to its negative impacts. Toxic leaders are characterized by destructive, manipulative, and hostile behaviors that adversely affect employees' morale, job satisfaction, and psychological well-being. The aim of this study is to explore the trends and developments in international literature on toxic leadership over the 43-year period from 1981 to 2024. For this purpose, a bibliometric analysis was conducted using a descriptive research method, and data were obtained from 162 articles indexed in the Scopus database. The findings reveal a steady increase in the number of international scientific publications on toxic leadership, particularly between 2019 and 2022, with the highest number of studies being published in 2024. The academic disciplines that have focused extensively on toxic leadership include "Computer Science," "Business, Management, and Accounting," "Social Sciences," and "Psychology." Notable authors in this field include Boddy, C.R. (8 publications), Labrague, L.J. (6), Walton, M. (4), and Dev, S. (3). In terms of country contributions, the United States leads with 48 publications, followed by the United Kingdom with 21, and Turkey with 13. Articles constitute 74.1% of the studies, while the remaining publications are book chapters, conference papers, and editorial notes. The results indicate that toxic leadership significantly reduces employee job satisfaction, leading to higher turnover rates, which can be costly for organizations and result in the loss of talented employees. Moreover, toxic leaders negatively influence efforts to establish a positive organizational culture, fostering distrust, lack of collaboration, and low employee engagement within the organization. Toxic leaders are typically described as narcissistic, authoritarian, and lacking empathy, which exacerbates the detrimental effects on employees' psychological well-being and overall organizational productivity. In conclusion, while current research has shed light on the destructive impact of toxic leadership, further studies are needed to investigate how toxic leadership manifests in different cultural contexts and to explore strategies for coping with this leadership style.

Keywords: Toxic, Toxic Leadership, Leadership

Câhiliye'den İslâm'a Hac (Bir İbadetin Geçirdiği Değişim ve Dönüşüm)

Doç. Dr. Mustafa Necati Barış

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

İslâm dini tevhid inancını getirerek putperestliğe karşı kati bir tavır almış, bu inançtan kaynaklanan ve insan onuruna ters düşen bütün kötü âdetleri ortadan kaldırarak putlara tapmayı yasaklamıştır. Ayrıca hukukî ve ahlâkî yönüyle Câhiliye zihniyetine karşı mücadeleyi sonuna kadar sürdürmüş, ahlâk dışı ve zalimce addedilen davranışlara son vermiş, Câhiliye anlayışının bütün tezahürlerini yok ederek yerine medenî ve ahlâkî davranışların egemen olduğu yeni bir hayat düzeni tesis etmiştir. Allah Resûlü Vedâ haccındaki meşhur hutbesinde Câhiliye devrinin kan davasını, ribâsını, hac hizmetlerinden sikâye (su ihtiyaçlarını karşılama) ve sidâne (Kâbe ile ilgili hizmetler) haricindeki dinî gelenek ve uygulamalarını yasaklamıştır. Bununla beraber Resûl-i Ekrem'in Câhiliye devri Arapları'na ait kültürel yapıyı, anlayış ve değerleri tamamen reddetmediği, İslâm'ın temel hükümleriyle ters düşmeyen bazı hususları ya olduğu gibi ya da değiştirip dönüştürerek kabul ettiği görülmektedir. Bunun en önemli örneklerinden biri hac ibadetinde yaşanmış ve bundan dolayı bu çalışmaya konu edilmiştir. Bu doğrultuda hac, ifası sırasındaki kronoloji göz önünde bulundurularak Câhiliye ve İslâmî dönem olmak üzere iki ana başlıkta ele alınacaktır. Böylece Allah Resûlü'nün vefatına yakın bir zamanda gerçekleşen ve söz konusu ibadetin aslına rücu ettirilerek tevhid inancına ve Hz. İbrahim'in sünnetine uygun hale getirilmesi anlamına gelen değişim ve dönüşüm ortaya konulmuş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İslâm Tarihi, Câhiliye, İbadet, Hac.

Hajj from Jahiliyya to Islam (The Change and Transformation of an Act of Worship)

Assoc. Prof. Dr. Mustafa Necati Barış

Ankara Hacı Bayram Veli University

Abstract

Islam took a firm stance against idolatry by introducing the belief in monotheism, and prohibited idol worship by eliminating all bad customs arising from this belief and contrary to human dignity. In addition, it continued the struggle against the Jāhiliyya mentality with its legal and moral aspects until the end, put an end to behaviors that were considered immoral and cruel, destroyed all manifestations of the Jāhiliyya mentality, and established a new order of life in which civilized and moral behaviors prevailed. In his famous sermon at the Farewell pilgrimage, the Messenger of Allah prohibited the blood feuds, ribas, religious customs and practices of the Jāhiliyyah era, except for the services of the pilgrimage such as sikāya (meeting the water needs) and sidāna (services related to the Ka'bah). However, it is seen that the Messenger of Allah did not completely reject the cultural structure, understanding and values of the Arabs of the Age of Ignorance, and accepted some of the issues that did not contradict the basic provisions of Islam either as they were or by changing and transforming them. One of the most important examples of this was the practice of hajj, which is the subject of this study. Accordingly, Hajj will be discussed under two main headings, namely the Jāhiliyyah and Islamic periods, taking into account the chronology during its performance. In this way, the change and transformation that took place close to the death of the Messenger of Allah (pbuh), which means the restoration of the worship in question to its original form and making it in accordance with the belief in tawhid and the Sunnah of Prophet Abraham, will be revealed.

Keywords: Islamic History, Jahiliyya, Worship, Hajj.

Dijital Yönetim ve Bilgi Çağının Yakınsal İlişkisi

Öğr. Gör. Dr. Naci Atalay Davutoğlu

Kayseri Üniversitesi

Özet

Dijital yönetim ile bilgi çağı kavramının aslında iç içe geçmiş sarmal bir yapılanma olduğundan hareketle farklılıklarını ortaya koyarak kronolojik açıdan açıklamaktır. Dolayısıyla her iki kavram bütün yönleri ile araştırılmış, bulgu ve yorumlarda tartışılmıştır. Çalışmaya konu olan dijital yönetim bireysel, sosyal, ekonomik, yönetsel gibi veri akışının evrendeki Bu ifade aynı zaman da her olgunun, olayın ya da uzayda yer eden tüm varlıklara ait değerlerin, özelliklerin, bilgilerin, bilgisayar algoritmasına göre oluşturulmuş veri işleme süreci olarak. Kavram 1970'lerde bilgi çağı sloganıyla bilgisayarın hayatımıza girdiği anda başlamış ve zamanla yaşamsal kültüre dönüşmüştür.

Dijital kavramın yönetime dönüşmesinin altında yatan olgu aslında yaşam bilimcilerin, canlıları biyokimyasal algoritmalar olarak değerlendirmeye başladıktan sonra bilişimcilerin, bunu veri olarak kullanmaya başlamasıyla daha da karmaşık algoritmalar yazması sonucu oluşmuştur. Bu iki önemli olguyu birleştiren dijitalleşme aynı zamanda insanoğlunun yaşam şeklinin de değişimine neden olmuş, bilgi ve iletişimi, bilgisayar, tablet, cep telefonu gibi araçlarla pratik hale dönüştürmesi ile günlük yaşamda farklı kültürel olgunun doğmasına neden olmuştur.

Bilgi çağı kavramı ise enformasyonun, bilgiyi, bilginin ise bilgeliği sağladığı için, veriyi işleyip enformasyona dönüştürme eylemini olarak ifade edilmektedir. Bilgi, dönüşümün tetikleyicisi ve hızlandırıcısıdır ve bu süreçte hayatta kalabilmenin yolu da dijital dönüşüm sürecine uyum sağlayarak bilginin kuşaklara aktarımını sağlamak bu çağın en önemli yapıtaşdır.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan literatür taraması yapılarak, simülasyon ile dijital ikizin kat ettiği yol haritası araştırılmış, kronoloji esas alınarak yazına kazandırılmak istenmiştir.

Çalışmada nihai amaç, uzak gelecekte dijital yönetimde zaman yolculuğunun siber çağ kavramı yani sanayi 5.0 ile vücut bulduğunda her iki kavramın siber yönetime dönüşeceğinin farkındalığını oluşturmaktır. Bu evrilleşme aynı zamanda dijital yönetim ve bilgi çağı kavramının farklı zeminlerde ve durumlarda durumsal davranmasının ifadesi olarak farkındalığı oluşturmaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Yönetim, Bilgi Çağı, Siber Yönetim.

The Close Relationship of Digital Management and the Information Age

Lecturer Dr. Naci Atalay Davutoğlu

Kayseri University

Abstract

Since the concept of digital management and the information age is actually a spiral structure that is intertwined, it is to explain its differences chronologically by revealing them. Therefore, both concepts have been researched in all aspects, discussed in findings and comments. Digital management, which is the subject of the study, is an individual, social, economic, managerial data flow in the universe, such as This expression of every phenomenon, event or values, characteristics, information belonging to all beings in space, as a data processing process created according to a computer algorithm. The concept started in the 1970s with the slogan of the information age at the moment when the computer entered our lives and eventually turned into a vital culture.

The phenomenon underlying the transformation of the digital concept into management actually occurred as a result of life scientists writing even more complex algorithms after they began to evaluate living things as biochemical algorithms, and informatics began to use it as data. Digitalization, which combines these two important phenomena, has also caused a change in the way of life of human beings, and has caused the birth of a different cultural phenomenon in everyday life by transforming information and communication into practical ones using tools such as computers, tablets, mobile phones.

The concept of the information age is expressed as the act of processing and converting data into information, since information provides information and information provides wisdom. Information is the trigger and accelerator of transformation, and the way to survive in this process is to adapt to the digital transformation process and ensure the transfer of information to generations is the most important building block of this era.

In this study, literature review, which is one of the qualitative research methods, was conducted, the road map of the digital twin was investigated with simulation, and it was wanted to be included in the summer based on chronology.

The ultimate goal of the study is to create an awareness that both concepts will turn into cyber management in the distant future when the concept of time travel in digital management is embodied with the cyber era, that is, industry 5.0. This evolution is also to create awareness as an expression of the situational behavior of the concept of digital management and the information age on different grounds and situations.

Keywords: Digital Management, Information Age, Cyber Management.

Ebû Vâkıd El-Leysî'nin Hayatı ve El-Kutubu's-Sitte'de Yer Alan Hadîs Rivâyetleri Üzerine Bir Araştırma

Doç. Dr. Erdoğan Köycü
Bartın Üniversitesi

Uzman Eymen Hidir

Özet

Hız. Peygamber'in (s.a.s.) döneminde yaşamış, Müslüman olmuş ve Müslüman olarak vefat etmiş Sahâbe-i Kirâm Allah Teâlâ tarafından övülmüş ve Rasûlullah (s.a.s.) tarafından "en hayırlı nesil" olarak takdim edilmiştir. Bu açıdan Sahâbe-i Kirâm'ın her birinin hayatı ve hadîs rivâyetleri bizim için önemlidir. Ebû Vâkıd el-Leysî'nin (ö. 68/688), hayatı ve hadîs rivâyetleri hakkında herhangi bir kitap, makale veya tebliğ bazında bir araştırma yapılmadığını tespit ettiğimiz için böyle bir çalışmayı yaptık.

Çalışmamız, giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Sahâbe-i Kirâm'ın, Kur'ân-ı Kerîm ve hadîslerdeki yerini genel hatlarıyla açıkladık. Ferdî ve toplum hayatımızın tertip ve tanziminde hadîs rivâyetlerine duyulan ihtiyacın önemini vurguladık. Birinci bölümde, Ebû Vâkıd el-Leysî'nin hayatını ele aldık. İkinci bölümde ise Ebû Vâkıd el-Leysî'nin hadîs rivâyetlerini araştırdık. *el-Kutubu's-Sitte* müelliflerinden Muhammed b. İsmâîl el-Buhârî'nin (ö. 256/870) *el-Câmiu's-Sahîh*'inde, Muslim b. el-Haccâc'ın (ö. 261/875), *el-Câmiu's-Sahîh*'inde ve Muhammed b. İsmâ et-Tirmizî'nin (ö. 279/892) *es-Sunen*'inde yer alan hadîs rivâyetlerini inceledik. Ebû Vâkıd el-Leysî'nin hadîs rivâyetlerinin *el-Kutubu's-Sitte*'deki yerlerini tespit etmekle yetinmedik. Rivâyet ettiği hadîs metinleriyle ilgili bazı şârihlerin yorumlarına da yer verdik.

Anahtar Kelimeler: Hadîs, Hz. Peygamber (s.a.s.) Sahâbe-i Kirâm, Ebû Vâkıd el-Leysî

Ebussuud Efendi'nin İrşâdü'l-Akli's-Selîm Adlı Tefsirinde Sure ve Ayetler Arasında Kurulan Anlam Bağı Üzerine Bir Değerlendirme

Doç. Dr. Süleyman Pak

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet

Kur'an, yaklaşık yirmi üç yılda peyderpey nazil olmasına rağmen ayet ve sureleri arasında kusursuz bir anlam bütünlüğüne sahip ilahi bir kelimedir. Hem dil bakımından belîğ bir kelim, hem de anlam yönüyle hikmetli bir sözdür. Bunun sağlıklı bir şekilde anlaşılabilmesi için her dilde olduğu üzere, onun nazil olduğu lisan inceliklerine, toplumsal ortama ve kültürel hayata vakıf olmak icap etmektedir. Kur'an ayetleri arasında var olan lafız-mana uyumuna dair olumsuz anlayışların ardında esasen insan faktörü yer almakta ve her işte olduğu gibi burada da ihtiyaç duyulan derinlikli bilgi birikimine sahip olmama gibi bir durum bulunmaktadır. Bu sebeptendir ki İslam alimleri bir nevi Kur'an'ı anlam kılavuzu vasfını taşıyan ve ulûmu'l- Kur'an olarak adlandırılan ilimleri tespit etmeye çalışmışlar, bu alanda doğabilecek anlama sorunlarına çözümler üretmişlerdir. Bu ilimlerin her biri Kur'an hakkında sahip olunması gereken bilgileri ve anlama yöntemlerini içermektedir. Bunlardan biri de ayet ve sureler arasındaki mevcut anlam bütünlüğüne dair aydınlatıcı bilgileri okuyucuya sunan "Münâsebâtü'l-Kur'an" ilmidir. Müfessirler tefsirlerinde yeri geldikçe ayetlerin birbirleriyle olan anlam bağına dikkat çekmekte, ayetlerin muradının doğru şekilde anlaşılmasını kolaylaştırmaktadırlar. Ayetler ve bir araya gelerek oluşturdukları sureler bir bütün halinde Allah'ın maksat ve muradını hiçbir çelişkiye yer olmayacak şekilde beyan etmekte olup bu da Kur'an'ın hem lafız hem de mana yönünden mucize oluşunun bir delili olmaktadır. Nitekim belagat yönü güçlü olan her sözde bir düzen ve mantıksal bir devamlılık bulunması onun doğasının bir gereğidir. Ayetler ve sureler arası lafız-mana bütünlüğü üzerinde duran ve buna büyük ehemmiyet veren alimler arasında Ebubekir Nisâbüri (ö.324/936), Zemahşerî (ö. 538/1144), Fahreddin Râzî (606/1209), Bikâî (ö.885/1480) gibi birçok isim bulunmaktadır. Râzî'nin kaleme aldığı hacimli tefsiri yanında Ebussuud Efendi'nin değerli eseri de bu alanda önemli ve zengin bir kaynaktır. Nitekim onun tefsir kaynakları arasında yine el-Keşşâf ve et-Tefsîru'l-Kebîr olması bu hususta onlardan yaralandığını göstermektedir. Ebussuud tefsirinde ayetin ayetle ve surenin sureyle münasebetini açıklamakta ve böylece aralarında nasıl bir anlam bağı bulunduğunu göstermeye çalışmaktadır. Bu çalışma Ebussuud Efendi'nin İrşâdü'l-Akli's-Selîm adını taşıyan meşhur tefsirinde ayetler ve sureler arası anlam bağına nasıl kurduğuna dair yaklaşımını bazı örnekler üzerinden tespit etmeyi amaçlamaktadır. Müfessirin bu hususta ortaya koyduğu gayret ve elde ettiği nailiyet yanında tefsirinin Menâsebâtü'l-Kur'an alanında kaynak değeri vasfını taşıdığı da izhar edilmiş olmaktadır. Böylece Osmanlı döneminde yetişen ve uzun yıllar şeyhülislamlık yapmış bulunan bir müfessirin önemli eseri bu yönüyle araştırılmış ve konuya yaklaşımı incelenmiş olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, Ayet ve Sure, Ebussuud, Tenasüb, Anlam Bütünlüğü

An Evaluation of the Meaningful Connection Established Between the Surahs and Verses in Abussuud Efendi's Commentary Named Irşadü'l-'Akli's-Selîm

Assoc. Prof. Süleyman Pak

Tokat Gaziosmanpaşa University

Abstract

The Quran is a divine word that has a flawless integrity of meaning between its verses and surahs, despite being revealed gradually over a period of approximately twenty-three years. It is both an eloquent word in terms of language and a wise word in terms of meaning. In order to understand this in a healthy way, as in every language, it is necessary to be familiar with the subtleties of the language, social environment and cultural life in which it was revealed. The human factor is essentially behind the negative perceptions regarding the harmony of word and meaning between the verses of the Quran, and as in every job, there is a situation such as not having the deep knowledge accumulation needed here. For this reason, Islamic scholars have tried to identify the sciences called ulûm al-Quran, which are a kind of guide to the meaning of the Quran, and have produced solutions to the problems of understanding that may arise in this area. Each of these sciences contains the information that one must have about the Quran and the methods of understanding it. One of these is the science of "Munasabat al-Quran", which provides the reader with enlightening information about the existing meaning integrity between verses and surahs. When necessary, commentators draw attention to the semantic connection between verses in their interpretations, facilitating the correct understanding of the meaning of the verses. Verses and the surahs they form together express Allah's purpose and will as a whole, in a way that leaves no room for contradiction, and this is evidence that the Quran is a miracle in terms of both word and meaning. Indeed, it is a requirement of its nature that there is an order and logical continuity in every word that is strong in terms of eloquence. Among the scholars who emphasized the integrity of wording and meaning between verses and surahs and gave great importance to this are many names such as Abu Bakr Nisâburî (d. 324/936), Zamakhshari (d. 538/1144), Fahreddin Râzî (606/1209), Bikâî (d. 885/1480). In addition to the voluminous exegesis written by Râzî, Abussuud Efendi's valuable work is also an important and rich source in this field. Indeed, the fact that al-Kashshaf and al-Tafsîru'l-Kabîr are among his exegesis sources shows that he benefited from them in this regard. In his exegesis, Ebussuud explains the relationship of verse to verse and surah to surah, and thus tries to show what kind of semantic connection there is between them. This study aims to determine Abussuud Efendi's approach to how he established the semantic connection between verses and surahs in his famous commentary named Irşad al-Akli's-Selîm through some examples. In addition to the efforts and achievements of the commentator in this regard, it is also revealed that his commentary has the quality of a source in the field of Menâsebat al-Quran. Thus, the important work of a commentator who was educated in the Ottoman period and served as a sheikh al-Islam for many years is investigated from this aspect and his approach to the subject is examined.

Keywords: Tafsir, Verse and Surah, Abussuud, Consistency, Integrity of Meaning

Yükseköğretimde Modernleşme Projesi Olarak Dârülfünun

Doç.Dr. Halil İbrahim Çelik

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Özet

Osmanlı Devleti yeniden yapılanma döneminde eğitim, devleti yeniden güçlendirebilecek en etkili araçlardan birisi olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle de askeri yenilgileri sonlandırmak, ekonomik problemleri çözmek ve sosyal sorunlar ile başa çıkabilmek için yeni eğitim kurumları açılmıştır. Nizam-ı Cedit döneminde Osmanlı ordusunun ihtiyaç duyduğu teknik personeli yetiştirmek için açılan mühendishaneler ve II. Mahmut döneminde devletin memur ihtiyacını karşılamak için açılan yüksek mekteplerin Avrupa'daki örneklerle benzeyen bir sistematik içerisinde yapılandırılması düşüncesi ile 1845 yılında Meclis-i Maarif-i Umûmiye'nin kararıyla İstanbul'da Dârülfünûn açılması planlanmıştır. Bu planlama başarısız olduktan sonra *Maarif-i Umumiye Nizamnamesi* (1869) ile XIX. yüzyılda güncel ihtiyaçlara göre kurulan yüksek mekteplerin Dârülfünûn'a bağlanması ve kademeler arası geçiş düzenlenmesi amaçlanmıştır. Devletin Dârülfünûn açma planlamalarında bu eğitim kurumunun Avrupa'daki örneklerle göre düzenlenmesinin düşünüldüğü görülmektedir. Diğer yandan hem bu kurumda görev yapacak eğitimcilerin yetiştirilmesi hem de okutulacak ders kitaplarının kaynağı bakımından aynı yöntem takip edilmiştir. Açılması kararlaştırılan Dârülfünûn'un Ayasofya Cami yakında inşa edilmesi planlanan binası için İtalyan mimar Gaspare Fossoti ile Avrupa'daki üniversitelere benzeyen bir okul mimarisi için mukavele yapılmıştır. Osmanlı Devleti'nin batı üniversiteleri de örnek alınarak kurulan ilk yükseköğretim kurumu devrin özelliklerine göre; Dârülfünûn-ı Osmani, Dârülfünûn-ı Sultani, Dârülfünûn-ı Şahane ve İstanbul Dârülfünûn'u isimlerini almıştır. 1914 yılında ise yalnızca kız öğrencilerin eğitimi için İnas Dârülfünûn'u açılmıştır. Dârülfünûn, kuruluşun ilk aşamalarından itibaren medresenin dışında Avrupa'daki yükseköğretim kurumlarını da örnek alan bir okul olarak düşünülmüştür. Bu nedenle de mektebin açılışına ilişkin çalışmalar ve açık kaldığı dönemlerdeki eğitim uygulamaları eleştiri konusu olmuştur. Eleştiriler neticesinde Dârülfünûn kurulması girişimleri iki kez inkıtaa uğramıştır. Üçüncü girişim neticesinde okulda eğitim sürekli hale getirilebilmiştir.

Fransa Eğitim Bakanı J. Victor Duruy'un tavsiyesi ile ilan edildiği değerlendirilen ve Dârülfünûn kuruluşunu da düzenleyen *Maarif-i Umumiye Nizamnamesi* okulların devlet tarafından denetlenmesini ve seküler bir eğitim programı öngörmekteydi. Bu öngörü modern bir yaklaşımın ürünü olarak değerlendirilmelidir. Okulun *Maarif-i Umumiye Nizamnamesine* göre, Hikmet ve Edebiyat, İlm-i Hukuk ve Ulûm-ı Tabîiyye ve Riyâziyye şubelerine ayrılması bu modern yaklaşımın bir örneğidir. 1900 yılında II. Abdülhamid'in saltanatının 25. yılında Küçük Sait Paşa'nın layihası neticesinde yeniden açılan Dârülfünûn da ise Ulûm-ı Aliyye-i Diniyye şubesi de kurulmuştur. Dârülfünûn; öğretim görevlilerini nitelikleri, bina planlaması, ders kitapların seçimi, yabancı dil eğitimine (Elsine Şubesi) verilen önem ve yabancı öğretim üyelerine görev verilmesi gibi uygulamaları ile yükseköğretimde modernleşme örneği olarak değerlendirilmelidir. II. Meşrutiyetin ilanından sonra Dârülfünûn eğitim programında ve uygulamalarında Avrupa'dan davet

edilen öğretim üyelerinin etkisinin da arttığı anlaşılmaktadır. Osmanlı Devlet adamlarının medrese dışındaki ilk yükseköğretim kurumuna Dâr'ül-ulûm adı yerine Dârülfünûn adını vermeleri diğer bir ifade ile ilim yerine fen kelimesini kullanmaları da modern bir yaklaşımı ifade etmektedir.

Okulun yetiştirmeyi hedeflediği insan tipi Batı Avrupa'da Aydınlanma Çağı sonrasında yetişen insan tipi ile benzerlik göstermektedir. Dârülfünûn'un modernleşme projesi olması planlanan bina yapısı, müfredatı, ders kitapları gibi unsurlarının yanında esasen yetiştirmek istenilen insan tipinde belirginleşmektedir. Dârülfünûn'un yetiştirmek istediği insan tipi Osmanlı klasik dönem medreselerinin yetiştirmek istediği insan tipinden ayrılmaktadır. Çalışma Osmanlı Devleti yüksek öğretim sisteminde modernleşme sürecinde Dârülfünûn'un yetiştirilmek istenilen insan tipine odaklanmaktadır. Türk toplumunun değerler dönüşümünde yeni aydın yapısının etkisinin önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Tüm veriler değerlendirildiğinde Dârülfünûn'un açılışı Türk eğitim sisteminde batı etkisi/modernleşmenin yeni bir evresi olarak değerlendirilmektedir. Osmanlı Devleti yükseköğretim sisteminde modernleşmenin doğru anlaşılması Cumhuriyet dönemi yükseköğretim sisteminin geliştirilmesi çalışmalarına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dârülfünûn, Modernleşme, Eğitim tarihi, Yükseköğretim

As A Modernization Project In Higher Education "Dârülfünun"

Doc. Dr. Halil İbrahim Çelik

Necmettin Erbakan University

Abstract

During the restructuring period of the Ottoman Empire, education was considered as one of the most effective tools that could strengthen the state again. For this reason, new educational institutions were opened in order to end military defeats, solve economic problems and cope with social problems. Dârülfünun was planned to be opened in Istanbul in 1845 by the decision of the Ministry of National Education in order to structure the engineering schools opened to train the technical personnel needed by the Ottoman army during the Nizam-ı Cedid period and the colleges opened to meet the civil servant needs of the state during the reign of Mahmud II. After this planning failed, an amendment was made to the General Education Law (1869), and an arrangement was made for the opening of the Darülfünun. In the 19th century, the linking of the higher schools established according to current needs to the system and the transition between levels would be regulated. It is seen that in the plans of the state to open the Darülfünun. It is thought that this educational institution should be arranged according to the examples in Europe. On the other hand, both the training of educators who will work in this institution and the source of the textbooks to be taught were determined by the same method. The Darülfünun, which was decided to be opened, was to be built near the Hagia Sophia Mosque. For the building, an agreement was made with the Italian architect Gaspare Fossati for school architecture similar to universities in Europe. The first higher education institution established by taking the western universities of the Ottoman Empire as an example, according to the characteristics of the period; It took the names Dârülfünûn-ı Osmani, Dârülfünûn-i Sultani, Dârülfünûn-i Şahane and Istanbul Darülfünûn. İnas Dârülfünûn was opened in 1914 only for the education of female students. Dârülfünûn has taken the higher education institutions in Europe as an example along with the madrasah from the first stages of its establishment. For this reason, the studies on the opening of the school and the educational practices in the periods when it was open were criticized. As a result of the criticism, the attempts to establish the Maarif-i Umumiye Nizamnamesi, which is considered to have been announced with the advice of the French Minister of Education J. Victor Duruy and also regulated the establishment of the Darülfünûn, envisaged the supervision of schools by the state and a worldly education program. This foresight should be evaluated as the product of a modern approach. The division of the school into Hikmet ve Edebiyat, İlm-i Hukuk, Ulum-i Tabiiyye and Riyaziye branches according to the Maarif-i Umumiye Nizamnamesi is an example of this modern approach. In 1900, the Ulum-ı Aliyye-i Diniyye branch was also established in Dârülfünûn, which was reopened as a result of the petition of Küçük Said Pasha in the 25th year of the reign of Abdülhamid II. Darülfünun; The qualifications of the lecturers, building planning, selection of textbooks, the importance given to foreign language education (Elsine Branch) and assignments to foreign lecturers should be considered as an example of modernization in higher education. After the declaration of the Second Constitutional Monarchy, it is seen that the number of academic members invited from Europe increased in the education program and practices of Dârülfünûn.

The type of people the school aimed to educate was similar to the type of people raised in Western Europe after the Age of Enlightenment. The modernisation project of Dârülfünûn is evident not only in its building structure, curriculum and textbooks, but also in the type of human being it aims to educate. The type of person that Dârülfünûn wants to educate differs from the type of person that the Ottoman classical period madrasas wanted to educate. The study focuses on the type of people that Dârülfünûn wanted to raise in the process of modernisation in the higher education system of the Ottoman Empire. It is evaluated that the effect of the new intellectual structure is important in the transformation of the values of Turkish society.

The fact that Ottoman statesmen named the first higher education institution outside the madrasah Dârülfünûn instead of the name Dâr'ül-ulûm, in other words, the use of the word science instead of wisdom also expresses a modern approach. When all data are evaluated, the opening of Dârülfünûn is seen as a new phase of western influence/modernization in the Turkish education system. A correct understanding of modernization in the Ottoman State higher education system will contribute to the development of the Republican period higher education system.

Keywords: Dârülfünûn, Modernization, Education history, Higher Education

Sürdürülebilirlik Perspektifinden Gıda Güvenliği ve Kamu Harcamaları: İİT Üye Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme

Prof. Dr. Celal Taşdoğan
Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi, Bilgen Taşdoğan
Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Gıda güvenliği tarımsal üretime bağlı olarak özellikle gıda krizlerinin yaşandığı günümüzde ön plana çıkmaktadır. Gelişmekte olan dünya ekonomileri açısından büyüme, kalkınma ve istihdama sağladığı katkılar nedeniyle de ayrı önem taşımaktadır. Fakat bu ülkeler; düşük yatırım düzeyleri, zayıf altyapı, yetersiz hizmet ağı ve piyasalara erişim gibi faktör ve bileşenlere bağlı olarak beklenen performansa ulaşamamaktadırlar. Ayrıca gelişmiş ekonomilerin yüksek sübvansiyonlu girdilerle yaptıkları üretimlerle de rekabet edemeyerek adil olmayan ticaret düzenine maruz kalmaktadırlar. Bu grup ülkeler tarımsal üretimi artırmak için; sürdürülebilirlik ve iklim öncelikleri doğrultusunda modern teknolojilerin adaptasyonu için uygun yasal ve düzenleyici çerçeveyi oluşturarak gıda güvenliğini sağlamaya çalışmaktadırlar. Bununla birlikte, bazı negatif şokların neden olduğu maliyet artışları ve arz zincirlerini kesintilerini hafifletmeye çalışarak açlık ve yetersiz beslenme gibi toplumsal problemlerle de mücadele etmektedirler. Sürecin piyasa aksaklıkları sonucu ortaya çıktığı gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, BM sürdürülebilir kalkınma hedefleri bileşeni olan gıda güvenliği için kamu müdahalelerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Diğer taraftan Türkiye'nin önemli aktör olduğu İslam İşbirliği Teşkilatı üye ülkeleri de geliştirmekte olan ülke grubunda yer almakta ve ekonomileri ağırlıklı olarak tarımsal üretime dayanmaktadır. Üye ülkeler küresel gıda fiyatlarına karşı oldukça kırılgan olup iç ve dış kısıtlar nedeniyle ülkelerin beslenme problemlerini iç üretimle yeter düzeyde karşılayamamaktadırlar. Sorunlara kalıcı ve görünür çözümler bulunması amacıyla kamunun harcama bileşenleri ve yasal düzenlemeler üzerinden rol alması gerekmektedir. Bu çalışma, FAO ve SESRIC bünyesinde bulunan ikincil veriler üzerinden ülkelerin gıda güvenliğini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda kamu yatırımları ve harcamalarının tarımsal üretim, ticaret ve bileşenleri üzerinden sürdürülebilir gıda güvenliğine etkisi ve olası alternatifler ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Sürdürülebilir gıda güvenliği, Kamu harcamaları, İslam İşbirliği Teşkilatı

Food Security and Public Expenditures from a Sustainability Perspective: A Study on OIC Member Countries

Prof. Dr. Celal Taşdoğan

Assistant Professor Bilgen Taşdoğan

Abstract

Food security, depending on agricultural production, comes to the forefront especially in today's world where food crises are experienced. It is also of particular importance for developing world economies due to its contribution to growth, development and employment. However, these countries do not achieve the expected performance due to factors and components such as low investment levels, poor infrastructure, inadequate service network and access to markets. In addition, they cannot compete with the production of developed economies with highly subsidised inputs and are exposed to unfair trade order. In order to increase agricultural production, this group of countries strives to ensure food security by establishing the appropriate legal and regulatory framework for the adaptation of modern technologies in line with sustainability and climate priorities. However, they also tackle social problems such as hunger and malnutrition by trying to mitigate cost increases and supply chain disruptions caused by some negative shocks. Considering the fact that the process emerges as a result of market failures, public interventions are needed for food security, which is a component of the UN sustainable development goals.

On the other hand, the member countries of the Organisation of Islamic Cooperation, in which Turkey is an important actor, are also in the developing country group and their economies are mainly based on agricultural production. Member countries are very vulnerable to global food prices and cannot meet the nutritional problems of the countries adequately with domestic production due to internal and external constraints. In order to find permanent and visible solutions to the problems, the public sector needs to play a role through expenditure components and legal regulations. This study aims to analyse the food security of countries through secondary data available from FAO and SESRIC. In this context, the impact of public investments and expenditures on sustainable food security through agricultural production, trade and its components and possible alternatives are tried to be revealed.

Keywords: Sustainable food security, Public expenditures, Organisation of Islamic Cooperation.

Varoluşsal Olarak Ölüme Yaklaşım ve Mutluluk İlişkisi

Doktora Öğrencisi Nazire Çakıröz

Erciyes Üniversitesi

Özet

Bildirimizin konusu, varoluşsal açıdan ölümü ele almak ve mutluluk üzerinden ölüme varoluşçu yaklaşımlarla farklı bir bakış açısı sunmaktır. Bu çalışmadaki amacımız, ölümün, insanın varoluşsal olarak kaçınmadığı gerçeği olduğunun farkında olması ile hayatı daha dikkatli ve doğru yaşama gayreti içine iradi olarak girmesiyle, ölümün mutsuzluktan çok mutluluğa kapı aralayan bir tarafının olduğunun ortaya konmaya çalışılmasıdır. Heidegger'in ifadesiyle: "İnsan, ölüme doğru giden bir varlıktır." İnsanın bu gerçeği kabullenip, hayatını daha anlamlı bir hale getirmesi, ona verilen vakti en iyi şekilde değerlendirmesi, insana mutlu bir hayat sunabilir. Ölüm, insana sonsuz ve her şeye gücü yeten ütopyik Tanrı olma arzusuna karşı da sınırlı bir varlık olduğunu da öğreterek, hayatta yerini bilmesini ve gereğinden fazla yükün altına girmesini engelleyerek, kişiye daha kolay bir yaşam sunar. Bu da insanın daha huzurlu ve mutlu bir yaşam sürmesine katkı sağlar. Ölüm konusunda insanları mutsuzluk ve huzursuzluğa sürükleyecek şeylerden birisi de, Tillich'in ifadesiyle "yokluk şoku" dur. Ona göre insan, yokluk şokundan ancak Tanrı'ya iman ile kurtulur. Ölümden sonraki yaşama iman ile de insan, ebedi olma isteğinin gerçekleşmesi hissini yaşayarak ölüme bakış açısını değiştirebilir. Ölüm ile aynı zamanda İslam tasavvufundaki sevgiliye kavuşma durumu da gerçekleşir. İnsan, en sevdiğine kavuşma isteğiyle büyük bir mutluluk yaşar. Bu bakış açısı da insana, ölüme karşı karamsar bir bakış açısından ziyade iyimser bir açısı kazandırır. Sonuç olarak ölüm, insan varoluşu için kaçınılmaz bir sondur. Ölümün varlığını insan sürekli düşündüğünde ve hayatını sadece maddi olanla sınırlamadığında mutsuzluk ve huzursuzluktan kurtulabilir. Ölüme varoluşsal olarak yaklaşımların ele alındığı bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ölüm, mutluluk, varoluş, anlam, bakış açısı.

The Relationship Between Existentially Approaching Death and Happiness

PhD Student Nazire Çakıröz

Erciyes University

Abstract

The subject of our research is to deal with death from an existential point of view and to present a different perspective with existentialist approaches to death through happiness. Our aim in this study is to reveal that death has a side that opens the door to happiness rather than unhappiness, with the realization that death is the reality that human beings cannot avoid existentially and voluntarily enter into the effort to live life more carefully and correctly. In Hedidegger's words: "Man is a being on the way to death." Accepting this fact making one's life more meaningful and making the best use of the time given to him can offer a happy life. Death also teaches man that he is a limited being against his desire to be an infinite and omnipotent utopian God, and offers an easier life by teaching him to know his place in life and preventing him from taking on more burdens than necessary. This contributes to a more peaceful and happy life. One of the things that can lead people to unhappiness and uneasiness about death is in, Tillich's words: "the shock of absence." According to him, one can only escape the shock of absence through faith in God. With faith in life after death one can change one's perspective one death by experiencing the realization of one's desire to be eternal. Death is also the realization of the reunion with the beloved in Islamic mysticism. People experience great happiness with the desire to meet their favorite one. This perspective gives people an optimistic rather than a pessimistic view of death. In conclusion death is an inevitable end to human existence. When one constantly thinks about the existence of death and does not limit one's life to the material one can avoid and happiness and restlessness. In this study in which existential approaches to death are discussed, qualitative research method was used.

Keywords: Death, happiness, existence, meaning, perspective.

Kur'ân-ı Kerîm'in Bilimsel Mucizeleri

Yüksek Lisans Öğrencisi Zehra Beker
Bartın Üniversitesi

Özet

Kur'ân-ı Kerim, Allah'ın insanoğluna gönderdiği gerek belâgat gerek fesâhat yönleriyle mucizevî özelliklere sahip olan bütün insanlık için hidâyete erdirici, yol gösterici kutsal bir kitaptır. Bunun yanı sıra Kur'ân'da bizlere indirilen vahiylerin içerisinde ancak çağımızın en ileri teknolojisiyle keşfedebileceğimiz bilimsel gerçeklerin 14 asır evvel bizlere bildirilmesi ve dönemin gelişen teknolojisiyle tespit edilip doğrulanması bizlere Kur'ân-ı Kerîm'in Allah'ın kelâmı olduğu ve her türlü noksanlıktan, zıtlıktan, hatadan münezzehtir olduğunun kanıtıdır.

Kur'ân-ı Kerîm'in hükümlerini tam anlamıyla idrak edebilmek için pozitif bilimler alanında donanımlı olmak elzemdir. Kur'ân'ın bilim ile ilgili âyetlerinin, ilerleyen bilimsel ve teknolojik verilerin sonuçlarıyla birlikte incelenmesiyle birlikte bizlere aktarılmak istenen mesajların daha net anlaşılacağı muhakkaktır. Bu tebliğimizde Kur'an'ın bilimle olan ilişkisini buna ek olarak Kur'ân da geçen ve bizlere nakledilen bilimsel verilerin çağdaş bilimle olan karşılıklı etkileşimi, bilimsel yorum perspektifinde değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kur'ân, Bilim, Din, Mu'cize, Belâgat

Kuşaklara göre Akademisyenlerin Metaverse Kaygı Düzeyleri

Doç. Dr. Esra Gökçen Kaygısız

Giresun Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa Özkan

Giresun Üniversitesi

Özet

Son yıllarda, birçok şekilde insanların karşısına çıkan teknolojilerden biri olan metaverse, sanal evren olarak da adlandırılan bir kavramdır. Metaverse, aslında arttırılmış gerçeklik teknolojileriyle internet üzerindeki varsayımların güçlendirilmesi temeline dayanır. Bu evrende sanal ve gerçek dünyaların birleşmesi ile kullanıcıların gerçeğe yakın deneyimler yaşaması mümkün hale gelir. Metaverse ile sunulan bu dijital deneyim, birçok alanda çeşitli avantajlar sağlıyor olmasına rağmen bir yandan da çeşitli güvenlik, güvenilirlik, istihdam (işgücü) ve sosyal hayata dair endişeleri de beraberinde getirmektedir. Bu endişeler doğrultusunda, adına metaverse kaygısı denilebilecek bir teknolojik kaygının ortaya çıkması muhtemeldir. Bu kaygının da metaverse teknolojileri hakkında akademik çalışmalar yapan kişilerde görülebileceği varsayımdan çalışmanın örneklemini akademisyenler oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışma, farklı kuşaklardaki akademisyenlerin metaverse ile ilgili kaygı düzeylerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak anket aracılığıyla ve rastsal olarak elde edilen 550 kişiden oluşan veri seti kullanılmıştır. Elde edilen veri seti üzerinde yapılan analizler doğrultusunda; örneklemin; metaverse kavramına ilişkin kaygıları belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca, kuşaklar arasında metaverse kaygı düzeylerinde anlamlı farklar olup olmadığını belirlemek amacıyla istatistiksel analizlerle de incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre X Kuşağı'nın genellikle metaverse kavramından olumsuz etkilerine yönelik daha yüksek kaygılar taşıdığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metaverse, Metaverse kaygısı, Kuşak, Nicel Karar Verme

Metaverse Anxiety Levels of Academicians According to Generations

Assoc. Prof. Esra Gökçen Kaygısız - Giresun University

Assoc. Prof. Mustafa Özkan - Giresun University

Abstract

In recent years, one of the technologies that people have encountered in many ways is the metaverse, a concept also called the virtual universe. The Metaverse is actually based on the reinforcement of assumptions on the internet with augmented reality technologies. In this universe; as a result of the merging of the virtual and real worlds, it becomes possible for users to have experiences close to reality. Although this digital experience offered with Metaverse offers various advantages in many areas, it also brings with it various security, distribution, employment (labour) and social life concerns. With these concerns, it is possible that a technological anxiety that can be called "metaverse anxiety" will emerge. Based on the assumption that this anxiety can also be seen in people who conduct academic studies on metaverse technologies, the sample of the study consists of academicians. In this context, the study aims to examine the anxiety levels of academicians from different generations regarding the metaverse. In the study, a data set consisting of 550 people obtained randomly and through a survey using the convenience sampling method was used. With the analyses performed on the obtained data set, it is attempted to determine to the sample's anxieties for the metaverse. Also, the data was examined with statistical analyses to determine whether there were significant differences in metaverse anxiety levels between generations. According to the analyses, it was observed that Generation X generally had higher concerns about the negative effects of the metaverse concept.

Vahiy Kültürü Işığında Toplumsal Birlik/Vahdet Anlayışı

Doç. Dr. Mustafa Cora

Ankara Hacı Bayramı Veli Üniversitesi

Özet

Sosyal bir varlık olan insanın/insanların arasında uyumun, ahengin ve birlikte yaşama anlayışının bulunması gerekir. Bu, toplumun huzuru ve barışı için hep var olan bir gerekliliktir. Bu nedenle insanlığa rehber olarak gönderilen Kur'ân'da buna değinilerek fitrata uygun yollar gösterilmekte ve bilgiler sunulmaktadır. Toplumsal hafızaya dair birikim, tecrübe ve sosyal gelişmeler yanında onun mesajlarından ve bilgilerinden de yararlanmakta yarar vardır. Kaldı ki farklı/yeni araştırmalara, ahlâkî ve sosyal tespitlere, çözüm önerileri ortaya koymaya her zaman ihtiyaç vardır. Bu bağlamda Kur'ân'da yer alan ahlâkî, ictimâî hayat, kardeşlik, istişare, adalet ve sulh gibi evrensel prensipler/değerler, ilmî usuller ile söz konusu hususlara ışık tutabilecek şekilde irdelenmeye ve açıklanmaya oldukça fazla gereklilik arz etmektedir. Bunun yanında insanları âdeta kaynaştırıcı bir role sahip olan sevgi, hoşgörü, dürüstlük, vefa, diğergamlık gibi derûnî değerlerden/kavramlardan da sosyal hayatın birliğine/vahdetine katkı sunacak şekilde istifade edilebileceğini de dikkatlerden kaçırmamak gerekir. Bu bağlamda İslâm toplumlarının asgari müştereklerine merci teşkil eden söz konusu Kur'ân kültüründen kaynaklı değerlerdeki/kavramlardaki müspet keyfiyeti ahlâkî ve sosyal yapıya yansıtabilecek şekilde değerlendirerek onlara olumlu ve yüksek bir fayda sağlamak mümkündür. O zamana bir arada olma anlayışını temsil edebilecek olan toplumlarda birlik ve beraberlik anlamında güzel bir uzlaşma ortaya çıkar. Bu anlamda kültürel gelişmelerin önünün daha fazla açılmasına da zemin hazırlanmış olur. Her hâlükârda insanî ve dinî kültürel farklı unsurlar ve payandalar bir araya getirilerek insanların birliğine/vahdetine ve bu anlamda huzuruna hizmet edebilecek hiçbir çalışma faydadan hali olamaz. Bu düşünceler ile söz konusu değerler/ilkler bağlamında ve âyetler, hadisler ışığında bazı örnekler ile konu bütünlüğüne bağlı kalınarak bu çalışma hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kur'ân, Kültür/Medeniyet, Vahdet toplumu, Ahlâk/Değer, Sulh/Uzlaşma.

Osmanlı Devleti'nde Öğretim Mekânlarına Dair Düzenlemeler: Bir Maarif Müdürünün Talimatları

Doç. Dr. Mehmet Ayas

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet

Bir milletin gelişimini sağlamak ve sürdürmek için gerekli hususlardan birisi de eğitimidir. Eğitim konusu insanlık tarihi ile başlar. Eğitim süreci beşeriyetin inkişafı ölçüsünde daha nizami ve daha girift hale gelmektedir. Eski dönemlerde eğitim ve öğretim her ortamda gerçekleştirilirken daha sonraları bu iş için özel planlamalara ihtiyaç duyulan mekanlar gerekmiştir. Okuma yazma faaliyetleri temiz bir toprak ya da kum üzerinde gerçekleştirilebiliyordu. Ancak günümüzde bu işler için özel araç ve gereçler icat edilmektedir. Öğretim konusunun kurumsallaştığı dönemler itibariyle sürecin istenilen kazanımlara matuf olması yönünde de birtakım ilkeler ortaya konmaya başlamıştır. Bu ilkeler öğrenme süresinden, öğrenme mekanına, öğrenenlere, öğretenlere ve istenilen yeterliliklere dair birçok alt başlığı kapsamaktadır.

Modern dünya ile birlikte öğretim faaliyetlerinde de köklü değişiklikler meydana gelmiş ve muasır devletler bu değişimlere uzak kalamamıştır. Osmanlı'nın son yüzyılında Tanzimat fermanı ile birlikte başlayan hızlı değişimlerden öncelikle öğretim faaliyetleri nasibini almıştır. Bu çerçevede uygulamaya konulan resmi faaliyetler ile birlikte dönemin aydınları yeni düzenin gereklerini çeşitli vesileler ile topluma benimsetmeye ve rehberlik etmeye gayret etmişlerdir.

Çalışmamızda öğretim faaliyetlerine rehberlik etmeye yönelik ortaya konulan çalışmalardan Yanya Vilayeti Maarif Müdürü olan Ziver Bey'in öğretmenlere yönelik kaleme almış olduğu bir kılavuz inceleme konusu yapılmıştır. Çalışma ile bu eserin özellikle öğretim mekanına yönelik ortaya koyduğu birtakım ilkeleri ele alınmış ve günümüz öğretim mekanlarında istenilen durumlar ile kıyaslanmıştır. Çalışmada görülmüştür ki öğretim faaliyetleri için insanlık tarihi boyunca olması gerekenlerde çok fazla bir değişiklik görülmemesine karşı bunların nasıllığı dönemin şartları çerçevesinde değişmekte ve gelişmektedir. Bu eser aynı zamanda Osmanlı devletinin öğretim kurumlarında gerçekleştirdiği mekânsal düzeni ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı'da Okul, Öğretmenlere Rehber, Ziver Bey

Fuar Organizasyonu Çalışanlarında İş Doyumu: Türkiye ve Almanya'da Çalışanlara Yönelik Bir Karşılaştırma

Bilim Uzmanı Hasan Kayacık

Düzce Üniversitesi

Doç. Dr. Erkan Taşkiran

Düzce Üniversitesi

Özet

Ulusal ve uluslararası ticaretin gelişen hacmiyle birlikte artan reklam ve pazarlama çalışmaları, network kurma isteği ve pazar hacmini artırmaya beklentisi gibi nedenlerden hareketle fuar organizasyonları dünya genelinde hızla gelişmeye devam etmektedir. Bu durum bazı dünya ülkelerini fuarcılık alanında öncü duruma getirmiştir. Örneğin Almanya her yıl düzenlediği fuarlara çekmeyi başardığı ortalama 10 milyon ziyaretçi ile lider ülkelerden biri durumundadır. Türkiye ise turizm alanındaki çekicilik unsurlarını deniz-kum-güneş gibi geleneksel turizm unsurlarının yanında fuarcılık alanında da geliştirmeye çalışmaktadır. Fuarcılık bu kapsamda hızla gelişirken hem nitelikli hem de çok sayıda çalışana ihtiyaç duymakta ve sahip olabildiği düzeyde önemli bir istihdam alanı yaratmaktadır. Peki bu istihdamı oluşturan çalışanlar aynı iş tatmin düzeyine mi sahiptir? Diğer bir ifadeyle Almanya ve Türkiye'de görev yapan fuar organizasyonu çalışanları ne düzeyde iş tatmini yaşamakta ve bekledikleri tatmine ulaşabilmekte midirler? Bu sorulardan hareketle çalışmanın temel amacı dünyada fuar organizasyonlarının önde gelen ülkelerinden biri olan Almanya ile fuarcılık alanında bir merkez üssü olmayı hedefleyen Türkiye'de çalışan fuar organizasyonu çalışanlarını iş doyumu üzerinden karşılaştırmaktır. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılmış olup fuar organizasyonu çalışanlarının iş tatminini içsel ve dışsal tatmin olarak iki boyutta ölçmek üzere 20 soruluk Minnesota İş Tatmin Ölçeği kullanılmıştır. Sağlıklı bir analiz yapmak üzere her iki ülkeden 350 çalışan üzerinde bir örnekleme ulaşılmış ve elde edilen veriler SPSS programı yardımıyla analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda fuar organizasyonu çalışanlarının ülkeler bazında, iş tatmini açısından anlamında farklılıklar yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Araştırma bulguları, Almanya'da çalışan fuar organizasyonu çalışanlarının genel tatmin ve içsel tatminlerinin Türk çalışanların sahip olduğu tatminden daha yüksek olduğunu ortaya koyulmuştur. Ayrıca demografik özellikler açısından da Türkiye ve Almanya'da görev yapan fuar organizasyonu çalışanlarının farklılıklar gösterdiği saptanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular yorumlanmış ve hem sektör yöneticilerine hem de araştırmacılara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Fuar organizasyonları, iş tatmini, Almanya, Türkiye.

Job Satisfaction In Fair Organisation Employees: A Comparison For Employees In Turkey And Germany

Master of Science Hasan Kayacık - Duzce University

Assoc. Prof. Dr. Erkan Taşkıran - Duzce University

Abstract

With the increasing volume of national and international trade, fair organisations continue to develop rapidly throughout the world for reasons such as increasing advertising and marketing activities, the desire to network and the expectation of increasing market volume. This situation has made some world countries pioneers in the field of fair organisation. For example, Germany is one of the leading countries with an average of 10 million visitors which were attracted to the fairs organized every year. Unlike traditional tourism elements such as sea-sand-sun, Türkiye is trying to direct its attraction elements in the field of tourism towards the field of fair organisations. While the fair organisation is developing rapidly in this context, it needs both qualified and a large number of employees and creates an important employment area at the level it can have. But do the employees who create this employment have the same level of job satisfaction? In other words, what level of job satisfaction do fair organisation employees working in Germany and Turkey experience and can they reach the satisfaction they expect? Based on these questions, the main purpose of the study is to compare the job satisfaction of fair organisation employees working in Germany, which is one of the leading countries of fair organisations in the world, and Türkiye, which aims to become an leader in the field of fair organisation. Survey technique, one of the quantitative research methods, was used in the study and the 20-question Minnesota Job Satisfaction Scale was used to measure the job satisfaction of fair organisation employees in two dimensions as intrinsic and extrinsic satisfaction. In order to make a healthy analysis, a sample of 350 employees from both countries was reached and the data obtained were analyzed via using SPSS software. As a result of the analyses, it was revealed that the fair organisation employees experienced differences in terms of job satisfaction on a country basis. The findings of the research revealed that the general satisfaction and intrinsic satisfaction of the fair organisation employees working in Germany are higher than the satisfaction of Turkish employees. In addition, it has been determined that fair organisation employees working in Turkey and Germany show differences in terms of demographic characteristics. The findings obtained as a result of the research were interpreted and suggestions were presented for both sector managers and researchers.

Keywords: Fair organization, job satisfaction, Germany, Türkiye.

KBRN Felaketlerinin Psikolojik Etkileri ve Koruyucu-Önleyici Müdahaleler

Arş. Gör. Büşra Tuna

Hacı Bayramı Veli Üniversitesi

Prof. Dr. Hatice Demirbaş

Hacı Bayramı Veli Üniversitesi

Özet

Felaketler, toplumun işleyişinde ciddi kesintilere ve bozulmalara yol açan olaylardır. Bu olaylar; insan, maddi, ekonomik ve çevresel kayıplara sebep olabilmektedir. Felaketler; doğal, insan kaynaklı ve teknolojik tehlikelerden kaynaklanabileceği gibi toplumu etkileyen çeşitli etmenlerin bir sonucu olarak da ortaya çıkabilmektedir. Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer tehditlerin neden olduğu KBRN türü felaketlere sebep olan materyallerin verdiği zararın şekli ve şiddeti değişkenlik göstermektedir. KBRN felaketlerinin bireyler ve toplumlar üzerindeki psikolojik etkileri ise çok boyutlu ve karmaşıktır. KBRN felaketlerinin yarattığı psikolojik etkiler, birey ve toplum açısından olayın hemen ardından başlayabileceği gibi yaşam boyu sürebilmektedir ve bir toplumun ya da topluluğun ciddi düzeyde baş etme becerilerini aşabilmektedir. Toplumsal ve bireysel işlevselliğin bozulmasına yol açabilen bu etkiler; anksiyete, depresyon, travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) gibi çeşitli psikolojik bozukluklar olarak kendini göstermektedir. KBRN felaketlerinin bireyler ve toplumlar üzerindeki potansiyel psikolojik etkilerine karşı koruyucu olan psikososyal faktörler oldukça önemlidir. Sosyal destek, toplumsal ve bireysel açıdan psikolojik sağlamlık, doğru iletişim ve bilgi aktarımı, bilgilendirme çalışmaları, müdahale ekiplerine yönelik psikososyal eğitim, psikososyal destek çalışmaları, kırılğan gruplara yönelik stratejilerin geliştirilmesi KBRN felaketlerinin etkilerini kontrol edebilmek için önem arz etmektedir.

Psychological Effects of CBRN Disasters and Protective-Preventive Interventions

RA. Büşra Tuna

Ankara Hacı Bayram Veli University

Prof. Dr. Hatice Demirbaş

Ankara Hacı Bayram Veli University

Abstract

Disasters are events that cause serious interruptions and disruptions in the functioning of society. These events can cause human, material, economic and environmental losses. Disasters can arise from natural, human-induced and technological hazards, as well as as a result of various factors affecting society. The form and severity of the damage caused by the materials that cause CBRN-type disasters caused by chemical, biological, radiological and nuclear threats vary. The psychological effects of CBRN disasters on individuals and societies are multidimensional and complex. The psychological effects of CBRN disasters can begin immediately after the event for the individual and society, or can last a lifetime, and can seriously exceed the coping skills of a society or community. These effects, which can lead to the deterioration of social and individual functionality, manifest themselves as various psychological disorders such as anxiety, depression, and post-traumatic stress disorder (PTSD). Psychosocial factors that protect against the potential psychological effects of CBRN disasters on individuals and societies are very important. Social support, social and individual psychological resilience, correct communication and information transfer, information studies, psychosocial training for response teams, psychosocial support studies, and development of strategies for vulnerable groups are important to control the effects of CBRN disasters.

Kent Yoksulluğu ve Kadın

Öğr. Gör. Dr. Talha Turhan

Erciyes Üniversitesi

Doktora Öğrencisi Duygu Karakaş Aydın

Erciyes Üniversitesi

Özet

Küreselleşmenin hızlı dönüşümü ile ivme kazanan kentleşmeler, kentsel alanlarda yoksulluk olgusunun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Temel bir sorun olan yoksulluk, toplumdaki bireyler üzerinde köklü değişikliklere yol açarken kadınlar üzerinde negatif anlamda daha derin ve karmaşık etkiler bırakmaktadır. Bu etkiler siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik, sağlık, eğitim ve hukuk gibi farklı alanlarda çok boyutlu bir düzlemde kadınların nesnesi olduğu bir süreçte karşılımlarına çıkmakta ve dezavantajlı kadınlar kimliğini inşa etmektedir. En genel manada bu makale, kent yoksulluğunun kadınlar üzerindeki menfi etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Kent yoksulluğunun küresel ve yerel boyutlarının tarihsel arka planı ele alınarak başlanan bu makale, yoksulluğun çözümüne ve kadınlar üzerindeki etkisinin azaltılmasına yönelik politika önerileri sunmaktadır. Destek programlarının geliştirilmesi, eğitim ve sağlık politikalarının güçlendirilmesi ve kadınların sosyal ve ekonomik hayatta daha aktif rol alabilmesi için uygulanması gereken stratejiler önerilmektedir. Bu makalede, Sivil Toplum Kuruluşları'nın (STK) faillik rolü mercek altına alınırken, aile içi ebeveynlik rollerinin ideal bir çerçeveye oturtulması salık verilmektedir. Gelecek nesillerin ebeveynlik rollerinin sağlıklı bir temele sahip olabilmesi için sivil toplum kuruluşlarının öncü bir role sahip olması gerektiği öne sürülmektedir. Sonuç olarak mevcut makale, STK'ların kurumsal kapasiteleri, örgütlenme ağları, bireysel erişilebilirlikleri, toplumsal görünürlükleri, organizasyon yetenekleri, faaliyet alanları, ideolojik kimlikleri, entelektüel birikimleri ve bütçe kalemleri gibi parametreler dikkate alınarak kadınlar ile doğrudan yapılan faaliyetler neticesinde STK'ların dönüştürücü rolünü vurgulamakta ve bu sayede kent yoksulluğunun kadınlar üzerindeki etkisini azaltabileceğine dair bir argüman taşımaktadır. Bu makalede araştırma yöntemi olarak literatür taraması, halihazırdaki verilerin analizi gibi çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Konuya ilişkin alanyazın, uluslararası raporlar ve uygulamalı saha araştırmaları, çalışmanın temel kaynakları arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: yoksulluk, kent yoksulluğu, dezavantajlı kadınlar, sivil toplum kuruluşları.

Dünyada ve Türkiye’de Özel Sağlık ve Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Uygulamaları

Elif Kutluk Yanık

Acente İletişim ve Satış Destek Birim Müdürü

Doç. Dr. Özgür Akpınar

Marmara Üniversitesi

Özet

Bu araştırmanın amacı mevcut tamamlayıcı sağlık sigortaları ve özel sağlık sigortalarının güncel durumları hakkında değerlendirmelerinin yapılabilmesidir. Özel sağlık sigortası, kişilerin belirli bir prim ödeyerek hastalık durumlarına ilişkin riski teminat altına almaları kapsamında yürütülen bir sigorta çeşididir. Özel sağlık sigortası kapsamında kişinin sağlık ile ilgili genel risk ve teminatına ilişkin bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Sağlık sigortası bireysel anlamda yapılabildiği gibi bir aile tarafından da yapılabilmektedir. Aile üzerinden yapılan özel sağlık sigortasında tek bir sözleşme kapsamında poliçenin düzenlenmesi mümkün olmaktadır. Tamamlayıcı sağlık sigortası ise özel sağlık sigortasının bir türü olarak görülmektedir. Genel sağlık sigortası kapsamında temel teminat paketi içerisinde yer almamakta olup veya kısmen yer alarak bireylerin yüksek standartta sağlık hizmeti talep etmeleri durumunda devreye giren bir özel sağlık sigortası olarak ifade edilmektedir. Çeşitli prim ödemeleri yapılarak kişiler veya aile tarafından tamamlayıcı sağlık sigortası hakkına sahip olunmaktadır. Çalışmanın ana konusu olan özel sağlık sigortası ve tamamlayıcı sağlık sigortası, sağlık sektörü açısından önemli bir yere sahiptirler. Bununla beraber sigortalama oranı yıllar itibariyle farklılık göstermektedir. 2021 yılındaki en önemli gelişmelerden biri tamamlayıcı sağlık ürününün geçtiğimiz yıllarda gerçekleştirdiği yüksek büyümenin devam etmesi olmuştur. 2023 yılında 2022 yılına göre tamamlayıcı sağlık sigortası %68,7 oranında artış göstermişken, özel sağlık sigortası %51 oranında artış göstermiştir. 2023 yılında tamamlayıcı sağlık sigortasının özel sağlık sigortasına göre daha yüksek bir artışa sahip olduğu görülmektedir. Bu çalışma kapsamında dünyadaki ve Türkiye’deki sigortacılık tarihi kavramsal olarak anlatılmış ve özel sağlık ve tamamlayıcı sağlık sigortalarının literatür taraması yapılarak mevcut durumları üzerinde değerlendirmeler yapılmıştır. Dünyadaki uygulama örnekleri olarak Almanya, İngiltere ve Fransa ülkeleri ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Sigorta, Tamamlayıcı Sağlık Sigortası, Özel Sağlık Sigortası

Private Health and Complementary Health Insurance Practices in the World and Turkey

Elif Kutluk Yanık - Agency Communication and Sales Support Unit Manager

Assoc. Prof. Özgür Akpınar - Marmara University

Abstract

The aim of this study is to evaluate the current situation of complementary health insurance and private health insurance. Private health insurance is a type of insurance that is carried out within the scope of guaranteeing the risk related to disease conditions by paying a certain premium. Within the scope of private health insurance, a result regarding the person's general health-related risks and coverage emerges. Health insurance can be taken out individually or by a family. In private health insurance through the family, it is possible to organize the policy under a single contract. Complementary health insurance is seen as a type of private health insurance. It is defined as a private health insurance that is not included in the basic coverage package within the scope of general health insurance or is partially included in it and is activated in case individuals demand high standard health services. Individuals or families are entitled to complementary health insurance by making various premium payments. Private health insurance and complementary health insurance, which are the main subjects of this study, have an important place in the health sector. However, the insurance coverage rate varies over the years. In 2021, one of the most important developments was the continuation of the high growth of the complementary health product in recent years. In 2023, complementary health insurance increased by 68.7% compared to 2022, while private health insurance increased by 51%. In 2023, complementary health insurance has a higher growth rate than private health insurance. Within the scope of this study, the history of insurance in the world and in Turkey has been explained conceptually and the current status of private health and complementary health insurance has been evaluated by reviewing the literature. The countries of Germany, England and France are discussed as examples of practices in the world.

Keywords: Insurance, Complementary Health Insurance, Private Health Insurance

Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı, Beş Boyutlu İyi Oluş Modeli ve Akademik Yaşam Doyumlarının İncelenmesi¹

Merve Kalaycı - Balıkesir Üniversitesi

Elvan Kiremitçi Canıöz - Balıkesir Üniversitesi

Özet

Üniversite hayatı bireylerin ergenlik döneminden çıktıkları ve genç yetişkinliğe adım attıkları bir evredir. Sorumlulukları artan öğrencilerin sosyal medya kullanımları, iyi oluşları ve akademik yaşam doyumlarının farklılaştığı alan yazında birçok araştırma bulgusu ile görülmektedir. Sosyal medya kullanımının kişide bağımlılık haline gelmesi olumsuz sonuçlara yol açabilmekte, öğrencilerin iyi oluş düzeylerinin ve akademik yaşam doyumlarının azaldığı bilinmektedir. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı, beş boyutlu iyi oluş modeli (PERMA) ve akademik yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmaya Balıkesir Üniversitesi'nde okuyan 200 öğrenci katılmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları Tutgun-Ünal (2015) tarafından geliştirilen Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği, Butler ve Kern (2015, 2016) tarafından geliştirilen ve Demirci ile arkadaşları (2017) tarafından uyarlaması yapılan PERMA Ölçeği, Nogueira ve arkadaşları (2019) tarafından geliştirilen ve Odacı ile arkadaşları (2021) tarafından uyarlaması yapılan Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu' dur. Demografik Bilgi Formu' nda katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim, sosyoekonomik düzey, ağırlıklı not ortalaması ve günlük sosyal medya kullanım süreleri gibi kişisel bilgileri sorulmuştur. Korelasyon analizi için Jamovi 2.3.26 uygulaması kullanılırken aracılık analizi için SPSS 22.0 uygulamasında Hayes Proses Makro eklentisinde yer alan Model 4 kullanılmıştır. Araştırma izni Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu' ndan izin alınmıştır. Katılımcılara gönüllü onam formu verilerek kendilerini rahatsız hissettikleri takdirde araştırmayı yarıda bırakabilecekleri bildirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığının iyi oluş ve akademik yaşam doyumları ile arasında negatif yönde anlamlı ilişkisi, akademik yaşam doyumları ile iyi oluş arasında ise pozitif yönde anlamlı ilişkisi olduğu bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin günlük sosyal medya kullanım süreleri incelenmiş, süre ile sosyal medya bağımlılığı arasında pozitif yönde anlamlı ilişki var iken iyi oluş ile negatif yönde anlamlı ilişkisi olduğu bulunmuştur. Ancak akademik yaşam doyumları ile ilişki bulunamamıştır. Son olarak, öğrencilerin ağırlıklı not ortalamalarının akademik yaşam doyumları ve iyi oluş ile pozitif yönde anlamlı ilişkisi olup sosyal medya bağımlılığı ile anlamlı bir ilişkisi bulunamamıştır. Akademik yaşam doyumlarının sosyal medya bağımlılığı üzerindeki etkisinde iyi oluşun aracı rolüne bakılmış fakat anlamlı bir sonuç bulunamamıştır. Elde edilen veriler genç yetişkinlik dönemi hakkında önemli bilgiler vermekte olup gelecek araştırmalar için değerli bulgular sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akademik yaşam doyumları, PERMA, sosyal medya bağımlılığı

¹ Bu araştırma yazarlardan biri olan Merve Kalaycı'nın lisans bitirme tezinden üretilmiştir.

Examination of Social Media Addiction, Five-Dimensional Well-Being Model and Academic Life Satisfaction in University Students

Merve Kalaycı - Balıkesir University

Elvan Kiremitçi Canıöz - Balıkesir University

Abstract

University life is a stage in which individuals emerge from adolescence and step into young adulthood. It is seen by many research findings in the field summer that the social media usage, well-being and academic life satisfaction of students whose responsibilities are increasing differ. It is known that social media use becoming an addiction in a person can lead to negative consequences, students well-being levels and academic life satisfaction decrease. The aim of this research is to examine the relationship between social media addiction, five-dimensional Deceleration model (PERMA) and academic life satisfaction in university students. 200 students studying at Balıkesir University participated in the research. The data collection tools used in the research are the Social Media Addiction Scale developed by Tutgun-Ünal (2015), the PERMA Scale developed by Butler and Kern (2015, 2016) and adapted by Demirci and his friends (2017), the Academic Life Satisfaction Scale developed by Nogueira and his friends (2019) and adapted by Odaci and his friends (2021) and the Demographic Information Form. In the Demographic Information Form, personal information of the participants such as gender, age, education, socioeconomic level, weighted grade point average and daily social media usage time were asked. Jamovi 2.3.26 application was used for correlation analysis, while Model 4 included in Hayes Processes Macro plugin was used in SPSS 22.0 application for mediation analysis. Research permission has been obtained from the Social and Humanities Research Ethics Committee of Balıkesir University. Participants were given a voluntary consent form and informed that they could interrupt the research if they felt uncomfortable. According to the results of the analysis, it was found that social media addiction has a negative significant relationship between well-being and academic life satisfaction in university students, and a positive significant relationship Dec Decently between academic life satisfaction and well-being. In addition, the daily social media usage time of the students was examined and it was found that there is a positive significant relationship between duration and social media addiction, while there is a negative significant relationship with Deceleration. However, no relationship was found with academic life satisfaction. Finally, students' weighted grade point averages have a positive significant relationship with academic life satisfaction and well-being, and no significant relationship with social media addiction has been found. The role of well-being as a tool in the effect of academic life satisfaction on social media addiction has been examined, but no significant results have been found. The data obtained provide important information about the young adulthood period and provide valuable findings for future research.

Keywords: Academic life satisfaction, PERMA, social media addiction

Milli Fabrika Formu Çerçevesinde Paşabahçe Şişecam'ın İlk Yıllarında İşgücü ve Çalışma Koşulları

Prof. Dr. Hatice Özutku
Afyon Kocatepe Üniversitesi

Doktora Öğrencisi Okşan Algur
Afyon Kocatepe Üniversitesi

Özet

19.yüzyılda, Osmanlı İmparatorluğu'nda fabrikalar, genellikle küçük ölçekli ve geleneksel üretimle işletilen tesislerdi. Sanayileşme çok yavaştı, fabrikalar genelde el işçiliğiyle çalışan atölyelerdi. Cumhuriyet dönemi fabrika sisteminde, özellikle 1930'lu yıllardan itibaren Türkiye'de fabrika sistemleri modernleşti. Ekonomik planlamalarla sanayileşme hızlandı. Devlet destekli büyük sanayi projeleri ve altyapı yatırımlarıyla fabrikalar daha büyük ve verimli hale geldi, endüstriyel üretim arttı. Devletçi dönemde milli fabrika formu, Türkiye'de uygulanan ekonomik politikalara bağlı olarak ortaya çıktı. Milli fabrika formu, ülkenin kendi ekonomisini güçlendirmek, bağımsızlığını artırmak ve stratejik endüstrilerde öncülük etmek amacıyla doğmuştur. Milli fabrikalar devlet tarafından desteklenmiş ve yönetilmiştir. Geç sanayileşen bir ülke olma özelliği nedeniyle Türkiye'de yönetim düşüncesi de geç gelişmiştir. Bu çalışmada Türk yönetim tarihinin anlaşılmasına katkı sağlamak adına milli fabrika formu çerçevesinde Paşabahçe Şişe Cam fabrikasının kuruluşu, yatırımları, kurumsallaşması, yönetimi, işgücü profili, çalışma koşulları ve karşılaşılan problemler irdelenmiştir. 1930-1945 dönemi sanayileşme hamlesinin başladığı bir dönemdir, devletçilik ideolojik bir ilke olarak benimsenmiştir, işletmecilik devlet teşekküllerinde sistemli şekilde uygulanmıştır. 1935 yılında kurulan Paşabahçe Şişecam Fabrikası da, o dönemde merkezileşme derecesi, biçimselleşme düzeyi, denetim ve koordinasyon mekanizmaları, görev tanımları gibi örgüt yapısı unsurları, işçilere yönelik sağlık, iskan, sosyal-kültürel gelişim yardımları, mesleki eğitim çalışmaları anlamında önemli bir yere sahiptir. Şişe-Cam Fabrikası'ndaki çalışma koşulları hem dönemin genel koşullarıyla benzer özellikler gösterir hem de camcılık işkolunun ağır koşullarını yansıtır. Şirket raporları, döneme tanıklık eden işçi ve yöneticilerin tanıklıkları ve kimi resmi raporlar bize dönemin fabrikasındaki ücret, sosyal haklar, işçi sağlığı iş güvenliği ve diğer çalışma koşullarıyla ilgili bilgi sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Milli Fabrika Sistemi, Paşabahçe Şişe Cam, İşgücü Profili, Çalışma Koşulları

Examination Of Labour And Working Conditions Of Paşabahçe Şişecam Factory As A National Factory Form In The Early Establishment Period

Prof. Dr. Hatice Özutku - Afyon Kocatepe University

PhD Student Okşan Algur - Afyon Kocatepe University

Abstract

In the 19th century, factories in the Ottoman Empire were generally small-scale facilities operated with traditional production. Industrialization was very slow, factories were generally workshops operated by manual labor. In the factory system of the Republican period, especially from the 1930s onwards, factory systems in Turkey were modernized. Industrialization accelerated with economic planning. With state-supported large industrial projects and infrastructure investments, factories became larger and more efficient, and industrial production increased. In the statist period, the national factory form emerged in Turkey due to the economic policies implemented. The national factory form was born in order to strengthen the country's own economy, increase its independence, and pioneer in strategic industries. National factories were supported and managed by the state. Due to the characteristic of being a late industrializing country, the idea of management also developed late in Turkey. In this study, in order to contribute to the understanding of Turkish management history, the establishment, investments, institutionalization, management, workforce profile, working conditions, and problems encountered of the Paşabahçe Şişecam factory were examined within the framework of the national factory form. The period between 1930 and 1945 was a period when the industrialization movement began, statism was adopted as an ideological principle, and management was systematically implemented in state institutions. The Paşabahçe Şişecam Factory, established in 1935, also had an important place in terms of the degree of centralization, level of formalization, control and coordination mechanisms, organizational structure elements such as job descriptions, health, housing, social-cultural development aids for workers, and vocational training studies. The working conditions at the Şişecam Factory both show similar characteristics to the general conditions of the period and reflect the harsh conditions of the glass industry. Company reports, testimonies of workers and managers who witnessed the period, and some official reports provide us with information about wages, social rights, occupational health and safety, and other working conditions at the factory of the period.

Keywords: National Factory System, Paşabahçe Şişecam, Workforce Profile, Working Conditions

Sermaye Piyasası Araçlarının Vergi Mevzuatı Kapsamında Değerlemesi

Prof. Dr. Mustafa Kırılı

Manisa Celâl Bayar Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Gökçe Kafkas Kırılı

Manisa Celâl Bayar Üniversitesi

Özet

Bir ekonomide etkinlik ve verimliliğin sağlanması, tasarrufların yatırımlara aktarılması ve böylece ekonomik büyümenin sürdürülebilir kılınması ve istihdamın artırılabilmesi gibi birçok açıdan hayati derecede öneme sahip finansal piyasalar; fon arz edenler ile fon talep edenlerin karşılaştığı piyasalardır. Finansal piyasalarda arz ve talep edilen fonların vadelerine göre, finansal piyasalar; para ve sermaye piyasaları olmak üzere ikiye ayrılır. Para piyasalarında arz ve talep edilen fonlar kısa vadeli. Sermaye piyasalarında ise orta ve uzun vadeli fon arzının ve fon talebinin karşılanması söz konusudur. İşletmeler açısından bu durumu değerlendirirsek; işletmelerin dönen varlıklarının finansmanında para piyasası araçlarını kullanırken, duran varlıklarının finansmanında sermaye piyasası araçlarını kullanmaktadır.

Finansal araçlar, yukarıdaki sınıflandırmayla aynı doğrultuda; para piyasası araçları ve sermaye piyasası araçları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Çalışmamızın konusu açısından incelenecek finansal araçlar, sermaye piyasası araçları ile sınırlı tutulmuştur. Sermaye piyasası araçları olarak; hisse senetleri, katılma intifa senetleri, kâr-zarar ortaklığı belgeleri, tahvil, hisse senedi ile değiştirilebilir tahvil, kıymetli maden bonoları, gelir ortaklığı senetleri, yatırım fonu katılma belgeleri, kira sertifikaları, gayrimenkul sertifikaları, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varantlar ve türev araçlar sayılabilir.

Vergi Usul Kanunu'nun 258. maddesinde değerlendirme, "vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tespiti" olarak tanımlanmıştır. Vergi Usul Kanunu'nun 261. maddesinde ise iktisadi kıymetlerin tür ve önemlerine göre kullanılacak değerlendirme ölçülerine yer verilmiştir. Bu madde hükmünce iktisadi kıymetlerin değerlemesinde; "maliyet bedeli, borsa rayici, tasarruf değeri, mukayyet değer, itibari değer, vergi değeri, rayiç bedel, emsal bedeli ve ücreti, alış bedeli" değerlendirme ölçülerinden biri kullanılacaktır.

Sermaye piyasası araçlarının değerlemesinde, Vergi Usul Kanunu'nun 261. maddesinde sayılan "Borsa Rayici", "İtibari Değer" ve "Alış Bedeli" değerlendirme ölçüleri ön plana çıkmaktadır. "Borsa Rayici", Vergi Usul Kanunu'nun 263. maddesinde; "gerek menkul kıymetler ve kambiyo borsasına, gerekse ticaret ve kıymetli madenler borsalarına kayıtlı olan iktisadi kıymetlerin değerlemeden evvelki son muamele gününde borsadaki muamelelerinin ortalama değerleri" olarak ifade edilmektedir. "İtibari Değer", Vergi Usul Kanunu'nun 263. maddesinde; "her nevi senetlerle esham ve tahvillerin üzerinde yazılı olan değer" olarak tanımlanmaktadır. "Alış Bedeli" değerlendirme ölçüsü ise Vergi Usul Kanunu'nun 263. maddesinde; "bir iktisadi kıymetin satın alma bedeli" olarak tanımlanmakta ve alış ile ilgili giderler alış bedeline dahil edilmemektedir. Çalışmamızda sermaye piyasası araçlarının her biri, Vergi Usul Kanunu'nda yer alan değerlendirme ölçüleri ile ilişkilendirilerek; sermaye

piyasası araçlarının vergi mevzuatımıza göre değerlemelerinin nasıl yapılması gerektiği analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sermaye Piyasası Araçları, Değerleme Ölçüleri, Borsa Rayici, İtibari Değer, Alış Bedeli.

Muhasebe Hilelerinin Vergi Kaçakçılığı Suçu Açısından Değerlendirilmesi

Prof. Dr. Mustafa Kırılı

Manisa Celâl Bayar Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Gökçe Kafkas Kırılı

Manisa Celâl Bayar Üniversitesi

Özet

Yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren tüm dünyada artarak devam eden ekonomik ve finansal liberalizasyon sürecinde, gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülke ekonomileri; bütçe açıkları ve bütçe açıklarının sürdürülebilirliği konularına odaklanmıştır. Belirli bir dönemde gerçekleşen kamu giderleri ile kamu gelirleri arasındaki farkı ifade eden bütçe açığı; ülke yönetimlerini, bir taraftan bu bütçe açıklarının finansmanı için borçlanmaya, başka bir taraftan kamu harcamalarının kısıtlanmasına ve diğer bir taraftan da kamu gelirlerinin artırılması arayışına itmektedir. Bütçe açıklarının finansmanında gerek iç gerek dış borçlanma imkanlarının sınırlı olması ve sosyal devlet niteliği gereği kamu harcamalarının belirli bir düzeyin altına çekilememesi; bütçe açıklarının azaltılmasında, kamu gelirlerinin artırılmasını zorunlu kılmaktadır.

Kamu gelirleri içerisinde çok yüksek bir paya sahip olan vergi gelirleri, gerek bütçe açıklarının azaltılmasında gerek kamu harcamalarının finansmanında önemli bir rol oynamaktadır. Vergi gelirlerini artırmada öncelikli yaklaşım vergi kayıp ve kaçaklarını azaltmak olmalıdır. Vergi kaçakçılığı, vergi mükelleflerinin vergi mevzuatı hükümlerinden doğan vergi yükümlülüklerini; bu hükümlere aykırı davranarak kısmen veya bütünüyle ifa etmemelerini ifade etmektedir. Bu bağlamda vergi kaçakçılığı, vergi mevzuatı hükümlerine aykırı davranarak; vergi matrahını azaltmaya ve/veya sıfıra indirmeye yönelik uygulamalar olarak da ifade edilebilir. Vergi kaçakçılığı suçu, “vergi yükümlüsü veya sorumlusu tarafından kanunda yazılı fiillerle, devletin vergi alanında koymuş olduğu kuralları bozucu ve hukuk düzeninin kabul etmediği fiiller” olarak tanımlanabilir. Türk Vergi Hukuku’nda vergi kaçakçılığı suçları ve cezaları, Vergi Usul Kanunu’nun 359. maddesinde düzenlenmiştir.

Muhasebe hileleri, muhasebeye konu olan işlemlerin kaydedilmesi, sınıflandırılması ve özetlenerek raporlanması süreçlerinde; üçüncü kişileri yanıltmak ve aldatmak amacıyla kasıtlı olarak yapılan fiilleri ifade etmektedir. Yapılan muhasebe hilelerinin bir kısmı, vergi kaçakçılığı suçuna sebebiyet veren fiiller olarak karşımıza çıkmaktadır. Vergi kaçakçılığı suçu ile doğrudan ilişkilendirilebilecek muhasebe hilelerine örnek olarak; “defterlere kaydı gereken hesap ve işlemleri, vergi matrahının azalmasını doğuracak şekilde başka defter veya kayıt ortamlarında kaydetmek”, “defter, kayıt ve belgeleri tahrif etmek” ve “muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenlemek veya bu tür belgeleri kullanmak” gösterilebilir.

Anahtar Kelimeler: Vergi Kaçakçılığı Suçu, Muhasebe Hileleri, Borsa Rayıcı, Vergi Usul Kanunu.

Muhasebe Denetiminde Yapay Zekâ

Prof. Dr. Mustafa Kırılı

Manisa Celâl Bayar Üniversitesi

Özet

Bağımsız denetim veya dış denetim olarak da ifade edilen muhasebe denetimi; bir işletmenin belirli bir hesap dönemine ait finansal tablolarının, önceden belirlenmiş kriterlere göre hazırlanıp hazırlanmadığı ve işletmenin gerçek durumunu yansıtıp yansıtmadığı konusunda, işletme dışından bağımsız ve uzman bir denetçi tarafından yapılan denetimdir. Muhasebe denetiminde önceden belirlenmiş kriterler; Türkiye Muhasebe Standartları, Türkiye Finansal Raporlama Standartları, TTK, Vergi Mevzuatı ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Muhasebe denetiminde temel amaç, finansal tablolardaki bilgilere dayalı karar alacak üçüncü kişilerin finansal tablolara olan güven seviyesini artırmak ve bu kişilerin işletmeyle ilgili daha sağlıklı ve rasyonel kararlar almasını sağlamaktır. Muhasebe denetimi bir ekonomide finansal piyasaların gelişimi, yatırımların artırılması ve ekonomik büyümenin sürdürülebilir kılınması açısından hayati derecede öneme sahiptir.

İnsan zekasına özgü olan ve çeşitli olaylar ile durumlar karşısında insan zekasının sezgi, anlama, düşünme, yorumlama ve öğrenme gibi zihinsel ve bilişsel tepkilerinin; bilgisayar yazılımları ve işlemci hızı aracılığıyla çeşitli problemlerin çözümünde kullanılması yapay zekâ olarak nitelendirilmektedir. Elektronik ve bilişim alanındaki teknolojik gelişmeler temelinde yaşanan dijital dönüşüm ve değişim süreci, yapay zeka teknolojilerini de olumlu etkilemektedir. Bu bağlamda günlük ve ekonomik hayatın her alanında bu değişim ve dönüşüm süreçlerine ayak uyduramayan kişi, kurum ve işletmeler; hız, kalite, esneklik, verimlilik ve rekabet gücü gibi birçok faktörde dezavantaj ve zayıflık yaşamaktadır. Bu anlatılagelen değişim ve dönüşüm süreci, muhasebe denetimi konusunda bağımsız denetçilere önemli kolaylıklar ve avantajlar sağlamaktadır.

Yapay zekanın muhasebe denetiminde bağımsız denetçilere sağladığı pek çok kolaylık ve üstünlük söz konusudur. Muhasebe sürecinde finansal tablolardaki finansal bilgiler oluşurken; işletmelerde meydana gelen ticari işlemlerin öncelikle günlük defterlere kaydedilmesi, sonra büyük defterlere aktararak sınıflandırılması, ay sonlarında çıkarılan mizanlarla bu işlemlerde eksiklik ve yanlışlık olup olmadığının kontrol edilmesi ve dönem sonunda da envanter işlemleriyle beraber finansal tablolarda bu işlemlerin özetlenmesi ve raporlanması yapılmaktadır. Muhasebe sürecindeki tüm bu işlemlerin, muhasebe denetiminde bağımsız denetçi tarafından denetimi yapılırken yapay zeka teknolojisi; bağımsız denetçilere bu süreçteki tüm verileri analiz etmek, olası tutarsızlıkları belirlemek ve ortaya çıkabilecek denetim ile ilgili riskleri görme noktasında hem hız açısından hem de örneklemeye gidilmeksizin işlem ve kayıtların bütününe denetlemede önemli kolaylıklar sağlamaktadır. Muhasebe denetiminin finansal tabloların doğruluğu hakkında sağladığı makul güvencenin, yapay zekanın muhasebe denetim süreçlerinde kullanılmasıyla mutlak güvenceye dönüşmesi söz konusudur.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Denetimi, Bağımsız Denetim, Yapay Zeka, Makul Güvence, Mutlak Güvence.

Alevi-Bektaşî Velâyetnâmelerinde Maddî ve Manevî İktidarın Yansımaları

Dr. Öğr. Üyesi Serdar Gürçay
İstanbul Kültür Üniversitesi

Özet

Alevilik, temellerini 13. yüzyılda Orta Asya'dan Anadolu'ya göç eden Türkmen dervişlerinden alan kendine has öğretileri, deyişleri, nefesleri, mitik anlatıları ile geleneğin ruhunu yansıtan ritüelleri bulunan sentezî bir inançtır. Yaklaşık on asır gibi uzun bir geçmişe sahip olan bu inanç sisteminin tarihsel gelişim süreçleri netlik kazanmasa da pek çok söylence ve efsanelerle örülü bir yapı arz ettiği söylenebilir. Bu durumun neticesinde geleneğe eklektik olarak bağlanmış çok farklı bakış açıları ve pratiklerin ortaya çıktığı görülmektedir. Alevi topluluğu dinî ritüelleri, kültürel gelenekleri ve sosyal yapılanmalarıyla dikkat çekici özellikler sergilemektedir. Özellikle cemevi ve diğer dinî törenler gibi ritüellerini kapalı-gelenekçi bir biçimde sürdüregelen bu yapı; tarihsel, dinî kimlik, kültürel aidiyet ve toplumsal dinamikler açısından derinlemesine ve mukayeseli olarak araştırmacılar tarafından halen araştırılmakta ve araştırılacaktır. Tarihsel ve kültürel değişimlerden etkilenmesi, tarih boyunca birçok farklı kültürel ve toplumsal değişimler yaşanması da Alevilik'i önemli bir araştırma konusu haline getirmektedir. Horasan coğrafyasından getirilen başta Şamanlık olmak üzere eski Türk inanç ve inanışlarıyla harmanlanan yapının yanı sıra bilhassa Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinin karmaşık dinî ve sosyal yapılarının anlaşılmasında önemli rol oynayan bu araştırmalarda Alevilik'in çok yönlü bir kültürel fraksiyon sergilediği görülmektedir. Din ve siyaset arasındaki çatışma, tarih boyunca pek çok toplumda görülen bir olgudur. Bu çatışma, genellikle dinin toplumsal ve siyasal alanlara müdahale etmesi ya da siyasetin dinî değerlere karşıt bir duruş sergilemesi şeklinde ortaya çıkar. Çalışmamızın amacı, Alevi-Bektaşî geleneğinin temel yazılı kaynaklarından olan velâyetnâmelerde geçen, mezhebin ulusu olarak kabul edilen manevî iktidar sahibi veliler ile dünyevi iktidar sahiplerinin uyum ve çatışmalarını tespit edip bu durumu geleneğin/sûfilerin bakış açısından değerlendirmektir. Manevî iktidar sahiplerinin yönetmek için yurt verme, maddî iktidarı tevdi etme, tahta kılıç kuşandırma, devlet yönetimine müdahale ederek egemenliğin batını yönden kaynağı olmak gibi pek çok farklı etkiyle karşılandığı görülmektedir. İçerik analizi ve dokümantasyon tarama yöntemiyle *Hacı Bektaş-ı Velî Vilâyetnâmesi*, *Koyun Baba Velâyetnâmesi*, *Abdâl Mûsâ Velâyetnâmesi* ve *Otman Baba Velâyetnâmesi*'nden tespit edilen pasajların sunulduğu çalışmada, geleneğin kutsallaştırdığı veliler ile siyasal erk arasındaki uyum ve gerilimlerden açığa çıkan bakış açısının velâyetnâmeler doğrultusunda çözümlenmesinin geleneğe yönelik önyargıların ortadan kaldırılması, toplumsal uyum ve hoşgörü açısından kritik olduğu düşüncesindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Alevi-Bektaşî, velâyetnâme, veli, iktidar, siyasal iktidar, çatışma/mücadele

Reflections of Material and Spiritual Power in Alevi-Bektashi Hagiographies

Asst. Prof. Dr. Serdar Gürçay

Istanbul Kültür University

Abstract

Alevism is a synthesized faith with its own teachings, sayings, breaths, mythical narratives, and rituals that reflect the spirit of tradition, rooted in the Turkmen dervishes who migrated from Central Asia to Anatolia in the 13th century. Although the historical development processes of this belief system, which has a long history of about ten centuries, are not clear, it can be said that it has a structure woven with many myths and legends. As a result of this situation, it is seen that many different perspectives and practices that are eclectically connected to tradition have emerged. The Alevi community exhibits remarkable characteristics with its religious rituals, cultural traditions and social structures. These structures, especially the cemevi and other religious ceremonies, are still being and will continue to be researched in depth and comparatively by researchers in terms of historical, religious identity, cultural belonging and social dynamics. The fact that Alevism is affected by historical and cultural changes, and that it has experienced many different cultural and social changes throughout history makes it an important research topic. These studies, which play an important role in understanding the complex religious and social structures of the Seljuk and Ottoman periods, as well as the structure blended with ancient Turkish beliefs and beliefs, especially Shamanism, show that Alevism exhibits a multifaceted cultural faction. The conflict between religion and politics is a phenomenon seen in many societies throughout history. This conflict usually manifests itself in the form of religion interfering in social and political spheres or politics taking a stance against religious values. The aim of our study is to identify the harmony and conflicts between the guardians, who are accepted as the sect's great ones, and the political power holders in the velâyetnâmas, which are the main written sources of the Alevi-Bektashi tradition, and to evaluate this situation from the perspective of the tradition/suffis. It is seen that spiritual power holders are met with many different influences such as giving a homeland to rule, entrusting material power, equipping the sword, intervening in the state administration and being the source of sovereignty in the superstitious aspect. In this study, in which the passages identified from Hacı Bektâş-ı Velâynâmesi, Koyun Baba Velâynâmesi, Abdâl Mûsâ Velâynâmesi and Otman Baba Velâynâmesi are presented through content analysis and documentation scanning method, we believe that analyzing the perspective that emerges from the harmony and tensions between the guardians sanctified by tradition and political hegemony in line with the velâynâmes is critical in terms of eliminating prejudices against tradition, social harmony and tolerance.

Keywords: Alevi-Bektashi, velâyetnâme (hagiographie), veli/sufi, power, political power, conflict/struggle.

6360 Sayılı Kanun'un Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimlerine Etkisi

Dr. R. Kıvanç Arslan

Ordu Üniversitesi

Özet

2012 yılında TBMM'de kabul edilen 6360 sayılı Kanun ile on üç ilde büyükşehir belediyesiyle, yirmi altı yeni ilçe kurulmuştur. Ayrıca 6360 sayılı Kanun'la bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik yapılmıştır. 2013 yılının ilk çeyreğinde TBMM'de kabul edilen 6447 sayılı Kanun ile 6360 sayılı Kanun'da değişiklik yapılmıştır. Yapılan değişiklik ile yeni kurulan büyükşehir belediyesi sayısı on üçten, on dörde çıkmış ve yeni kurulan ilçe sayısı yirmi altıdan, yirmi yediye çıkmıştır.

6360 sayılı Kanun'un 29. maddesi ile 1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 4. maddesi; "Büyükşehir belediye başkanının seçiminde seçim çevresi, büyükşehir belediye sınırlarından oluşur" şeklinde değiştirilmiştir. 2014 yılında yürürlüğe giren bu düzenlemeyle büyükşehir belediyeleri sınırları içinde ilçelerde yaşayan ayrıca köyden mahalleye dönüşen yerde yaşayan bir vatandaş; mahalli idareler seçiminde mahalle muhtarını, ilçe belediye meclisi üyelerini, ilçe belediye başkanını ve büyükşehir belediye başkanını seçmek için oy kullanmaya başlamıştır.

6360 sayılı Kanun TBMM'de kabul edildikten sonra Kanun'un, büyükşehir belediye başkanlığı seçimlerine etkisi ve yerel bazda siyasi yansımaları kamuoyunda / akademik camiada tartışılan konular arasında yer almıştır. Bu çalışmada 6360 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 30 Mart 2014 mahalli idareler genel seçiminden itibaren 2019 ve 2024 yıllarında yapılan mahalli idareler genel seçimleri de dahil olmak üzere büyükşehir belediye başkanlığı seçimlerinin sonucuna tesiri, Ankara ve İstanbul gibi illerde bazı mahallelerin bağlı oldukları ilçelerin değiştirilmesinin yerel seçimlere ne şekilde aksettği, büyükşehir belediyesi bulunan illerde siyasi partilerin yerel seçimlerdeki oy dağılımları irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: 6360 sayılı Kanun, Yerel Seçimler, Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Siyasi Partiler

The Effect of Law No. 6360 on Metropolitan Municipality Mayoral Elections

Lecturer R. Kıvanç Arslan

Ordu University

Abstract

Law No. 6360, adopted by the Turkish Grand National Assembly in 2012, established metropolitan municipalities in thirteen provinces and twenty-six new districts. Law No. 6360 also amended some Laws and Decree Laws. In the first quarter of 2013, Law No. 6447 adopted by the Grand National Assembly of Turkey amended Law No. 6360. With this amendment, the number of newly established metropolitan municipalities increased from thirteen to fourteen and the number of newly established districts increased from twenty-six to twenty-seven.

With the 29th article of the Law No. 6360, the 4th article of the Law No. 2972 dated 1984 on the Election of Local Authorities and Neighborhood Headmen and Boards of Elders has been amended as "The electoral district for the election of the mayor of the metropolitan municipality consists of the borders of the metropolitan municipality". With this 2014 amendment, a citizen living in the districts within the borders of metropolitan municipalities, as well as a citizen living in an area transformed from a village into a neighborhood, started to vote to elect the neighborhood headman, district municipal council members, district mayor and metropolitan mayor in the local administration elections.

After the Law No. 6360 was adopted by the Turkish Grand National Assembly, its impact on metropolitan mayoral elections and its political repercussions on a local basis have been among the issues discussed in the public / academic community. In this study, the effect of the Law No. 6360 on the results of metropolitan mayoral elections, including the general elections of local administrations held in 2019 and 2024 since the general elections of local administrations held on March 30, 2014 when the Law No. 6360 entered into force, how the change of the districts to which some neighborhoods in provinces such as Ankara and Istanbul are affiliated has affected the local elections, and the distribution of votes of political parties in local elections in provinces with metropolitan municipalities will be examined.

Keywords: Law No. 6360, Local Elections, Metropolitan Municipality, Political Parties,

Simülasyon ve Dijital İkiz Kavramının Dijital Yönetimle Paradoksal İlişkisi

Öğr. Gör. Dr. Naci Atalay Davutoğlu

Kayseri Üniversitesi

Özet

Çalışma simülasyon ile dijital ikiz kavramının aslında iç içe geçmiş sarmal bir dijital yapılanma olduğundan hareketle paradoksal yani görünüşte doğru olan ifadeler topluluğunun bir çelişki veya sezgiye karşı sonuç yaratmasını önlemek amacıyla farklılıklarını ortaya koyarak kronolojik açıdan açıklamaktır. Dolayısıyla her iki kavram bütün yönleri ile araştırılmış, bulgu ve yorumlarda tartışılmıştır.

Çalışmaya konu olan simülasyon bir sistemin davranışını tanımlama, inceleme ve gelecekteki davranışlarını tahmin etmek amacıyla anlık elde edilen statik programlamadır. Yani genellikle bir hipotezi test etmek veya belirli seneryolar altında sonuçları öngörmek için kullanılan statik bir modeldir. Dijital ikiz gerçek zamanlı verilerle sürekli güncellenen model olarak ifade edilmektedir.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan literatür taraması yapılarak, simülasyon ile dijital ikizin kat ettiği yol haritası araştırılmış, kronoloji esas alınarak yazına kazandırılmak istenmiştir.

Çalışmada nihai amaç, uzak gelecekte dijital yönetimde zaman yolculuğunun siber çağ kavramı yani sanayi 5.0 ile vücut bulduğunda her iki kavramın siber yönetime dönüşeceğinin farkındalığını oluşturmaktır. Bu evrilleşme aynı zamanda simülasyon ve dijital ikiz kavramının farklı zeminlerde ve durumlarda durumsal davranmasının ifadesi olarak farkındalığı oluşturmaktır.

Anahtar Kelimeler: Simülasyon, Dijital İkiz, Dijital Yönetim, Siber Yönetim.

The Concept of Simulation and Digital Twin with Digital Management the Paradoxical Relationship

Lecturer Dr. Naci Atalay Davutoğlu

Kayseri University

Abstract

The study aims to explain the concept of digital twins by simulation from a chronological point of view by revealing their differences in order to prevent the paradoxical, that is, seemingly correct, collection of statements from creating a contradiction or a result against intuition, since the concept of digital twins is actually an intertwined spiral digital structure. Therefore, both concepts have been researched in all aspects, discussed in findings and comments.

The simulation that is the subject of the study is static programming that is obtained instantaneously in order to define the behavior of a system, examine it and predict its future behavior. In other words, it is a static model that is usually used to test a hypothesis or predict results under certain scenarios. Digital twin is expressed as a model that is constantly updated with real-time data.

In this study, literature review, which is one of the qualitative research methods, was conducted, the road map of the digital twin was investigated with simulation, and it was wanted to be included in the summer based on chronology.

The ultimate goal of the study is to create an awareness that both concepts will turn into cyber management in the distant future when the concept of time travel in digital management is embodied with the cyber era, that is, industry 5.0. This evolution is also to create awareness as an expression of the situational behavior of the concept of simulation and digital twins on different grounds and situations.

Keywords: Simulation, Digital Twin, Digital Management, Cyber Management.

6360 Sayılı Kanun'un Süreç Analizi Çerçevesinde Uygulama Evresi

Öğretim Görevlisi Dr. R. Kıvanç Arslan

Ordu Üniversitesi

Özet

Kamu politikası siyasal iktidarın / hükûmetin bir şeyi yapmayı ya da yapmamayı tercih etmesidir. Kamu politikası analizi ise; Kamu Yönetimi, Hukuk, İktisat, Toplum Bilimi gibi bilim dallarından faydalanılarak multidisipliner şekilde kamusal / içtimai problemlerin ortadan kaldırılmasına ve bir kamu politikasını açıklamaya yönelik süreçtir. Kamu politikası analizi ile siyasal iktidar tarafından bir kamu politikasının neden, niçin, nasıl oluşturulduğu ve bu oluşturulan kamu politikasının vatandaşların hayatını etkileyip /etkilemediği (etkilemişse, ne şekilde etkilediği) tespit edilmeye çalışılır.

Kamu politikası analiz modelleri beşe ayrılır. Bunlar; grup modeli, kurumsal model, elit (seçkinci) model, (siyasal) sistem modeli ve süreç analizi modelidir. Süreç analizi modeli ise; gündeme geliş, formüle ediliş, kanunlaştırma, uygulama ve değerlendirme evrelerinden oluşur. Süreç analizinin uygulama evresi, bir kamu politikasının siyasal iktidar ya da sorumlu kurumlar tarafından eyleme geçirilmesi evresidir.

Bu çalışmada 2012 yılında "On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" başlığı ile çıkarılan ve 2013 yılında başlığı "On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" olarak değiştirilen 6360 sayılı Kanun'un süreç analizi çerçevesinde uygulama evresi irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: 6360 sayılı Kanun, Politika, Kamu Politikası, Süreç Analizi, Uygulama Evresi

Implementation Phase of Law No. 6360 within the Framework of Process Analysis

Lecturer Dr. R. Kivanç ARSLAN

Ordu University

Abstract

Public policy is the choice of the political power / government to do or not to do something. Public policy analysis is the multidisciplinary process of eliminating public / social problems and explaining a public policy by utilizing disciplines such as Public Administration, Law, Economics, Social Science. With public policy analysis, it is tried to determine why, why and how a public policy is created by the political power and whether this public policy affects the lives of citizens (if so, how it affects them).

Public policy analysis models are divided into five. These are group model, institutional model, elite model, (political) system model and process analysis model. The process analysis model consists of the stages of agenda development, formulation, enactment, implementation and evaluation. The implementation phase of process analysis is the phase in which a public policy is put into action by the political power or responsible institutions.

This study will examine the implementation phase of Law No. 6360, which was enacted in 2012 under the title "Law on the Establishment of Metropolitan Municipalities in Thirteen Provinces and Amendments to Certain Laws and Decrees with the Force of Law" and amended in 2013 as "Law on the Establishment of Metropolitan Municipalities in Fourteen Provinces and Twenty-Seven Districts and Amendments to Certain Laws and Decrees with the Force of Law" within the framework of process analysis.

Keywords: Law No. 6360, Policy, Public Policy, Process Analysis, Implementation Phase

Türk Siyasetinin Parıldayan Yüzü: Nezihe Muhittin

Doç. Dr. Yonca Altındal
Balıkesir Üniversitesi

Özet

Siyaset, iktidar yapısının pay edilmesine ilişkin oldukça riskli bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu alan toplumsal dinamiklerinin varlığı ile şekil almaktadır. Dinamizmin öncülüğünde de kadınların mücadelesi yadsınamaz bir gerçeklikle sunulmaktadır. Ancak bu mücadele alanı eril hegemonik güç ilişkilerinin egemen olduğu patriarkanın keskin bir şekilde yaşandığı ülke ve toplumlarda oldukça çetin bir şekilde kendisini göstermektedir.

Türk siyasal hayatının da temel aktörleri daima erkek siyasetçilerle öncü kılınmaya çalışmıştır. Bu erkeksi alanın içerisinde kadın olarak var olabilmek ise pek çok cinsiyetçi değer, norm ve davranış örüntülerinin üstesinden gelinmesi ile mümkün olabilmektedir. Siyasetin erillikle kuşatılmış alanında kadın olmak, kadınlara atfedilen rollere karşı ezberin bozulması ile güçlenme öykülerinin yazılmasına yol açmaktadır. Bu güçlenme ve özgürleşme öykülerinin belki de Türk siyasal hayatının vazgeçilmezi olan Osmanlı kadın hareketinin fitilini ateşleyen ve Türk kadınının yüceltilmesi adına mücadele eden Nezihe Muhittin'dir.

Nezihe Muhittin Türk siyasal hayatının belki de hafıza belleklerden silinmemesi gereken çok önemli bir kadın siyasetçi figürü olarak karşımıza çıkmaktadır. İlk Türk siyasal parti kurma girişimi ve sonrasındaki dernekleşme ile etkin hale gelen sivil toplum bilincinin etkililiğiyle kendisi adını altın harflerle tarihe yazmıştır. Eğitimden, çalışma ve siyasal hayata kadar pek çok kararın alınması, uygulanması ve yaygınlaştırılmasında sınıflar üstü bir perspektifle kadın örgütlenmesini ve gücünü ispat ederek ismini unutulmayanlar listesinin en üst satırına taşımayı başarmıştır.

Bu çalışma siyasetinin eril yapısının kadını dışlayıcı tavrına karşın kadın mücadelesinin Osmanlı'dan günümüze kadar olan seyrinin tarihsel serüvenine sosyolojik bir ışık yakmayı amaçlamaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek adına öncelikle Osmanlı İmparatorluğu'ndan günümüze ilişkin politikanın kadın yüzü irdelenecek, ardından kadın hareketinin Nezihe Muhittin özelinde aktarımı yapılacaktır. Son olarak siyasetin günümüzdeki nicel ve niteliksel görünümleri de Nezihe Muhittin'in çabaları ekseninde karşılaştırmalar olgular etrafında yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Siyaset, Kadın Siyasetçi, Türkiye, Nezihe Muhittin.

The Shining Face of Turkish Politics: Nezihe Muhittin

Assoc. Prof. Dr. Yonca Altındal

Balıkesir University

Abstract

Politics appears to be a very risky area regarding the distribution of the power structure. This area is shaped by the existence of social dynamics. Under the leadership of dynamism, women's struggle is presented with an undeniable reality. However, this field of struggle manifests itself quite harshly in countries and societies where male hegemonic power relations dominate and patriarchy is experienced sharply.

The main actors of Turkish political life have always tried to be led by male politicians. Existing as a woman in this masculine field is possible by overcoming many sexist values, norms and behavioral patterns. Being a woman in the field of politics surrounded by masculinity leads to the writing of stories of empowerment by breaking the rules against the roles attributed to women. Nezihe Muhittin, who ignited the Ottoman women's movement, which is perhaps indispensable for these stories of empowerment and liberation in Turkish political life, and fought for the glorification of Turkish women.

Nezihe Muhittin appears as a very important female politician figure in Turkish political life who should not be forgotten. He wrote his name in history in golden letters with the effectiveness of the civil society awareness that became active with the first Turkish attempt to establish a political party and the subsequent association. She has managed to bring her name to the top of the list of unforgettables by proving women's organization and power with an above-class perspective in making, implementing and disseminating many decisions from education to working and political life.

This study aims to shed sociological light on the historical adventure of the women's struggle from the Ottoman Empire to the present day, despite the exclusionary attitude of the masculine structure of politics towards women. In order to achieve this aim, first of all, the women's face of the politics from the Ottoman Empire to today will be examined, and then the women's movement will be explained specifically in the context of Nezihe Muhittin. Finally, today's quantitative and qualitative views of politics will be interpreted around comparisons and facts in the axis of Nezihe Muhittin's efforts.

Keywords: Politics, Female Politician, Türkiye, Nezihe Muhittin.

El-Maari'nin Bağışlanma Risalesi'nde (Risaletü'l-Gufran) Halkın Hayalindeki Cennet Tasavvuru

Dr. Öğretim Üyesi Esat Layek
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet

Bu çalışmanın amacı, Al-Ma'arri'nin Bağışlama Mektubu'ndaki **(Risaletü'l-Gufran)** cennet tasvirini, metindeki felsefi ve dini kavramları göz önünde bulundurarak kolektif tahayyül üzerindeki etkisini araştırmaktır. Bunun için Mektubun cennet tasviri, döneminin kültürel ve entelektüel iklimi nasıl şekillendirdiği, sonraki dönemlerde nasıl karşılandığı ve İslam düşüncesi üzerindeki kalıcı etkisi incelenmiştir. Buna ek olarak Al-Ma'arri'nin eserinin çağdaş ve modern cennet görüşleri üzerindeki etkisine, özellikle edebiyat ve sanat üzerindeki etkisine de değinilmiştir. İnceleme neticesinde El-Maari'nin Bağışlanma Risalesi'nde geleneksel inançlara meydan okuyan benzersiz bir cennet tasviri yapıldığı, mektubun ilgi çekici özelliğinin bu bakış açısından kaynaklandığı söylenebilir. Özellikle cennet, kurtuluş ve cennet ile dünya hayatının birbirine bağlılığı gibi temalarda İslam teolojisindeki tasvirlerden ilham alındığı görülmüştür.

Anahtar kelimeleri: Al-Ma'arri. Risalah Gufran. Cennet.

The Image of Heaven in the Public Imagination through Al-Ma'arri's Epistle of Forgiveness (Risalah al-ghufran)

Asst. Prof. Dr. Esat Layek
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Abstract

This essay's abstract explores the representation of heaven in Al-Ma'arri's Epistle of Forgiveness and its influence on collective imagination, emphasizing the philosophical and religious concepts within the text. It examines how the epistle's portrayal of heaven shaped the cultural and intellectual climate of its time, as well as its reception in subsequent periods and its lasting impact on Islamic thought. The abstract also assesses the effect of Al-Ma'arri's work on contemporary and modern views of paradise, particularly its influence on literature and art. By presenting a unique depiction of heaven that challenges traditional beliefs, the epistle offers a compelling perspective. This overview delves into themes such as paradise, redemption, and the interconnectedness of heavenly and earthly life, while also addressing the concepts of reward and punishment in the afterlife, as depicted in Islamic theology.

Keywords: Al-Ma'arri. Risalah al-ghufran. Heaven.

الرايات والألوية والشعارات إلى نهاية العصر العباسي مدلولاتها ومضامينها

د. نوال بنت فرحان محمد الخالدي

أستاذ تاريخ الغرب الإسلامي المشارك بجامعة الملك فيصل- الأحساء - المملكة العربية السعودية

ملخص:

ظهرت الرايات والشعارات في عصر صدر الإسلام وما تلاه من العصور وكانت لها أهمية في الدول حتى إن بعض المصادر تحدثت عنها تحت عنوان رسوم الخلافة ، ولكن تلك الظواهر الحضارية لم تحظ بدراسات وافية ولم تلق العناية الكافية من كُتاب التاريخ الإسلامي والدول الإسلامية المتتابة ، وفي هذا البحث سوف نقف على تلك الظواهر مستفتحاً به بالمدلول اللفظي واللغوي للرايات والألوية والشعارات ، ثم التطرق إلى تتبعها في عصر الرسول صلى الله عليه وسلم وكيفية اعتنائه بها وأهميتها ، ثم نعرض ما طرأ عليها من تغيرات في عصر خلفائه الراشدين رضوان الله عليهم ، والاستمرار في تتبع تلك الظواهر في العصرين الأموي والعباسي ومحاولة الإجابة على بعض التساؤلات التي عنها أثارها البحث والتنقصي عنها، ومن المتعارف أن الرايات كانت تختار إما حسب خلفية سياسية أو دينية أو عرقية أو مذهبية أو عرقية كما كان الحال في عهد العباسيين في اختيارهم راية السواد ، وإما أن تختار الراية لوناً وشكلاً مخالف للون الخصم مثلما فعل الخوارج والعلويين كلما ثاروا على الخلافتين الأموية والعباسية ، وسطر على بعض الرايات عبارات وشعارات سياسية و دينية في أغلبها .

المعالجة القرآنية للسلوك البشري: الخصوصية الفردية نموذجاً

د. لطيفة منادي الكعبي

باحث في مركز ابن خلدون للعلوم الإنسانية والاجتماعية، جامعة قطر

الملخص:

يتناول البحث موضوع عمليات التفاعل بين الأفراد في المجتمع الواحد، وخصوصية حياة الفرد واحترام الآخرين لذلك، بالإضافة إلى فهم طبيعة السلوك البشري في احترام هذه الخصوصية بمعالجة قرآنية؛ أي من خلال دراسة الآيات القرآنية التي أولت عناية بفكرة الخصوصية واحترام حياة الأفراد وعدم التدخل في شؤونهم الخاصة، حيث جاء القرآن الكريم بكثير من الدعوات لاحترام الخصوصية، والنهي عن التدخل في حياة الآخرين، لذلك يحرص هذا البحث على تناول هذا الموضوع، وبيان الآيات الآمرة باحترام الخصوصية والناهيّة عن التدخل في شؤون الغير وتحليلها، بالإضافة إلى التعرف على الحالات الخاصة التي تسمح للفرد بالتدخل في شؤون غيره.

ويعالج البحث هذه القضية من خلال المنهج التحليلي، حيث يتتبع البحث الآيات القرآنية ذات العلاقة ثم الانتقال إلى تحليلها واستنباط الأحكام الشرعية التي تهدف إلى تنظيم حياة الأفراد بإرشادهم إلى منهج سليم في عمليات التفاعل فيما بينهم وعلى رأسها احترام الخصوصية.

حيث تكمن أهمية البحث في تسليط الضوء على مثل هذه القضايا الحساسة التي تلعب دوراً مهماً في استقرار المجتمعات وتنظيمها وخلق بيئة صحية لتلاقي الأفراد واجتماعهم، وقد خلاص البحث إلى عدد من النتائج أهمها تركيز الآيات القرآنية على حفظ خصوصية المنازل، واحترام الآخرين ومجاهدة النفس على عدم التدخل فيما لا علم له به، ويستخلص من مجموعة من الآيات بالعمل بمفهوم المخالفة، أن الأمر بحفظ الخصوصية مهمة الطرفين، فعلى المرء عدم إفشاء خصوصياته، وعلى الآخرين عدم تجاوز حدودهم في العلاقات.

الكلمات الرئيسية: الخصوصية، السلوك البشري، الاحترام

دور الحياة الاجتماعية في تخطيط المدن الاموية (41 - 132 هـ / 662 - 750 م)

ا.د. منيرة بنت مدعث القحطاني

استاذ التاريخ الإسلامي

جامعة الأميرة نورة بنت عبدالرحمن، الرياض، المملكة العربية السعودية

ملخص البحث

لعبت الحياة الاجتماعية دورا هاما في تخطيط المدن الاموية ، حيث كانت الحياة المدنية في كانت تتمركز حول المسجد ودار الإمارة بمختلف طبقاتها فكانت القصور والدور ، وكذلك المسجد الجامع والمساجد الاخرى باطراف المدينة حي يمثل مركز النواحي الدينية والثقافية في المدينة، بينما كانت دار الإمارة التي شيدت بجوار المسجد، على منطقة تمثل الناحية الإدارية والسياسية للدولة، اما الاسواق فكانت تمثل الناحية الاقتصادية والتجارية فاختلف في تخطيطها وتصميمها حسب قدرة التجار واصناف تجارتهم.

يهدف البحث الى دراسة دور الحياه الاجتماعية في تخطيط المدن الاموية التي انتشرت في ربوع الخلافة ومنها مدينة القيروان في تونس، وواسط في العراق، والرملة في فلسطين، والرصافة في سوريا، وحلوان في مصر، وكذلك التوسعات في المدن القديمة حيث ساهمت الحياة الاجتماعية في تخطيطها.

الكلمات الدالة:- تخطيط - خلافة - قصر - سوق - مدينة.

نظرية الإيثار في سورة الحشر (الآية التاسعة): من خلال كتاب أحكام القرآن لأي بكر محمد بن عبد الله المعروف بابن العربي المالكي
ت 543هـ

د. مريم المنصوري

جامعة زايد دبي

دولة الإمارات العربية المتحدة

ملخص البحث

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على أشرف المرسلين سيدنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين
قام - صلى الله عليه وسلم - بأمر تبليغ الرسالة وبيان القرآن الكريم قولاً وفعلاً، وحمل الراية من بعده - صلى الله عليه وسلم - صحابته
الكرام عليهم رضوان الله، انتشروا في الأرض يبلغون دعوة الإسلام، يعلمون القرآن ويبينونه للناس، فكانت هناك مدارس للتفسير في
مختلف الأمصار الإسلامية، وتوزع تلامذتهم في أقطار الأرض المختلفة، مروراً بالشام ومصر وبلاد المغرب العربي إلى الأندلس، حيث
برز علماء أجلاء نهضوا بأمر الدعوة إلى الله ينشرون القرآن وعلومه والحديث الشريف والفقه وأصوله، ومن هؤلاء عالمنا الفقيه المالكي
القاضي أبو بكر بن العربي 468-543هـ، عليه رحمة الله، الذي نهل من علم أهل المغرب، واستفاد من علماء المشرق، وترجم لنا ذلك
عملياً في كتبه التي خلفها من بعده، والتي منها كتابه: " أحكام القرآن " في أربعة مجلدات، والذي كتب الله له القبول عند أهل العلم من
طلاب وعلماء وتداولته الأيدي، وتناقلته الألسنة، ووعته القلوب.

ومن خلال كتابه النفيس والذي يُعد سفيراً نفسياً في موضوع الإيثار، حرصت جاهدة على تأصيل نظرية الإيثار من خلال تفسير ابن
العربي للآية التاسعة من سورة الحشر، وذلك بالتنقيب عن مواضع الإيثار وفروقه وأحكامه، ذلك أن مبدأ الإيثار مبدأ جليل في
الإسلام، يتم أن للشريعة الإسلامية حكماً في كل مجريات الحياة ومرونة شاملة ومتناسقة لا يتجزأ بأصوله وفروعه شريعة وأخلاقاً،
فالإيثار فضيلة قرآنية سامية وتصرف شرعي لا يصدر إلا عن ذوي الهمم العالية لتجردهم عن الأنا، الأمر الذي يوفر فرصة رائعة
للاطلاع وتتمية المعارف وتقوية البناء العلمي للباحث، وإضافة جديدة للمكتبة الإسلامية في هذا النوع من التأليف، وخدمة لطلاب
العلم.

أما المنهج المتروك في هذه الدراسة فهو: المنهج الوصفي الاستقرائي التبعي التحليلي، وذلك بتتبع واستقراء مواطن الإيثار
في الكتاب، وسرد الأدلة، وتحليلها.

وقد استوى هذا البحث على: مقدمة تضمنت أهمية الموضوع، وسبب اختياره، والمنهج المتبع في البحث، كما اشتمل على
أربعة مباحث؛ وهي كالآتي:

- المبحث الأول: سيرة ابن العربي وكتابه (أحكام القرآن)، وتحتة مطلبين:
- المطلب الأول: سيرة ابن العربي وحياته.
- المطلب الثاني: التعريف بالكتاب وقيمتة العلمية وجهود العلماء في تحقيقه، ومنهج ابن العربي في تأليفه.
- المبحث الثاني: نظرية الإيثار، وتحتة مطلبين:

- المطلب الأول: تعريف الإيثار لغة واصطلاحاً. ، الألفاظ ذات الصلة.
  - المطلب الثاني: تأصيل نظرية الإيثار .
  - المبحث الثالث: الإيثار في القرآن الكريم.
  - المطلب الأول: آيات الإيثار في القرآن الكريم.
  - المطلب الثاني: صور من الإيثار في القرآن الكريم.
  - المبحث الرابع : نظرية الإيثار في سورة الحشر آية(9) من كتاب أحكام القرآن :
  - المطلب الأول: سورة الحشر، والآية التاسعة.
  - المطلب الثاني: المسائل التي تناولها ابن العربي في الآية التاسعة من سورة الحشر.
- وقد ذيلت البحث بخاتمة ووضعت بين يدي القارئ بعض النتائج التي توصلت إليها من خلال البحث ومن ثم بعض التوصيات.
- الكلمات المفتاحية للبحث : نظرية – إيثار – سورة الحشر- آية 9 - أحكام القرآن – ابن العربي المالكي

Hasan El-Bennânın Muhtasar Hadis Usûlü Adlı Eserinde Hadis İstılahlarına Dair Değerlendirmelerine Bir Bakış

Doç. Dr. Erdoğan Köycü

Bartın Üniversitesi

Özet

Hadis âlimleri, Muhammed b. İsâ et-Tirmizî'nin (ö. 279/892) *es-Sunen* adlı eserinin son kitabı olan *Kitâbu'l-İlel* adlı eserinde hasen hadîsin yapmadan önce sahîh ve zayıf diye ikiye ayıyorlardı. et-Tirmizî, Hasen hadisi yalancılıkla itham edilmiş râvîsi bulunmayan başka isnâdlarla rivayet edilen hadistir. Şeklinde tanımlamıştı. Hadîs Usûllerinde et-Tirmizî'den önce hasen hadîs teriminin kullanılıp kullanılmadığıyla ilgili tartışmalar yapılmıştır.

et-Tirmizî'nin hasen tanımından sonra hadîsler sahîh hasen ve zayıf diye üç kısma ayrılmış, sahîh kendi içinde sahîh lizâtihi ve sahîh li gayrihi, hasen hadîste aynı şekilde hasen li zâtihi ve hasen li gayrihi adlarıyla iki kısma ayrılmıştır. Zayıf hadîs ise Sahîh ve Hasen derecesine ulaşamayan hadîsler olarak tasnif edilmiştir. Bunlar da kendi aralarında sened ve metinden kaynaklı bazı problemlerden dolayı mursal, munkatı, mu'dal, muallak, muallel, vb. bazı kısımlara kısımlara ayrılmıştır.

İhvân-ı Muslimî Teşkilâtının bânisi olan Hasen el-Bennâ (ö. 1368/1949) Sahîh, Hasen, Zayıf hadîslerle ilgili bazı değerlendirmeler yapmıştır. Hasen el-Bennâ'nın Beyan Yayınları tarafından Türkçeye tercüme edilen *Muhtasar Hadîs Usûlü* adlı eseri muvâcehesinde bu değerlendirmeleri ele alacağız. Sahîh Hasen ve Zayıf hadîslerin tanımlarını ele alırken hangi eserlerden yararlanarak bu tanımları yaptığı, mütekaddimûn veya müteahhirûn hadîs usulü âlimlerinden hangilerinin görüşlerine ye verdiği tespit edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hadis, Sahîh, Hasen, Zayıf, Hasen el-Bennâ.

Peygamberimizin (S.A.S.) Aile ve Yakınları İle Olan İletişimi

Doç. Dr. Erdoğan Köycü

Bartın Üniversitesi

Özet

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.s.) sadece Allah'ın gönderdiği son peygamberi değil aynı zamanda bir önder, öğretmen, rehber, bir komşu, bir aile reisi ve bir devlet başkanıydı. Onun yakınlarıyla kurduğu ve benimsediği iletişim tarzı ve öğretileri, tarih boyunca Müslüman topluluklar arasında geniş bir etki meydana getirmiştir.

Ailesine karşı çok şefkatli ve merhametli olan onlarla iyi iletişim kuran Hz. Peygamber (s.a.s.), Ashâb-ı Suffa'da eğitim ve öğretim gören ashâbıyla da nezâket ve letâfet ölçülerini aşmamıştır. Ashâbıyla şakalaşmış olsa bile asla hakikatten ayrılmamış ve onları tahkîr ve rencide edici bir dil kullanmamıştır.

Allah Teâlâ, Hz. Peygamberin (s.a.s.) irşâd ve tebliğinde muhataplarına karşı rencide edici bir dil kullanmadığını âl-i İmrân Sûresi, 159. Âyetinde şöyle beyân etmiştir: "Allah'ın rahmetiyle onlara karşı yumuşak davrandın, yoksa kaba ve katı yürekli olsaydın mutlaka yanından ayrılıp giderlerdi."

Kendisine hizmet eden Enes b. Mâlik, yaptığı veya yapmadığı bir davranış karşısında şunu niye yaptın?, şunu niçin yapmadın? Gibi ifadeler kullanmadığını ifade etmiştir.

Peygamberimizin (s.a.s.) hem âile hem yakınları hem de Ashâb-ı Kirâm'la olan iletişimlerinde nasıl bir tavır sergilediğini? ve nasıl bir uslûb kullandığını? ele alacağız. Hem ferdin hem de toplumun eğitim ve öğretimde iletişim diline, eğitim ve öğretimde sabır ve metânetine dair bazı örnekler vereceğiz.

Anahtar Kelimeler: Hz. Muhammed (s.a.s.), İletişim, Aile, Yakın Akraba, Tebliğ.

Peygamberimizin (S.A.S.) Bireylerle Olan İletişimi

Doç. Dr. Erdoğan Köycü

Bartın Üniversitesi

Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşegül Küçükdeniz

Bartın Üniversitesi

Özet

Yüce Allah, peygamberler vasıtasıyla insanlarla iletişim kurmuş, aracı olan ve bu kutsal görevi icra eden peygamberler, insanoğluna aktardığı bu buyrukların aynı zamanda temel etik ilkeler kapsamına girerek doğru sözlü olmak, ayrımcılık yapmamak, saygınlık ve güven, hesap verme sorumluluğu vb. ilkeler hem ferd hem de toplum açısından İslâm'ın bizlerden istediği vecibeleri yerine getirmek konusunda büyük önem arz eder. Bu husus, Bakara Sûresi, 151. Âyette şöyle ifade edilmiştir: "Nitekim içinizde kendinizden bir peygamber gönderdik ki o, size âyetlerimizi okuyor, sizi (Allah'a eş tutmaktan, günâhlardan, maddî ve manevî kötülüklerden kurtarıp) tertemiz yapıyor, size Kitâb (Kur'ânı) ve hikmeti (içinde bulunan hükümleri) öğretiyor, bilmediğiniz şeyleri size bildiriyor."

Hz.Muhammed (s.a.s.) de Allah Teâlâ'dan aldığı vahiyleri insanlara iletmekle görevli bir elçidir. Tebliğ görevini sürdürürken içinde bulunduğu toplumun insânî ve sosyolojik özelliklerini de dikkate almış, dönemin zor şartlarına rağmen irşâd ve tebliğ görevini en mükemmel şekilde yerine getirerek insanları hidâyete da'vet etmiştir.

Da'vet dönemi boyunca hedef kitleyle kurduğu iletişim şekli, uslûbü, tavırları ile muhâtabına örnek teşkil etmiştir. Câhiliye dönemindeki ilkel âdetlere bağlı kalma ve asabiyet faktörleri ile muallel, ahlâkî değerlerden yoksun, insânî iletişimleri zayıf bir topluluk halinde iken Peygamber (s.a.s.) bu topluluğa dâhil olması ve Kur'ân-ı Kerîm'in nuzûlünün başlamasıyla birlikte âdeta yaşayışıyla saygı ve güven esasına dayanan bir medeniyet tesis etmiştir.

Ailesi, yakınları ve arkadaşları ve yaşadığı toplumla kurduğu iletişim şekli, dini tebliğ ederken kullandığı edebî dil, ashâbına karşı tutumları, çocuklara karşı yaklaşımı ile Allah Teâlâ tarafından üsve-i hasene (güzel bir örnek) olarak vasıflandırılmış ve her tabakadan insana örnek olmuştur. Bu çalışmamızda Peygamberimizin emsalsiz bir örnek şahsiyet olarak, bütün insanlığa şamil olan iletişim dilini ve insanlara karşı gerçekleştirdiği yaklaşımını inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Hz. Muhammed (s.a.s.), İletişim, Dil, Ahlâk, Şahsiyet.

Ebû Vâkıd el-Leysî'nin Hayatı ve El-Kutubu's-Sitte'de Yer Alan Hadîs Rivâyetleri Üzerine Bir Araştırma

Doç. Dr. Erdoğan Köycü

Bartın Üniversitesi

Bilim Uzmanı Eymen Hidir

İstanbul

Özet

Hiz. Peygamber'in (s.a.s.) döneminde yaşamış, Müslüman olmuş ve Müslüman olarak vefat etmiş Sahâbe-i Kirâm Allah Teâlâ tarafından övülmüş ve Rasûlullah (s.a.s.) tarafından "en hayırlı nesil" olarak takdim edilmiştir. Bu açıdan Sahâbe-i Kirâm'ın her birinin hayatı ve hadîs rivâyetleri bizim için önemlidir. Ebû Vâkıd el-Leysî'nin (ö. 68/688), hayatı ve hadîs rivâyetleri hakkında herhangi bir kitap, makale veya tebliğ bazında bir araştırma yapılmadığını tespit ettiğimiz için böyle bir çalışmayı yaptık.

Çalışmamız, giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Sahâbe-i Kirâm'ın, Kur'ân-ı Kerîm ve hadîslerdeki yerini genel hatlarıyla açıkladık. Ferdî ve toplum hayatımızın tertip ve tanziminde hadîs rivâyetlerine duyulan ihtiyacın önemini vurguladık. Birinci bölümde, Ebû Vâkıd el-Leysî'nin hayatını ele aldık. İkinci bölümde ise Ebû Vâkıd el-Leysî'nin hadîs rivâyetlerini araştırdık. *el-Kutubu's-Sitte* müelliflerinden Muhammed b. İsmâîl el-Buhârî'nin (ö. 256/870) *el-Câmiu's-Sahîh*'inde, Muslim b. el-Haccâc'ın (ö. 261/875), *el-Câmiu's-Sahîh*'inde ve Muhammed b. İsmâ'et-Tirmizî'nin (ö. 279/892) *es-Sunen*'inde yer alan hadîs rivâyetlerini inceledik. Ebû Vâkıd el-Leysî'nin hadîs rivâyetlerinin *el-Kutubu's-Sitte*'deki yerlerini tespit etmekle yetinmedik. Rivâyet ettiği hadîs metinleriyle ilgili bazı şârihlerin yorumlarına da yer verdik.

Anahtar Kelimeler: Hadîs, Hiz. Peygamber (s.a.s.) Sahâbe-i Kirâm, Ebû Vâkıd el-Leysî

Amasya İli Yerleşim Yerlerinin Coğrafi Adlarının Araştırılması: Taşova Örneği Özeti

Serhat Kavuk

Amasya Taşova/ Saraydüzü Ortaokulu

Prof. Dr. Asım Çoban

Amasya Üniversitesi

Özet

İnsanoğlunun yerleşik hayata geçmesiyle beraber oluşturduğu yerleşmeler, kır ve şehir yerleşmeleri olarak iki grupta değerlendirilmektedir. Kırsal ve kentsel yerleşmeler analiz edilirken farklı değişkenler dikkate alınarak farklı tanımlamalar yapılmaktadır. Yeryüzünde hiçbir yerleşme alanı yoktur ki, rastgele-tesadüfen kurulmuş ve gelişmiş olsun. İnsanlık tarihinin en eski dönemlerinde kurulan yerleşimlerde bile çevresel gözlemlerin yapıldığı ve gerekliliği oluşturan birçok bileşenin varlığının dikkate alındığı açıkça görülmektedir.

Amasya, hiç şüphesiz eski medeniyet havzalarından olan Anadolu Yarımadası'nın en eski yerleşim yerlerinden birini oluşturmaktadır. Bilindiği üzere Orta Karadeniz bölgesinin iç kesimlerinde yer alan Amasya şehri, 7.000 yıllık geçmişi olan ve birçok farklı medeniyete tanıklık etmiş kadim bir kültür kenti olan şehrin bilinen en eski adının ise "Amaseia" olduğu belirtilmektedir. Amasya şehri, Yeşilirmak Vadi tabanında kurulmuş olup, öncelikle Hitit, sırasıyla Frigler, Kimmerler, İskitler, Medler ve Persler, Helenistik dönemde Pontus, Roma ve Bizans'ın, 1071 yılında Malazgirt Meydan muharebesinden sonra Danişmentliler, iki büyük Türk imparatorluğu olan Selçuklular ve Osmanlıların egemenliği altında kalmıştır..

Aslında her medeniyet kendine ait kültürel miras izlerini bırakmış, dolayısıyla bu medeniyetleri temsil eden ve farklı kültürleri yansıtan alanlarda farklı yerleşim isimleri ortaya çıkmıştır. Çalışmamızda Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı'dan izler taşıyan Amasya'nın Taşova ilçesinin yerleşim yerlerinin eski ve yeni isimleri incelenmiştir. Taşova yerleşkesinin topoğrafyası, ülkemizde alüvyonlarla örtülü verimli topraklara sahip Erbaa ovasının batısına doğru girinti şeklinde uzanmakta ve Taşova Düzüklerinin batısında ise Tekke Düzlüğü'nün Her ikisi arasında volkanik arazi uzanmaktadır. Ovanın hemen kuzeyinde ve güneyinde neojen arazi düzlük ve tepelikleri geniş yer tutar, temel de ise kristal metaforik arazi uzanmaktadır.

Görüldüğü gibi bölgenin yerleşim geçmişi ve yakın tarihimizdeki isim değişiklikleri nedeniyle bu bölgedeki yerleşim adlarının çoğu Türkçe adlandırılmıştır. Yerleşim sahasındaki 49 yerleşim yerinden 21'inin adı tamamen değiştirilirken, 28'inin adı ise kısmen değiştirilmiş veya hiç değiştirilmediği tespit edilmiştir. Yerleşmelerin adları coğrafyanın alt dallarından olan fiziki, beşeri ve ekonomik coğrafya özelliklerinden almıştır.

Anahtar Kelimeler: Taşova, Yerleşme, Toponimi,

Kentlerde İklim Değişikliğinin Etkilerini Azaltma ve Uyum Sağlama Önerileri

Öğr. Gör. Dr. Nihal Gökçe

Hitit Üniversitesi

Özet

Genel itibarıyla tarıma kıyasla sanayi ve hizmet sektörünün ön plana çıktığı ve nüfus yoğunluğunun kıra göre daha fazla olduğu yerleşim alanları olarak tanımlayabileceğimiz kentler, Dünya Bankası verilerine göre günümüzde sekiz milyar civarında olan global nüfusun %57'sine ev sahipliği yapmaktadır. 2050 yılında küresel nüfusun 10 milyar olacağı ve bu sayının %70'inin ise kentlerde yaşamını sürdüreceği öngörülmektedir. Endüstri Devrimi'nden bugüne kırdan kente işçi göçü ve sonrasında başka dinamiklerle birlikte nüfusları hızla artan kentsel yaşam bölgeleri, atmosfere saldıkları sera gazlarının yoğunluğundan dolayı yeryüzünün sürekli ve en büyük kirleticileri haline gelmiştir. Özellikle 1750'lerden itibaren artan sera gazı emisyonlarının en belirgin sonucu, bugün etkilerini ciddi ölçüde hissetmeye başladığımız küresel ısınma ve ona bağlı yaşanan iklim değişikliğidir. İklim değişikliği aşırı hava olayları, biyoçeşitlilikte azalma, su sistemlerinde olumsuz değişiklikler başta olmak üzere ekolojik açıdan pek çok sorunu beraberinde getirmektedir. Dünyada enerji kullanımının ve atmosfere salınan sera gazlarının % 75-80'inden sorumlu olan kentler, yerleşim özellikleri ve altyapı sorunları nedeniyle aynı zamanda iklim değişikliği ve özellikle aşırı hava olaylarından en fazla etkilenen alanlardır. Bu çalışmada, kentlerin iklim değişikliğinde oynadıkları rolü ve etkilenme oranlarını azaltmak için neler yapılabileceği irdelenecektir. Çalışma; daha fazla can, mal ve yaşam alanı kaybına yol açmadan önce kentlerde yapılması gerekenlerle ilgili çözüm önerileri sunmaktadır. İklim değişikliğinin yakın gelecekte yaratacağı felaketlerin boyutları göz önüne alındığında bu konuda yapılan çalışmalar farkındalığı artırmak açısından önemlidir.

Anahtar kelimeler: Aşırı hava olayları, sera gazı, kent, uyum politikaları.

Suggestions for Reducing and Adapting the Effects of Climate Change in Cities

Lecturer Dr. Nihal Gökçe

Hitit University

Abstract

Cities, which we can generally define as residential areas where the industry and service sectors come to the fore compared to agriculture and where the population density is higher than the rural areas, host 57% of the global population, which is around eight billion today, according to World Bank data. It is predicted that the global population will be 10 billion in 2050 and 70% of this number will live in cities. Urban living areas, whose population has increased rapidly since the Industrial Revolution, along with the migration of workers from rural to urban areas and other dynamics, have become the permanent and largest polluters of the earth due to the density of greenhouse gases they emit into the atmosphere. The most obvious result of increasing greenhouse gas emissions, especially since the 1750s, is global warming and the resulting climate change, the effects of which we are beginning to feel seriously today. Climate change brings with it many ecological problems, especially extreme weather events, decrease in biodiversity, and negative changes in water systems. Cities, which are responsible for 75-80% of the world's energy use and greenhouse gases released into the atmosphere, are also the areas most affected by climate change and especially extreme weather events due to their settlement characteristics and infrastructure problems. This study will examine the role cities play in climate change and what can be done to reduce their impact rates. Study; It offers solution suggestions on what needs to be done in cities before causing further loss of life, property and living space. Considering the magnitude of the disasters that climate change will create in the near future, studies on this subject are important to raise awareness.

Keywords: Extreme weather events, greenhouse gas, city, adaptation policies.